

et. way abany
erivul
l. - -
Mem. ay
Kunawandi
rengat

Güstöl Blah
Absittya is
am -
l. - Hajos/Bira

Vaspi Vasilie, Vaspi Luron
Vaspi by int aluj. Epjaj maradt wgyil Vaspi Zondor akuc Vaspi -
La Vaspi Luron ab remyph wofija Setirujit La Zodor od os Vaspi Vasilie
untzu Vaspi kaspilic -
nig ystundig rols Zodor if'u leginy. dhor meg kara sodwan eblawatan
welic ~~kat~~ irajt - jann fudon elawis wagy um, Sobot 3. neyot
topul - cu ora ar helyse nem zureyph a. ludy a gpanibol awat.

Ms 52
21
MÉLTÓSÁGOS GROF
ASZSZONY BETLENI
BETLEN KATA ASZ,
SZONYNAK AZ ISTE

Hára kegyes Dajkájának. Nekem
jó Patrona Aszszonymnak Lelki és
Testi állandó jó békesség, Egység és
minden Idvesség ajándékot adassa.
nak a Békességnek Istenétől. —

Meg ígerte azt az Istennek Iza, hogy
Köszöklán építi fel az ő Anya pentegy
házát, és a Polónak Capui etöt aron
nem vehetnek. Ezt az ígétetét nyil,
ván meg bizonyította az j673. d. l. ep.
sendőbeli Rebellionnak jüve alatt a Re.
ligioert, Posonban tritáltatott és j674. beu

Handwritten notes in cursive script, including names like "Kata Aszszony", "Betlen", and "Aszszony".

Méltóságos Gross Asszony,
Bethleni Bethlen Kata
Asszonynak, az Isten há-
za kegyes Dajkájának

Nekem jó Patrona Asszonynomnak Lel.,
ki és testi állandó jó békességet, egés-
ség és minden idvességés ajándékot
adassanak a Békességnek Istenétől.

Megígérte azt az Istennek Fia, hogy
Közpiklán építi fel az ő Snyakzentegyhá-
zát, és a Pokolnak kapuját erőt azon nem
vehetnek. Ezt az ígéretét nyilván meg-
bizonyította az jó 1631. Eptendőben a Re-
bellionnak sine alatt a Religioert, Poson-
ban kitáltatott, és jó 1674ben ott meg je-
lent Papoknak példájokban is, kik-
két pár ötvennél többen állattal: a
mint már ez ma az egész világ előtt
nyilván vagyonszalagra Sententiáta-
jának, oly hallatlan tömlőzrökben nyo-
mogattatának, és a Gallyákra is el a-
dattatának a Pap Uraktól és Jesuiták-
tól, a minéműeket még a Pogány Herse-
cutotokrol sem olvadunk. De nem enge-
de az Isten, hogy a hamisságnak pártzája

az ő őst

az ő ártatlan polgáinak sorában örökség
 pecint meg nyugodjék, és a kik ő benne
 reménylenek jéggen vallyanak, hanem
 ártatlanságokat ki mutatván üldözöik,
 nek meg gyalaratásaiikkal Disszesse-
 gesen ki szabadita. Mely promociu His-
 torianak kérdése igen egygyer ha ki
 rá figyelmex ez jelenvaló Eptendöben
 történt kedvetlen dolgokkal. Mert u-
 gyan is akkor a Törökkel hadakoztak,
 és a Rebellionak neve alatt fogták el
 a papokat, és az Urakat. Ez Historiat
 nem tudván légyené magyarul vagy nem?
 E promociu napokban magyarra forditot-
 tam, néhol adván hozná másunnan is
 világoztatásnak oláert, és hogy a ben-
 ne lévő dolgok inkább frem eleiben a-
 Ladjanak Laistromban pedtem. E melle-
 rdgaptottam némely városoknak az u-
 tán valo üldözteseket, lévén egy pi-
 ni materia. E felett minthogy azt pok-
 ták mondani az ellenkerök, hogy a 15^{ik}
 Seculumban csak a tudatlan körség a
 föld allyossa vette volt be a Reformati-
 ot, egyzet és mászet, együtt és önásutt a
 Könyveköl jegyzetem meg arokat a nagy

Familiarok

Familiarok mellyek keformálodván a Refor-
 matiot elő segillettek: el hipsem hogy sok-
 kal többen is vagynak: Magyar Országban
 és Erdélyben.

Mindezeket ez isa sorstában Nagysá-
 godnak el küldöttem, hogy ha tesszenifog
 maga előtt olvastassa meg. A mint tudom
 pedig, hogy nem csak az Ur törvényének
 Dvességes olvasásában vagyon Nagysá-
 godnak éjjeli és nappali gyönyörüsége.
 Melyben Istennel le tett jéps igéretivel,
 és a Nagy Emberek jó példájokkal, ottan
 ottan elő fordulo promociuágiban vigasz-
 talná magát, hanem e mellest az Isten
 Harának külömbözö állapotját is an-
 nak Historiájiból, sehes gonjai körött
 preseti szemlélni. Ugy reménylen, hogy
 az Isten Anya presseg, harának a pokol
 Kapui által valo ostromoltatásának, és
 a Kristus kísértetét szenvedö polgáinak
 Historiája is unalmas nem lépzen. Isten
 e veszedelemnek napjain rejtsse el Nagy-
 sagodat az ő Sátorának titkos helyein,
 hogy az Urnak erést örömmel á Dorattys
 á Dorhason és Disszetet mondhason.

Nagysagodnak
 N. Euyden 1738^{ik} Eptendöb.
 Sz. Mihály Hav. 23^{ik} Napján.

igen aláratos
 polgája, méltas-
 san Alumnuska
 Bod Péter.

Bibliotheca Universitatis Hungaricae

Laistroma

- Első Rész. A Magyar Ország Ekkle.
 tiák egy néhány eptendőktől fogva való
 el nyomtatásukot. - A Posonban ex.
 traordinarium Iudiciumának rendit, és
 az ott meg jelenőknek ki meneteleit ad.
 ja elő közönségesen.
 Nevezetesen pedig ezek vagynak:
- §.1. Wostkai István, Weshlen Gabos, Rákoszi György próvessége. -
 - §.2. Rákoszi Sofija Rákoszi György felesége, Rákoszi Ferencz, Nádassdi Ferencz, Eptesha.
 ri Pál és Miklós üldöznek, s. a' Hatalmi Collegiumot el veszik, sokakat a' Dem.
 plom ajtajára fel akasztanak.
 - §.3. A Püspöktől kegyetlenül üldöznek.
 - §.4. Száki János meg öli 1671-ét Eptendő.
 - §.5. A Reformatus Usak Posonban tritál.
 tatnak, kényszerítnek arra, hogy papja.
 iának pártycokot ne fogják. -
 - §.6. A' papok elsöbben tritáltaknak Poson.
 ban. Három punctumot mellyekre kén.
 szerítnek a' tritáltak papok.
 - §.7. Subscribálnak a' punctumoknak.
 - §.8. Másodszor tritáltaknak Posonban a'
 papok. -
 - §.9. Meg jelenének 260^{ván} nál többen.
 - §.10. Vádoltatnak mivel
 mit jegyer meg a' törvény séksől.
 - §.11. Felel a' vádra Sellyei István - Procurator

Erz Irásnak.

- Procuratorokot adnak kik jól viselik
 magokat.
- §.12. A' papok Procuratorának allegatio.
 jít nem halgattya meg az Ersek.
 Reversalistá kennek. -
 - §.13. A' Subscriptiora az Ersek, Forgács,
 álno kul' insik.
 Meg felele erre Miskolczi Mihály.
 - §.14. Meg mutogattatik representant a' vád
 hamisnak lenni. -
 - §.15. Hogy a' Rebellio alatt Religios ül.
 döztenek meg mutogattatik erőfégel.
 kel. 1.) A' bizonyságoknak nem létekből.
 2.) Mert a' Rebellisnek életét meg nem
 protekták engedni. 3.) Mert a' Reversali.
 sal fundamentumot alattak vetni, hogy
 el töröljék a' Religios. 4.) Mert hamis
 tanakkal akasztanak bizonyítani.
 5.) A' papok könnyogéséből. -
 - §.16. Egy néhányan Posonba subscribálnak.
 - §.17. A' Deliberatum ki mondása előtt az
 Ersek protestál. -
 - §.18. A' papok mindnyájon meg seusceniar.
 tatnak - ettől meg nem iszornak.
 - §.19. Arestáltaknak a' magok prállásoron
 Tuzfollya a' Procurator ölet. -
 - §.20. Függeszrestumbá voltak de egy sem
 jökött el. -
 - §.21. Kényszerítnek a' Subscriptiora Halad

- salárdul is.
- §. 22. Meg követei a Király Procuratora He.
resit, esölteti a Subscriptiona.
- §. 23. A Király gratiajában birnak,
Király Mandatumma.
- §. 24. Peresit vādollya a Papokat hamisban
Meg esket egy néhány Papokat miest nem
Subscribálnak.
- §. 25. Fel isják a nevetet negyet vasba
vernek.
- §. 26. A Gubernator nem mer Succurálni,
Az Ersek minis helyen a Papokkal ssi.
nálmi javallja. -
Ki setzti hogz Religio Dolga.
- §. 27. Kolonits el vállaltja a Reformatu.
soksol ar Augustanusokot. Az Au.
gustanusok kövrit a' hie nem Subscri.
bálnak a' Váratra helyet rakatnak
avagy oplatnak. -
- §. 28. A Ref. Papokat ar Ersek vesállja.
- §. 29. Ördög Maccyójainak neverik öket.
Hassányi István vesállja.
- §. 30. Az ördögnek ajánlja lelket ar Ersek
ha soha egy is meg szabadul.
A Jesuita a' Vallást mondja Rebellionak.
- §. 31. Miest nem Subscribálnak a' Papok.
- §. 32. A Papok mondják, ha a' Király nemvar

- nem akarja fremedni ar Országában
az Evangeliummi Vallást mintafson man.
Datumbt. -
- §. 33. Tömlötörökre küldetnek hupran.
A többik kiseretnek a' Jesuitákkal, vagyon
szabad akasztja ar embernek 4. küldötörök
állapottja szerint.
- §. 34. Posonban vigaptaltatnak.
- §. 35. Leopold várába vitetnek, Nagy Kombat.
ba hi fogtatnak minden t'u hájótól, pen.
rebből. -
Másdik Rész.
- Sellyei Istvánnak Papai Pap is a' hösülvalo
helysig Püspörijinek, Miskolczi Mihály Fü.
teli Pap, Bátor kerü István Visepremi Pap,
Cregledi Péter Levai Pap, Refor. Papoknak,
is Lami György Kaszonai Professornak Po.
sonban is Besenken valo hallatlan nyomo.
ruságok. -
- §. 36. Sellyei István meg mondja miest nem
Subscribál. Kolonits vasba veseti öket.
- §. 37. Igei ar Ersek, hogz ollyan helyre viteti
hol ar Amnyok tejedis meg keseredik.
- §. 38. Posonbol el inditának Besenkre.
Egy Papista ember jo indulattal vagon.
- §. 39. Igen kemény vasba vesetnek ismét.
Igen neher tömlötörök vitetnek a' hol
pinte meg halnak.
- §. 40. A Foglyokhoz nem bocsátatnak
ar ö ledveseit. -
Kolonits

Kolonits reményen parantsol irántol
Jesuita kínosra a' papokot.

§. 41. A' papok pabádulásában f'adoro.,
tot üldözik.

§. 42. Egyenként hívattatnak a' papok a' töm.,
lözöl mit akarnak.

§. 43. A' Sállyábra el üdittatnak.

Harmadik Rész.

A' Komáromban végig alhatatos y. p'eu.,
vedö a'gyafjából, is ugyan ott a' hittöl

el p'akadott 17. Augustamny papokrol,
Az Augustamnyok meg igérik, hogy Sub.,

seibálnak. Ellenek mond Köp'etri Balaj.

§. 45. Hofliket meg t'okollja a' Tot papok
Leveleit. -

§. 46. T'renkisen el hadj'at vallás'ot.

Erek insik Leopold várába a' többieket
az alhatatoságra.

§. 47. A' meg maradtakkal p'evátát t'ipti.,
tatnak. Semmit senkitöl el venni p'abád
nem volt. - Drahasotri Andraj Szávai.

Negyedik Rész.

Hat Refor. papoknak az Ersek Ervhas.,
Di Kas'elljába valo keserves Fog'ságol.,
rol.

§. 48. Az Ersek p'ocöjjet is Hál'ámmal ver.
§. 49. Meg p'abádulnak de külböörö modon.

Ötödik Rész.

Hallaslan nyomosgattatás'okrol Leopold

Leopold várába a' Kr'ist'us rabságot
p'evvedö p'olgáinak.

§. 50. Kélio keserves Evangeliummal kö.,
p'önti a' papokot.

Miben állott ott valo p'evvedések.

§. 51. Leopold vára p'urgatorium, p'okol.

A' papok Ecclesiastice Rebellisek. -

§. 52. Tömlötört ás'atnak, p'evátátot t'ipti.,
titatnak, buzát rostáltatnak v'eltek.

Sántrot ás'atnak. -

§. 53. Miga felise Profonstot Sem chették nyu.,
godalmason. -

§. 54. A' Pallérot kegyetlensége a' papokon.

Sánta Bene János kegyetlen ember.

§. 55. A' Reversalipal t'innállyák, Tömlö.,
tört ás'atnak. -

§. 56. Ezerékel, p'omjuhorzás'ot, meritelenségek.

A' gardálhodo Apponyt p'ellengésbe v'ere.,
tik a' Jesuiták. -

§. 57. A' mit küldöztek a' Raboknak nem adták
meg. Mitsoda uton p'olgálatott Isten hol.,
mit a' kerekbe.

§. 58. A' Tömlötörtben valo p'evvedések felét.,
te valo.

§. 59. A' fessöhöz hasonló v'ies, saos foghárrol.

§. 60. Kegyetlenül erőltették a' Romai vallás
Crete-mornaira.

§. 61. Erék Korsi Pálinsot, Steller Tamást, a
Svez' Váro is Kélio kegyetlenül meg v'etik.

§. 62. A' Venerabilenek hódorás'atot sokan

Laistroma

- Solan egybe vontatnak.
- §. 63. Kegyesleүүл солпор мег верестетинек.
 - §. 64. Kegyesleүүл минденекбөл ки жоптыат ан, нах кине alatt hogy vas füves kesnek nállol. Az el. prédált pászéből olaszt epü., tessék a' Templomban.
 - §. 65. Sentis horrajok be nem bossátanak vala.
 - §. 66. Szünetelen ijegetik és próbálgattják őket. Examináltatnak holmi kérdésekre.
 - §. 67. Kossi Bálint miétt nem akar a' Templomba menni.
 - §. 68. Az Apostolok nem tesítettek világot Jegyverrel; mert nem volt katonájok. Itt 300 eptsündeig soha egy Jesuita sem könyörög is, még is egy sem kárhozik el vagon indulgentiája. - Ki Bálintny imádo. -
 - §. 69. Más vallásban nem lehet idverülni csak a' Romaiában. -
 - §. 70. Kolonits dühösödése Kossi Bálint ellen.
 - §. 71. Sámbar Jesuita Halard löpöntése. Kik a' Reformatusok Pentei. Szünet kelekedni nem tudnak.
 - §. 72. Ijegetnek a' Gallyátra való kiütéséssel.
 - §. 73. Kossi Bálint Kelioval disputal az Ecclaiól.
 - §. 74. Káromoltatnak és csúfoltatnak.
 - §. 75. A' ki nélik mosott meg tömlőtrözték.
 - §. 76. Kelio recognitiót kér a' papoktól.
 - §. 77. Újra dologra hajtya a' recognitio után.
 - §. 78. Mivel péntisik ers az üldözést a' Jesu. itáb. -

Hatodik Rész. Negyven

Ér Irásnak

- Negyven egy papotnak a' Gallyátra való el üdítatásokról.
- §. 79. Kolonits mег választattya a' Király Mandatumát.
 - §. 80. A' Gallyátra el üdítatnak.
 - §. 81. Oly kegyesleүүл hajtatnak és vesetnek a' vársalban. A' Vendié Fogadóban meg jopstának.
 - §. 82. A' Jagon merislabb hajtyák őket.
 - §. 83. Triestumban ismét meg prédálják és becsvállják.
 - §. 84. Kasonaságra lenkésítetnek.
 - §. 85. Az Adria tengeren hajon vitetnek.
 - §. 86. Törököknek, Nigromansoknak mondják őket.
 - §. 87. Lövel, veréssel hajtatnak.
 - §. 88. Illyés Geogely el esik, meghal, temeset, len el vesik. Harom augusztany asyafijak el jötenek. Hetedik Rész.
- Harmincz papotnak a' Gallyátra való el üdítatásokról. -
- §. 89. Minden pemélyt ösvén acanuyon adtak.
 - §. 90. Véltr Györgynek a' papokhoz való jo akarattya Symbolumna.
 - §. 91. Zaffny Mihlos a' papok Jan tora.
 - §. 92. Meg halnak a' Gallyáton némellyek.
 - §. 93. Ismét el romolván a' sol munka ártal

Laistroma

által meg talnak négyen.
§. 95. Egy öreg Jesuita beféde.
Nyolczadik Rész.

A' Papoknak Gállyákról való meg szabadulása.
§. 96. Vélcz György fírad szabadulásokban.
§. 97. Minden semelleyest igen pár asanyat.
§. 98. Rujter Mihály igy ekeri meg szabaditani.
§. 99. A' Gállyákról ki szabaditának Admiral
§. 100. ki ezen igen örvendezett. (által)

Hilenzredik Rész.

A' Theate Városban hagyatott C. Reformatus
Papok fogóságokról. —
§. 102. Kérdi egy borsát ha hipneté a' papába.
§. 103. Igen nagy éhséget szenvednek.
Hyacinthus Mory táplállya őket.
§. 104. A' Jónlóz beu el kerdenek roshadni, pené,
pedni.
§. 105. Picula Kapitány el akasja ujonnanadni.
Neapolisban vési, Vélcz Györgyöt, horra,
jól mégyen.
§. 110. Sok veszedelmé, sevitöl meennek horrajoh.
Egy nagy presigü Presbyter disputál.
§. 111. Vigasztallják sokan Ur emberek. (voluta)
§. 112. Ki szabadulnak, Rujter Admiral emberseges
§. 113. A' hittöl el szabadott, Otrokoki Jesuitaröl.

Tizedik Rész.

Bironyos Városoknak Faluknak és Semelleyek,
nek hildörtesése. Radonai Mátyás Levele,
melyben

Éz Irásnak.

melyben inkább híri, hogy az Ördög idve,
kül, mint a' Reformatus ember.
§. 114. Köpegen kegyetlen üldözést vísen végben
§. 115. Plesseini György a' Soproniakot üldözi.
§. 116. Trintsenen a' Temetés, keresztelés g' tiltsatik.
§. 117. Passáról a' Papot el hajtják a' Templo
mot el prédállyák.
§. 118. Kosponiak Rebelliseknek vadaltnak.
§. 119. Hitben alhasatos Apponyok.
§. 120. Nem alorjál engedni a' Temetés a' Protest.
§. 121. Valami parasz Apponyok meg ijézik
a' feistö plebanu sokot.
§. 122. A' 15. Sculumban élt Ref. Familiakról.
§. 123. Arókol a' kik akadállyoztatták a' Reforma.
tiót.
§. 124. Az Erdélyi Reformatus Püspökökröl.
§. 125. Az Augustanus Püspökökröl.
Az Unitarius Püspökökröl.

Kösziklán épült Ház Ostromának

¹²⁰ A Magyar Országgi Ekklesiának egy néhány
Epschdöktöl fogva való nyomorgatásait
A Posonban extraordinarium Iudiciumnak,
Kend livül való törvényseknek: Kendit, esaz
ott meg jelenöknek külömbözo ki menese,
let adja elő: 179 H. 9. 22.

S. 4. Magyar Országban szintén a' Reformati,
onak kezdésitől fogva a' Reformata Ived.
Séges Vallásnak gyakorlására nem csak pa.
Gadság engedtetett; hanem ugyan Királyi
Diplomákkal függő pessesdes Levelekkel
az Austriai Házbol származott Királyok,
nak és az Ország Statussinak meg egyezésék.
böl lett Dekretumival is meg erősitetett,
ugy annyira, hogy annak szadságát nem
csak meg nem gátolni a' Király maga, vagy
alatta valói által, de meg oltalmazni is
azt, minnek előtte a' Királyságra koronár,
sátnék az Ország Gyüli sében hittel kötele
zi vala magát. Mind aráltal ezt a' szen
sül töstöt fövettséget soha az hatalma
sabb rész meg nem tartotta, hanem ön
ként lett fogadását, ha nem is maga ál
tal és nyitván, de mások által titkon meg
rontotta. Innen lett az, hogy a' Reforma
tusoknak, noha arra mélsok volnának,

a' Tisztseget

Csiszeri Lajos
1857

Kösziklán

a' szűzesség nem adattatának; sőt inkább azoktól sok helyeken meg fosztattatának; a' Jesuiták az Ország Decretum ellen az Országban bejöni, és abban nagy Jospágokot birni a' harafiak akasattyok ellen nemsek meg engedtetnek a' Királyoktól, hanem ugyan oltalmartatnak is. A' Reformatyok leik az Ország Gyűlésében és az Udvarnál keserves meg károsítatásoktól és a' privilegiumok nak meg rontatásaitról panaszoltak, meg er ideig semmi jó vállalkozás nem jött, min. sen is arról reményiség, hanem ha a' jó Isten arra birja szívüket a' Keresztény Királyoknak, és Fejedelmeknek, hogy M. Ország nak, mely az egész Kereszténységnek egész oltalma máro bátyja, szabadtságát meg ronsoi ellen békességét munkalodjate, ennekfelelte Templomait és Jospágait minden ok nél. kül el vétettek és el rontattak. Istak ebben a' Seculumban z. i. 1600 ban az Ország körön. Séges Gyűlésében a' Natusok a' magok Királyjaikkal három rendben kötöttének Prövetségét a' békességnek, de azok mind eddig fel rontattanak és semmivé lettek. A' Békességnek reguláji mellyeket Bosz. kai István Fejedelem Rudolf Császárral 1606 ban kötötték, 1618 ig Eptendők ig annyira fel

annyira fel bontották, hogy Meslen Gábor Feje. Delémnek a' magá körben járása álttal ért meg kellett ujítani, és a' Reformatyusok nak az Austriai Hártól ujonnan békességet kellett nyesni. De az is nem sokáig tartott, hanem a' Elerustól nem akasattyok ellen a' Királyok nak stak hamar fel bontatott, a' Reforma tusokot Jospágokból ki fosztották, számkive ésben üldöztek, tömlőt zörtettek, öleltek, Templomoktól parochiajoktól meg fosztották, mind addig valamig 1647 ig Eptendőben Ra kotri György Fejedelem meg szárván M. Or szágnak ért a' nyomosuságos állapotját, körbe tevé magát, és az Evangelicusok nak szabadtságokot 90 Templomokkal együtt 3 Ferdinand Császártól vissza pette.

S. 2. De er a' Prövetség is nem sokáig tar ta, jollehet helyes uton és modon fejtették vála, mett a' Reformatyusok nak esküvéssel adott privilegiumjok fel bontatott. Sellyen Szentzen és másut, e Prövetségnek senora ereje seint a' Reformatyusok tol ejitették Tem plomok fundamentumait ból el rontattanak, a' üldözések szabadon min denütt meg indulnak, a' mellyeket az Ország Görvényei seint a' Királyok taszornak vála meg tiltani. Innen már horra fog az üldözés her Násoni Sofia Fejedelem Atypony.

Apkony a boldog emlékeretű 2^{ik} Rakoszi György
 Orvogy, ki hogy a Fejedelmi Dittóségnek képe-
 se lehetne Római vallását jóval eltagadta, de
 ugyan valósággal azt tartotta; Mest midőn a Kö-
 stus apatalához járult a fö Apkonyok sokasok
 keint palástyával ábrázattyaát el fedvén az
 Ur vassorájában való kenyeres el dugta, és
 nem esse meg, azután Sámbár Jesuitának
 meg mutatván annak bironyságára, hogy jó-
 val el tagadott vallásához jive áthatatosabb
 volt, a pervátaban vetette volna, de Sámbár
 azt nem engedte, hanem el égette. Er a Prátoni
 Sofia Fijával Rakoszi Ferentzel, ki jobbat e-
 leinek idveféges vallásukat el hagyta vala,
 a maga Sopronban, mellyekben Reformata
 Ecclesiának Wereg és Zemplin Várme-
 gyekben a persequutiohoz fogva a Jesuiták
 ingerléséből 1670^{ik} Eft. - nem sokára a Pa-
 laki Collegiumot el vésti, a honnan a Profes-
 sorok kénselemettesnek Deákjaikkal együtt
 Erdélyben jöni. A Deákok helyes pedíg ke-
 restkedő Sidokot, Orvokot, Práttitanak a
 Jesuiták, sok papokot el fogván Munkács
 ra vitetett vala er a Zelosa Fejedelem Ap-
 prony, kiket mindenféle kemétes alá való
 munkával terheltetett, vasba veretvén. -
Groff Nádasdi Ferentz is Vas, Sopron, és

Nyitra

11
Nyitra Vármegyében a Kristusnak ártatlan
 Tereget tűzzel vassal pusztítja vala; Más
 felől Groff Eszterházi Pál, ki az ö Gestvör
 Attya fia Eszterházi István Orsollya nevű le-
 anyának feleségül való neki engedésért a
 Római Pápnak kittel kötelezte vala magát
 a Reformatusok üldöztesésére, sokakat párn-
 kevetésben kiül, tömlőtöröz, és sokakat meg-
 öles Veprem és Poson Vármegyében, és másut
 is. Bizonyították ezt a régen igen szép Ekkle-
 siak, a Pápai, Szentzi, Féss, Fespregi és má-
 sutt. Fespregen sok Isenfelo hívek és Episc
házi Miklos, a ki Apostoli vallását a Ro-
 maival jülei akasztva ellen el tserítse va-
 la. Az Eszterházi Pál attya a Zemplomban
 le vágatott sokakat, a magos Poronybol nyak-
 ra före le hányatott. Így tselekédtek az Er-
 sekkek, Püspökök, kiket a maga alatta való
 helységében, kivált a Szalló körben: ere-
 ket kövessék a több Urak és Papist Neme-
 ségek, az üldözésben nem akarván ök is
 restebbek lenni, és alább valok. -

§. 3. Még eddig a Királyi városokra ke-
 zét sentei nem merte vala vetni, mint
 hogy azok éppen csak a Királytól fügnek
 vala, de azoknak szabadságoknak meg
 háborítására a régen keresett alhatma-
 sossággal 1670^{ik} Eft. elmi kerdének; mest
 midőn a Nemetek az egész Országban aláfel-

alá s. fel hordoztatának a Törökök ellen, ö.
 römest ilnek az alkalmasfággal, az Erse.
 kek, Püspökök és a Jesuiták melléjek ad.
 ják magokat, és azoknak segítségük által
 mindenütt foglalják a Templomokat, a Pa.
 pokot el kergetik vagy fömlötare rakják.
 A köz népet a magok Ceremonialij Isteni
 szolgálattokra kényszerítik, a szabad Nemes.
 sekre Quartélyosokat optanak, Adot vet.
 nek, hogy mind erekek által el nyomorodván a
 föld népe a magok vallásokra által vihe.
 sek. Ezeknek segítségük által vasas németek.
 söl kíséretesvén Ertseni György a Kalossai
Ersek Gyövböl, Komáromból, Óvárból, és a
 kösül való helységekből Kolonits Nemeth
Ujvári Püspök Posonból, Pongrácz János
Vátri Püspök Nagy Komából, mások Pa.
 sakrol, Munkácsrol, Körmötröl, Késmáck
rol, N. Bányárol, Fokajrol, Kerecsröl, Mád
rol, Gallyárol satty. M. Országok nagy ré.
 séről az Isten bevidet hirdető Krisszusz polga.
 it el puszították, némelyeket pedig meg
 ölven, másokat Német Országba és Erdélybe
 sivalmas pámlivetésben kergetvén, erekek
 által Ertszen, Pasakon Zarallyakon min.
 den kedverés nélkül sok férfiakot, Appo.
 nyokat meg ölesnek és gyermekeket; soka.
 kot a Templom ajtajára fel akaptassak,
 városokat

12
 városokat fel gyújtottak, a melynél nagyobb
 kegyetlenséget a Pogány Nero sem teledett.
 S. 4. Komáromban a Komáromi Comen.
 Dans Hoffkirket Lajos által Seáki János az
 Erdélyi Ecclesiában a Krisztusnak hűséges
 polgája, és a Komáromi Pappok Bávegye István
Eptend. Sz. Mihály Havának 1° Nappján meg ölet.
 tek; a Pappok a kösüllötte fogadodo Jesuita
Diocletianus nál is kegyetlenebb irant a.
 tya, a hohétral elsőben is meg beretvátsat.
 ta, arusan forte olvastott önot önteseltse.
 jere erit mondván: Föltse red az ö fejére a Sz.
olajt, mezt mélto az illyetén kenetse, váfanat
viakban, kénköben, és szurokban meg mártván,
 a meritelen testén meg gyújtotta, és így Sü.
 tögette meg, optan egészen is meg égette.
 Az Apponynak pedig fejét vétette. A Török.
 re inditatott Kazonak Segitsegük által
 1670° Eptendőtől fogva sok pár ársatlano.
 kot öltenek meg, némelyeknek fejét vétet.
 ven, némelyeket fel akaptasván, némelye.
 ket karoba vonatván, és sok uton módon
 e világból ki oltván. Ezek között ama ne.
 veretes Tipteleles Ember Czegledi István
Kassai Predikator, a ki poros árestumban
 eptendönél tovább tartatott, a honnan
 ki szabadulván Posonba tri táltatott, s
 midön oda ment uttyában a N. Komabati
 hasátsban meg holt, a mint gyamitották
 a Kassai

a' Kassai arestumban mégis adtanak neki
 melynek ereje fogyassa el életét. Ezek között
 volt ama híres ifjú Szuhai Gáspár, a' ki
 Kassán fogáságra vettetvén, minthogy úves,
 séges vallását semmi kényszerítés igé-
 sek által meg nem tagadá, mégis meg kegyes-
 lenül meg ölelték. Így jára Kézzer Ambrus
 is, így ama hara szabadtságát oltalmazó
Óves János, ki Szendrőn nyársba vonaték.
Bonis Ferentznek Posonban feje vészték.
 Ezek közt lehet számlálni ama jeles Ne-
 messéket Fai László, Szekely András, Fer-
nek Györgyöt, Manssik Márton, Nyikhá-
zi István, teik Cseh Országban örök Töm-
 lörsre vészték. Ezek között volt ama ré-
 gi Mlgos Bostkai István Vallásához bur-
 go szerelmű Uri ember, a' ki pámkivetésbe
 Kolosváron holt meg, de ki tudná' elé szá-
 mlálni az ártatlanul meg öleltetteket, kiknek
 csak puszta nevekben is nagy könnyű telniek.

S. 5. Nem állapodott meg itt ezeknek
 vakmerő frándékok's, bázorágok, hanem töb-
 re is igyekeznek vala: ha Istennek is ugyszé-
 trest volna: hogy egész M. Országok vallások-
 ra térítsék, kapnak minden felé, de jobb al-
 kalmasoság magát elő nem adja, min-
 nemely Pápiszta jó Uraknak, úgy min-
Nádó, Ferentz, Trinyi Péter, és Franjepán
Orfeusnak

13
Orfeusnak pártütések, ennek alkalmasosága,
 val sok Uri emberek, Nemessék, kik is mint
 Reformátusok meg fogatnak, Posonban tri-
 táltatnak, jószágokból ki fosztatnak, magok
 ártatlanláságokban bizván ott meg jelennek,
 és az ország törvénye ellen ott meg fogatnak,
 törvény utján nem persequatnak, hanem
 sokak körüllök, két eptendőig's, tovább is a'
 restumban tártatnak, az holott a' sok költés-
 sel majd mindenekből ki fosztatnak, min-
 den napontként ott sokféle keppen veseltat-
 nak, néha kényszerítésnek vallások váltor-
 tatására, abban semmire nem menvén kiz-
 irásolnak: Reversalisoknak: Jadására, mely-
 ben fogadják fel íbeu frándékokhoz való hü-
 séget, noha erre eleitől fogva képek vol-
 tanak. 2° Magok helységében való Paps-
 jaitnak hogy pártjokot nem fogják, sőt
 a' Misérő Papokot hogy ott tántassanak
 meg engedik, és ha a' 2. Lélek által: a' mint
 próbák vala: meg világoztatnak, magok is
 a' Romai vallást követni fogják, mellyek-
 re Reversalist nem adván, a' urakot
 és Nemesséket, a' kiket kezeben kaphat-
 nak vala, mindenekből ki fordítván, ke-
 gyeslenül nyomorgatták vala.

S. 6. A' Papok elsőben tri táltatnak.

Még az Uraknak és Nemessékeknek vesájokot
 el nem végeztek vala, hogy a' Papok üldöz-
 tetéséhez kerdenek; Kétnek azért, és nyer

és nyernek is Leopoldus királytól tehetség,
 ges és szabadságot a rend kívül való Tör.,
 vény. Ezeknek fel állítására a végre, a mint
 ők mondják vala, hogy ki keresnek a Rebel..
 liseket, pártüsoket. Egyet azért a posoni
 papok és városbeliek el nyomorítására al..
 litanak fel N. Rombatban, kettőt posonban
 a M. Országi Ecclesiák el nyomorítására.
 Hogy pedig fel tett véres pándéjokot jelen..
 tésében vihefsik véghez, nem tritállják
 az egész M. Országi papokat, hanem csak egy
 néhány Reformatusokot és Lutheránusok..
 kot, hogy meg próbálják ezekkel mire
 mehetnek s. ha presenssével járnak a főb..
 bihez nagyobb reménységgel fogjanak. -
 Es minthogy a Rebellionnak sine alatt az e..
 gész Religiót el akarták törteni, erre az ők
 szeljoksa nagy munkával és erer mesterség..
 gel gondoltanak ki, ily három punctumo..
 kot, a melyeket a ségény papoknak elejek..
 ben tennének, azok voltak ezek:
 1° Hogy a Refor. és Lutheranus papok, az
 iskola mesterek, kántorok, Tanuló Deákok,
 Harangozók, minden Ecclesiai és Politiai
 polgálattól. a Refor. és Augustana Religio..
 ban el fogják magokot, azért, hogy a követke..
 zendő Sentsentriának vétkekkel érdemlett
 keménységét el kerülhetnek, elészek folyá..
 Saban

Saban pedig szabnak magokot más emberekhez
 az országban békefényben élven, mind erekre fejek
 és mindenek el véstésével köselernek magokot
 kerék irásokkal és pessisekkel. - A vagy -
 2° Az országbol magokot pántkivetésben men..
 nének felven a követkerendő Sentsentriától,
 adván arról pessisjéket meg erősített kír
 irásokat, hogy ön ként mennek el, 15 nap a..
 latt pedig fejek és mindenek el véstése alatt
 a Tartománybol el papsulnak s. a király el..
 lenséghez nem mennek. 3° Avagy inkább,
 mellyet ők is kívánnának, a Romai hitre
 állának által. - A két elsőre ugyan
 nyilván kényszerítik vala, de leg inkább az
 utolsót akarták, a mint fei tettez egy ne..
 hány reversalisoknak pomoru esetekből.
 S. 7. Hogy azért egy próbát tegyenek tritál..
 nak egy néhányakat 1679^{ik} Eptben az Mihály
 havának 25^{ik} Napjára, meg jelennek 32ten a
 fel tett napra, kik körül csak egy volt Refor..
 a többi Augustanus papok. Ezeknek a király
Fiscusa és Releptseni György az Eptecgomi
 Ersek eleve világozság Angyala ábrarattjában
 pántakorra tanátsollják, hogy az Isten est a
 halálos Sentsentriát fejekre ne várják, hanem
 a missoda uton módon lehet igyekkerretek
 tartani mind a magok, mind pedig horrajok
 tartozóknak életüket. Midön a fellyebb le
 itt három punctumokat elejekbe vetettek
 volna

volna, meg ijedvén a következendő halálos
Sentsentől, noha szegények semmi bűnő-
köt nem tudnák, az okból meg sem győzettek,
sek volna, a pünkösdünknak is értelmeket
által nem látták, a Nivaknak íjészek és
ígéretesek által arra vitettek, hogy egy része
hivatalját el fogadván, fel fogadná, hogy so-
ha az Ecclesiában való polgálatot nem
gyakorlaná; más része mintha ugyan bű-
néről törvényesen meg győzettek volna re-
versalist ad magától, hogy önként való fram-
kivetésben megyen. Ezek a gyülekezetek, és
a nyáját a holott Isten örökösökul tette va-
la a következendő szenvédésekenek füstjait
látván, meg rettenvén, el hadják, mások nem
kevés botránkozásokra; és az egy Isten, a
Lelki esmérés, és az Ekkliák ellen vétvén,
magokot 4. nemzeteket el sörölhetetlen mo-
kokkal 4. vészekkel meg festették: Exili-
umban mene a Refor. is egyedül nem tud-
ván mit tselekedjék ennnyi hitiben tánsot-
go emberek között. Egy vallását el hagyván
a Romai Ceremonialy vallásra állta.

S. S. A' Papok Másodszor tritáltanak.
Minekustánna az üldözök ereiben a magok
Lelkeket és Ekklesiájokat keservesen meg
háborító szegény embereken fel tett szelje-
kos el érték volna, nem sokára ugy mint
1674ben

15
1674ben Februariusban közönségesen minden helyek-
ről tritálták a Papokat, Oskola Mestereket, Janu-
lo Deákokat, Kántorokat, harangozókat, meg azokat
is a kiket ennek előtte Ekklesiájokból ki kerget-
tek volt. Posonban a Szelepsi Szent György Esztergo-
mi Eszék pessétes Levelével, a' ki akkor: meg ha-
lálóvann az Ország Palatiussa: Jannak típtit
adminisztrallja vala, a' Majláts Miklós Király
Fiscussa kérsére. 1675-ik Eptendőben. -
Sokan, a kik a Török Birodalma alatt való hely-
ségben valának, meg tiltattak, hogy arra az It-
létre elő ne állanának, sőt meg az egyik Posson
Vármegyében való Papokat is a Csápnak
Kassán lévő Spank nevű Generalissa ettől
a tritationak terhétől fel szabadította, nem
engedvén, hogy meg jellemyének. Sokan ismét
jól tudván az üldözöknek tsalárd sajkokat,
mint a' kik mások is azt próbálták volt,
vagy harájokból el futottak, vagy magokot el
rejtették; mikor ezek tritáltattak volna be-
Senti Györgyöt a Györi Püspököt kérdették
az Udvarában lévő fő embereket mit akarná-
nak a' sok Papoknak tritatiojokkal kik-
nek nagyobb részét magok is tudták, hogy
átsatlának? azt felelte: M. Országban az Evan-
gelicusoknak olyan köteleket fontunk, mel-
lyet ha nyakokba vánthasunk, soha többör
az Evangeliumi Vallás nem áll lábára, ha pe-
dig azt nem tselekedhetjük tsak magunknak
feszünk

perzünk bajt. -

§. 9. Iollehet ennek a Törvény Széknek min-
den tündi a fames és viigáro emberek előtt
gyarany volna, a melynek arra néz vala, hogy az
Ekklesiának szabadosságát fel fogatná, és a
mely erőszakosságok eddig véghez vitettek azo,
köz el finelne, palástolná, mindaráltsal meg
jelennek sokan, némelylek hamasább, mások
későbbre Posonban, a kik meg jelentenek töb-
ben voltak 22 szél, kik közzül Reformatusok
voltanak 57ten a többek mind Augustanusok,
kiknek missoda ki meneselek lett, ki tesszik
a követkerendöböl. -

K. Vallyon, a kik meg jelentenek, Istenre birtván
az ő ástatlan ügyeket, erre a tritatriora Poson-
ban, a hol a Titák az Ecclesiai és Politiai
renden lévő Papista emberekből állottak és az
Evangeliumi Tudományok meg esküd ellen-
ségi voltanak, jól tselekedetük avagy roppul?
és vallyon ezzel hajnáltak többet avagy az-
nal állottanak volna többet az Ecclesianak,
ha meg halván a tritatriot mind el futottak
volna? ezt meg itélheti akárki, ha jorzonon gon-
dolkodik volna; ugy hípem hogy a ki ezt az ástas-
lan ügyet valoban meg sekinzi, és az üldözötenek
is állalmas Szalárdóságokot épve vépi, ezek-
nek tselekedeteket örök emlékezetre dissere,
tes dolognak tartja; mert valamikeppen eb-
ben a Casusban némelylek el futván, az Ek-
klesiának s. Lelkeknek is kárt nem tettek, minth

16
minthogy mások aronak némelylekben is a Kir-
tusnak igazságát oltalmazzák vala, így mind el
futni az Ecclesianak ily nagy veszedelmében
káros nem szabados s. gyalakatos dolog is lett
volna. - 1.) Mert itt noha költött fin alatt az
Istennek és a Kristusnak ügye háborgattatott,
mely mellől el állami, és azt nem oltalmazni,
vétkes dolog lett volna. - 2.) Mert az Ecclesi-
ának követkerö veszedelmes állapotja meg
teivánta, hogy ott meg jelentenek, ugyanij
ha mind el futottak volna lett volna alkal-
matosságok az üldözötenek, hogy a Miserökes
az el hagyatott Ecclesiákba be vigyék. A Refor-
matusok a magok Levelikben, mellyeket az ő
fogoly Pappjaihoz Neapolisba a Gallyátra
küldöttének, bizonyosságot tettek vala arról,
hogy azoknak nyomorúságok által nékik en-
gud tetett valami kis nyugodalom, és most
békességes tésitsekkel s. penvedésekkel job-
ban tanítják őket mint régen mikor predi-
kállanának. - 3.) Mert ha mind el futottak
volna, ha oly tésiták lettek volna is a Rebel-
liotol mint a fényes nap, oly ástatlanok mint
a Memyei s. Angyalok, mégis okos vesettek
volna had, hogy az egész világ előtt pártütés-
sel vádolják, ez okkal hogy egy sem jelent meg.
4.) Mert ezt tanátsolták az igaz Politicusokij,
kérték erre az Ecclesiák is. - 5.) Mert fedhetet-
len vallásokot ezzel is igaznak lenni meg bizony

bizonyították, mely a Magistatushoz való en-
gedelmességét paransollja. —

§. 10. Hogy pedig a Citatio után, s. a. Pa-
pok meg jelenések után lenne valami Görve-
nyes Processus, némellyek meg polittatnak
s. kik körül való Sellyei István a Papai Pap,
és a környül lévő helységnek Püspöke: factio,
vagy vádost íratnak a Fiscus Procurator Maj-
láti Miklós által, mellyet más régen kohol-
nak volt, mellynek Summája ez: Hogy a Jöt-
vénybe idézett Papok minnyájon hátra hagy-
ván az Istennek és az embereknek pereselmét
és felelmet az egész Papustaságot és így a Ki-
rályt is Náwány imádonak kiáltották a Pre-
dikállo Széköl, Wold. Sz. Szület, a meg holt
Szentesket és a Krisztus képet káromlósák, a
Rebelliseket és a király ellenségeit tanáttsal,
pénzrel, elcséggel segítették, a Jörököknék
M. Orpágnak meg vételére utat nyitossák. A-
zért kívánnyá a Procurator, hogy mind a
Jörvénybe idézettek, mind pedig a teik Is-
tent és a királyt meg bánossák fejeket
és mindeneket elvéhessek az Orpág átti-
culusá perint. — Ennek a Jörvényes Szék-
nek processusáról s. rendiről azt jegyerd meg,
mikor el olvastatának az a vád, akkor Sellyei
István ötöd vagy hatod magával polittatott
meg, mind az által a vádnak tsak egyik teik,
kellyet is vagy ellene, vagy társai ellen Semmi

semmi bizonyossággal meg nem bizonyította.
A több atyafijakat pedig akkor polittotta meg
a Procurator mikor már minden egyben füzött
allegatiojot el végerte volna, a Sententriának
te monda előtt harmadik nappal sokakat
meg sem polittatnak vala, mert nevetek sem
tudták a Prisák nál Catalogusban sem vala-
nak, hanem magok mondják vala meg a Procu-
ratoroknak nevetek, hogy meg polittatás.
Abok ellen Martiusnak 25^{ik} nappán polittat-
tak meg, semmi nem allegattatott mind az
által a többivel egy Sententia alá veteztettek.

§. 11. El végertesvén az actio vagy vád parans-
sollják Sellyei István nak hogy feleljen a vádra,
mit felel kérdik a Prisák? a te monda: Nem a-
kar ugyan ő az ő Kegyelmes Királyával perleked-
ni, mind az által, hogy a Király polgaitól ol-
lyan vétekekkel vádoltatik, a mellyek ha ugy vol-
nának, akármely nagy büntetésre méltó volna,
azért köteletségében járo dolognak társya, hogy
a maga betűleletét olalmarra. A mi a vá-
dot accusatioi illeti a semmi répben az ő
premellyére nem esik, ha valakinek ellene
volna valami pretensioja, pükesség hogy a
hiteles jó bizonyosságokkal aljon elő, hogy ol-
lyannak meg mutogattassék, a mitsodásnak
vádoltatik, monda továbbá: Néki a fejen el-
és az életénél semmi kedveseb nintsen a pedig
vagyon a Prisák hatalmában, ha azért ellene
valami a mivel vádoltatik meg próbáltatik
örömet

örömet el szenvedni a megmondott büntetését:
Kérdik a Birák hogy feleli ezt Juridice, Törvény
uttya szerint avagy nem? Kiknek felel Sellyei István,
nem tudja ő, hogy veszik a Birák törvény u.
tya szerint e, a vagy nem? De ő maga menteségére
másként nem felel, valamig nem látta, hogy a vá.
dokot hiteles bizonyságokkal meg bizonyították.
Akkor meg szólal az Ersek, ha akarja ugy mond,
Juridice meg felelni szokásos, hogy Procuratoro.
kot kérj a Felséges Ország: ugy hívják vala ezt
a Törvény pékét. Felel Sellyei István: neki nints
szokása Procuratorokra, mert az igazság kevés
poban áll, nints szokása a Procuratorok hof.
pas veszekedésére, de akarattya ellen is Procura.
torokat adnak nekik. Kéri opsán engedjék meg
hát neki had legyen Procurator Keszeyi Sa.
muel Posonban lakos ember, és ismét egy Pápai
Nemes ember; a Posoni emberről azt feleli az
Ersek, hogy annak Posonban nem szabad senki
ügyét fel vállalni, a Pápairol pedig kéri, hát
a Posonban vagyone, mit akar talán a Pápok
Causajokat akarja oltalmazni, talán meg nem
tanult a Battyá példáján, talán meg nem tud.
ja, hogy a ki erekenek a Törvényben idéztettek,
nek ügyeket fel fogadják, az is szinten olyan
Rebellisnek tartatik mint ezek. Péz vala pe.
dig a Pápai Nemes embernek arra a Battyára,
a ki a Vallásért Posonban eptend eiz tartatott
vala arestumban ez előtt nem sokkal, meg
engede végre, hogy elő álljon a Pápai Nemes
ember, de e jeles ember nem még elő állani,
Sőt a páp.

18
Sőt a pállásáról sem még ki menni ez átsatlan
ügynek oltalmazására, hanem orman tanitga.
Sőt másokat miképpen oltalmazták azt. Nyer
más Procuratorokat Szedrei N. Ferencet, Heisd.
Lerd Ferdinand Menyhardot, kike a Király Procu.
ratorinak minden allegatiojira ugy meg felel.
tek, hogy noha igen kiáltodo öreg ember volna,
de csak igen hamar be dugok ismét a pájait,
mikor még egy Procurator Zalántrai István
kérnek a más kettő mellé meg engedek, de
mondják vala a Birák hat hatos proval le.
gyen annyi Procuratorok a mennyit a
kárlok, de ha pár lépén is azt bizony véghez
nem vésitek, hogy el ne nyomattassatok.
A Procurator aron kének noha régi ravas
vén ember vala, de még is gyakorta ugy meg
ponították vala a Pápok Procurator, hogy
semmit nem tudot felelni, olyankor Kolonits
és Pálfi Tamás, kik Birák valának ezéu.
látstára irrán valami kis feleletesséket,
mindenek semek láttokra ugy küldözik va.
la neki, s. ugy segítik vala, annyira hogy ott
a Birák néha vádlok, néha bizonyságok s.
néha poroplók valának.

§. 12. Néha arokkal a bizonyságokkal ol.
talmazták vala magokot a Pápok Procura.
tori, a mellyeket ellenek hortanak a mások
elő t. i. nem kel a Rebellios arokaa fogni,
a kik arról nem is gondolkodhattanak, mert
a Rebellionak minden sépke a Pápijátéknál
vagyon és rakatott, nevezetesen ezédett a
már meg holt

más meg holt Lippai György Erseköl; a Procuratorok
 rok allegatiojok a Széleptseni György Ersek patron,
 tsolattjára el töröltetnek, protestálnak a papok
 Procuratorai. Mi pük ség, hogy törvénynek fine a,
 lass el nyomják az assallanokot, miét sörlik
 el az ő allegatiojokat? hipem, ha ugy vagyon a
 dolog csak mondják ki a sententiát; és midőn
 kénpeiteneik hogy probállyák meg a mivel vá,
 doskodnak: Mondá Kolonits, Meg lep meg, hipem
 ki az első Törvény kéken az első citationak al,
 kalmasosságával mind meg győztetették, mi
 vel azok a kik nállatoknál olosabbak és böl,
 sebbek voltak meg vallották, hogy ők Rebelli,
 sek, de vallyon mit nyertek vele, hogy a ti Ura
 isokkal szembe járások; mond Széleptsenyi
 György, porostan meg kel tartsam a Törvényt,
 de a felöl nem enged, hogy a mi ket az elöb
 el törlesett ujjolag fel írják. Gyakron kénpe,
 ritik a papok Procuratorai, hogy a mit elö hor,
 nak nevérik ki a személyt ki ellen, az hel,
 lyet, időt, mit, s. mikor sebekedett, mest más,
 seppen sententiát arról a Pírak és itele,
 tet nem tehesnek, de azt nem sebekedik, ha,
 nem unalomig kínállyák a Reversionálnak
 subscriptiojával, ottan ottan mondják, hogy
 minssen más us és mód, mely által elkerül,
 jek az halált, tömlötröt, és a halálnál is
 keserveesebb gyalaratot, Gallyátok, hanem
 ha meg aláznak magokot, vétkeket meg val,
 lyák, és kegyelmet kéznek, emek pedig bi,
 zonyosságára pessésekekkel meg erősítetett ke,
 nek irását

nek irását adják. Ezek oly bölts Pírak valának,
 hogy a papok vádra, mindjárt mi követkerik a
 Törvénybe idézett személyekre, holott a jó Pírak
 a magok ment ségekse elö horott okokot, sebekete,
 ket meg pokták hány mi vetm: ugy Deliberálnak,
 végernek. De így sebekenek azok, a kik a Vallásból
 pármarott gyűlölség miatt igazat látni nem a,
 karnak, hanem a mi nekik kértik azt sebeketik.

§. 13. Nem elig vala a Törvénynek rendben
 a Király kiáltó Procurotorai által öket ijepte,
 ni a Subscriptioira, hanem mind magok az Ades,
 sorok s. mind más erre alattomban meg foga,
 dott személyek seppen és rutul arra erőltetik
 vala. Nem segyenlette ezt magaj az Ersek mind
 közönségesen, mind magános helyen nekik i,
 gen nagy atyai indulattal jóvállami, ezt mond,
 van, Ne pály perben a te polgáddal, irgalmaságot ki,
vánok, nem itéletet, ma atya vagyok, de holnap Píro.
 Nem restelte sokszor bepillenni a hitágaratiról, és arra
 inteni arután, hogy adják keret irását. Mások is ezt
 a pens munkát igen végher vették. Étsi, Szésseni,
Majtényi. A Király personalisa Silányi János ma,
 gához hivatván sokszor a papok közzül némellye,
 ket ugy jóvállotta art. Ugy Gorgács Ádám is egybe
 gyűjtven majd mind a Maggas papokot, hofphas be,
 sebeketek jóvállotta az három punitumok közzül
 valamellyiknek el vállaptását és subscriptioját,
 de mikor evöl bepillent Széssenyi István Somodi
 Püspök az oldal kamarában halgatta, mest neki
 sem hittek a Püspökök, hogy híven járna el ben,
 ne, e volt Martiynak Gis Napján eren orationak
 summája ez vala; Mely igen nagy vétek a polga,
 nak az ő Ura ellen támadni, nyilván vagyon csak
 aróknak

arotonak a magyaroknak is példájokból, kik a Királyt akarván meg háborítani, már mind elveszték; En ugyan úgy gondolom, hogy senki kegyelmetek közzül arókkal egyes nem értett, mind azonáltal, minthogy igen nagy gyamur vagyon, a mely szerint akarja a Felséges Király, hogy senki kegyelmetek közzül a maga hivatallyát ne gyakorollya, en előttem forgatván a Törvénynek promoru kimenetelét igen jóvallom, hogy másképpen vennék annak elét, követnék az elsőben irítatott papok példait, kik subscribáltak. Mikor optán a Felséges Királynak tettrenét gyakorolhatának ismét a magok hivatallyát, de most azt a nagy gyamur miatt gyakorolni éppen nem lehet. — Erre a hópás Otátióra a több Törvényes Asyafjak egyeréséből felel Mikoltsi Mihály, elsőben is meg köpöven, hogy őket erősen szánja, és el látván a következendő gonoszt őket inteni, de a mi őket illeti, ő arra nem mehet, hogy a mely bűntetést semmikeppen nem érdemlett, azt vállalja magának, hogy hivatallyát meg tagadván, vagy szánkevességben menven, ha pedig semmi vétké nem lévén meg büntettetik, ő arról nem tehet, bízik ártatlanságában, a mi rajta esik kényszeren hogy el szenvedje. Mikor pedig intett volna, hogy ő csak a maga képeben felelt, kérdi őket Forgáts egyenként, ha vagy istenekök is felelnek mindnyájon, ők azt nem tekekedhetik, hogy semmi bűnhőt nem tudván bűntetést vállaljanak magoknak. Halván Forgáts ezekenek feleletüket monda: Ti látsátok, de amnyi

de amnyi hajnál fejeteken nintsen, a mennyei, szer meg bánnyátok, hogy nem engedtetek Janának. Így el bossátja ugyan őket, de nem nyugszik, hanem sok ízben Janoki Gáspárt, Gyurcsi Gábor és Pált er okon pállásokra küldözi ijeksvén őket. Hasonlóképpen az ő vári kapitányját Hosmár Györgyöt sokszor küldözi horrájok s. maga is a hol reájok akadótt, őket inteni meg nem szünt. Ertekhez járultak a Jesuiták és az Adesporok Uvári polgari, kik közzül némelylek a Reversionalistáknak, némelylek jóvallozták, hogy instálljanak hogy szakadjon felbe a Törvény, némelylek hogy fuszának el, ne vadják fejekre a veszedelmet, arral is arra nézett Kolomits, hogy a Pápai és Vepremi papokot, Sellyei és Bátorkeri Istvánt aréstállja, és addig el ne bossátja, mig kerék irásával nem kötelezik magokat, hogy Posonból arö hise nélkül el nem mennek. —

S. 14. De hogy az ő vadjoksa visszá terjünk, a mi az első neri, soha egy papról sem bizonyították meg azt, hogy a Pápista Urakot és a Királyt is nyilván Málvány imádonak mondották lenni, ha pedig azt követkekesképpen akarják ki hozni az ő Tudományokból p.o. A Reformatusoknak sentenzriájokból a Pápiszák Málvány imádok, tehát a Király is, mest Pápista. Így nem csak a M. Orpági, hanem Német Orpági és Más Orpágbeli papokot is vadozhatják arral, hogy azok Rébellisek, mest er

mest er a Szent Sentsentiaja. —
 A mi a másodikat illeti, nem hogy a Módogasá-
 gos Szűret, a meg holt feneteket káromolnáte,
 Sőt az okrol hírtességesen emlékernek, és arok,
 nak jó tselekedeteiket Serényen követik. Aro-
 kos ugyan isteni hírtellessel nem illetik, de nem
 is káromolják, hanem az isteni beszéd jérint
 jolnak rollok, midön az a materia földulna
 elő, a miképpen tselekezik az Evangelium vi-
 lágánál járo Ekklesia, minden helyeken itt j
 hát arral vádolják őket, a mivel minden Refor-
 matus akármisoda helyeken lehet vádolni, de nyil-
 ván nagyon az a Világban, hogy ezeket nem a Rebel-
 lióest, hanem a Religioest tselekezik, mest máskép-
 pen ennek a vádnak helye nem volna. —

A mi illeti az ö Sacramentumoknak meg tapodta-
 sádat, nem vádoltak arral senkit a jelen valok
 körül, hanem csak azt mondották, hogy tselekedte
 azt egy Lutherannus Pap Sabenben, hogy er az ös-
 tyát hi találta tapitani a Miszró Pap keréből,
 De az ezekre nem tartozik, a kik itt meg jelense-
 nek azt nem tselekedtek, amnek felette hírtem nem
 is penesség törésést hi találtak a Papokat, hanem
 Rebellioest. —

A mi néz a Negyedikre, hogy az Ország háborga-
 sokkal, Rebellisekkel egyet érteszenek, a Jörököt-
 nek el adják az Országot. Meg kellene azt próbálni,
 mest másképpen minden átsatlan bünöse tésot,
 hetik, nem elég az emberre fogni valami véstet, ha-
 nem meg is kel azt próbálni, ebbe pedig miképpen
 sült legyen belé a Király Procuratorra, hi tesszik
 arö allega

az ö allegatiojiból, mely valaha meg világ eleibe hi
 fog adódni, egy provál sem vádolhattak a Papokat,
 a melyből a Procuratorok pépen őket hi nem ment-
 hettek volna. Ennek felette a Federatum Belgium
 Néssi Residense Bruinse van Hammes Decret hi-
 nek dissirete legyen örök emlékerembe 1675de Ept.
 ereknék átsatlanságokat a Néssi Urvarnak meg
 mutatotta. —

§. 15. Hogy az egész világ előtt s arusan követ-
 kerendő előtt is nyilván való legyen ezen Törvény-
 ben idértetteknek átsatlanságok és hogy a kötött
 Rebellionak jéine alatt a Kristusnak ügyet
 akassák el nyomni, az üldözök, meg mutatatom
 azt ellene mondhatatlan erősségekkel. Jönni hi
 tesszik átsatlanságok a bironyságoknak nem
 létekből, mest csak egyet sem állíthattak elő,
 a hi vagy párt ütéssel, vagy a Jörökkel való trim-
 boráldással őket vádolhatta volna. Kérem a
 Pap háborgato burgo üldözöket, ha az Isten,
 S angyalok és az emberek előtt igaz lelki esmé-
 vesselel akarnak jollami, ne verzenek hi bársak
 egy bironyságot, a mellyet a Törvényben idértettek
 körül valamelyik vagy Rebellisnek avagy ol-
 lyannak a mint presentállyak lenni, meg biro-
 nyíttassák, noha két vagy három tanúnak pa-
 jából erős az igazság, de ök ne verzenek hi bársak
 csak egyet. Nagy erősséget keresnek vala egy ré-
 gen meg holt Vitézyedi István Lutherannus Főem-
 bernek Levelében, melyben mondják vala, hogy
 itt Beshlen Miklósához Erdélybe és Kiszter Am-
 bonshoz, hogy ott az Evangelium Papok képek
 arra

asza, hogy az ő halgatoikat a közönséges szabadosság,
 oltsalmarásának fine alatt a király ellen fel tá,
 maffpák s. ök is legyenek képen. Ezen levél és,
 telmés valami tudás beszűkből találták volna
 ki. De e tsak költött levél volt, mert a mint
 magok meg vallyák hogy nagy summa pénzben
 fogadtak egy ifjút a ki azt a tiskos beszűkből v.
 hívtákkal ivott levelet Erdélyből visszá hoz
 ná, a honnan a kinek epe vagyon meg isél he
 ti, hogy az oly gonosz ember jó firtésűt költhe
 tet oly levelet. Miért nem neverték ki vagy
 egyet a papok közzül a ki Vitnyedivel barát
 korott, próvetkerett vagy levelet vette volna.
 De sokan azt sem tudták, a mig Pisonban nem
 hallották, hogy élt e valaha Vitnyedi vagy nem.
 Hát mikor Heisler Ferdinánd a papok Procu
 rátor 14 erős Argumentumokkal mutogatná
 azt költött levélnek lenni, miért nem felelt
 egyebet a király Procusator, Iaj igen benpán.
 Iafé felek hogy ki nem vonható e kidek, melyel
 tsak azt akarta jelenteni, hogy nem magasol
 gondolta, arokat az erősegeket isellye meg
 már aká ki, vallyon ezen költött levélben
 vallyon e annyi bizonyításra való erő, hogy
 annál fogva az orpágban lévő papokos, Ohola
 mestereket káshorátsák, kivált holt ember
 Levelére. Meg felelt erre a levélre Weller
Mihlós fontoson. A. A. mikor a király Procu
 rátor ezen kívül elő hordott, arokat neverték,
 tségre

tségre méltok, p. o. hogy néhol 500 papok is
 öfve gyűltenek és arról gondolkortanak, hogy
 vegyék meg Wisset; holott 50 nem sem voltanak.
Bilvagy nevű faluban Sopron mellett lévő
 Passialy gyűlések, holmi Ekklesiái dolgok i,
 ránt, az Orpág Törvényre pedig meg engedik a
 Synodus gyűlést is, minden eptendőben az Or
 pag meg maradására minden Religionak. Is.
 mit hogy Papán a Jamulo ager mekké dobbal
 raplóval peredán, szombaton, a merőre ki men
 tenek jázodni, ezt a király Procusator a ugy ma
 gyaranta vala, mintha a Rebelleknek mente
 nek volna elejében örvenderve, a mellyet
 pégyen volt még tsak emliteni is.
2° Argumentum a Rebelleknek Harát meg hábo
 ritoknak kívált sokan lévő arok közzül, élete
 ket meg nem engedik, hanem ha hivatalyát el ta
 gadják, vagy pámkivetésre kötelezi magát bünét
 meg bányán, vagy változtatja a Vallását. E
 zek a törvénynek kemény ségit meg nem lágyít
 háják, kivált mikor király, Orpág ellen vallyon
 a vétek, minemü a pársütés. A papoknak pedig
 nem tsak életeket akassák meg hagyni, kivált
 ha vallásokot változtatnak, hanem még sok aján
 díkok, pénzrek, és hivatalok jó kövészek igéretnek
 vala. Innen nyitván vallyon, hogy hamisban kas
 hortatnak őket; hát a pársütő papista Wrek a
 zést hogy papisták voltak miért ölettek meg.
3° Argumentum. Nem volt a Prelatusoknak
 tsélok, hogy a Rebellios bün sefiek meg, hanem
 hogy a Rebellio fine alatt el tööljék a Religios

Religiót, ha az Istennek kegyelme a Papokat
 meg nem erősítette volna, és Subscribáltak
 volna, mire való lett volna azoknak a punitu-
 mokrat oly erőszakoson Subscriptiora való erő-
 tetése, hogy az ellenkerők eddig erőszakol is el
 nem nyomhatván az Ekklesiának szabadtságát
 ma most ha a Törvénybe idéztetett személyek,
 kik az Ekklesiának minsz egy fejei Subscribálná-
 nak a Krisztusnak Ekklesiáját, a magok nyá-
 jokat el hadják kegyetlenül, és minsz valami
 hisván bérések a Sarkasnak által adják, és
 M. Országot, mely eddig szabad volt, az Austriai
 háznak örökösének vallanak. Mert ezek a
 ragadozó Sarkasok úgy bosszúálltak az Urnak
 nyájára, nem impedáltak attól, a ki nek
 er. listiben és hatalmában volt, hogy a M. Or-
 pági Fő embereket, Nemeseket, Papokat sok
 vesdálások és nyomorgatások után arra ve-
 gyék, hogy recognitionalist, kerék irását ad-
 ják rolla, pessétekkel meg erősítve, hogy ök
 Rebellesek háborúság imditok, noha az elle-
 nek soha meg nem próbáltatott volna ij. In-
 neró ha erre mehettek volna, láttatnak vala
 alkalmaságot adni, ezután Privilegiumok.
 Seal sem élhettek volna, és el nyomattatások.
 rol méltán nem panaszolkozhattanak volna.
 Midőn magok önként vallották volna Rebel-
 liseknek magokat, és így le mondottak volna
 minden belső és külső szabadtságokról, bíkes

beleegyet meg erősítő Privilegiumokról. —
Hilf Argumentum. A harafiai a Törvényben idé-
 teteknek ártatlanságokról mind attestáltak,
 nak, nem csak az Evangelicusok, hanem még a
 Papisták is. Josa István a Pápai Ekklesiának
 nagy persecutora kereszt volt holmi hamis
 bizonyságokat extraordinarium Judicium meg
 erősítésére, mellyekkel ugyan sekit selettebb
 meg nem kereszt, de minshogy tudták hamis
 uson módon keresztet tanultnak lenni, a Jos-
gáts Adam pasantsolattjára újabb inquisitio
 lépén s. majd mindnyájon meg hamisították
Josa Istvánt, hogy az ő nevek alatt olyanok.
 kal bizonyít, mellyekről ök nem szólhatta.
 nak, ezek pedig nagyobb reprimand Papista embe-
 rek valának és ekképpen bizonyságot tettenek
 a Papok ártatlanságokról. Készenek időt a
 Papok Prokurátor, hogy a Josa István hamis-
 san volt bizonyágait jobban meg hamisít-
 tsák, refutálják, de időt nekik nem adtának.
 Jorgáts Adam mikor javallana a Subscriptio,
 hófpas oratioval el monda, hogy ő nem hiszi,
 hogy egy is közüllök a Rebellesekkel egyes es-
 tet volna, noha er ott Piro vala: Így Kissi
István er is Adsejtor lévén er megvallotta.
 De járul er is, hogy magok ennek az üldözés-
 nek furor saragoi, mikor sem kereszt, sem
 pasantsolattjoksa Subscribálni nem akar-
 nának a Papoknak nem a Rebellest, hanem
 vak merő engedelmiséget kereszt hamisít vala

vala, hanemekre, hogy nagy fő embereket, Prelatu-
toknak intéseket meg nem fogadják, s. nem is
egyébess vettek a Tömlőzre, hanem azért az
álhatatoságért, a mellyet az ellenkerők vak,
merőségnek neveznek vala, hogy az ő Reversiona,
lipokot meg vetették álhatatoson. -

5^{ik} Argumentum vésetődik az ott meg jebens pa-
potnak könyörgésekből, mellyeket az hara bé-
keféért, és a Király meg maradásáért fogsa-
gokban minden nap élnek vala. -

A' Fogoly Papoknak Könyörgése.

Ítéld meg oh Isten! a mi igyünkét mely a te ü-
gyed, és meg egyetesen a Keresztény Fejedel-
meknek fiúkat, a mi kegyelmes Leopold
Királyunk alatt adj minneünk békefért
meg maradást, és a mi edes harántot, mely
az egész Kereszténységnek oltalmazó bástya,
ja a mostan rajta lévő pogányoknak igá-
jok alól szabadítsd meg, és tovább pusztítani
ne engedjed. Meg esmérjűk keserves könyör-
lásással oh kegyelmes atya! a mi bűnein-
ket mellyeket nem a földi méltoságot
a mint vad oltatunk, hanem a te sz. Felsé-
gedet bántottuk meg, el hiszjűk hogy azo-
kat érdemlészük, hogy nem csak a pogányok-
nak igája legyen rajtunk, hanem a teik Ke-
resztényi nevet viselnek is aroktól is üldöz-
tessünk. Meg vallyuk a mi Lelkünk keserü-
ségével, hogy a mi, és egész nemzetünknek
bűnei

bűneivel érdemlészük mind e gonofokot, hogy
a köüllössünk levőknek szusságul ki tessünk.

S. 16. Sem mi utat és modot valamellye-
kes csak fel gondoltak el nem mulattak a
Subscriptionnak erőltetésére, de itt, a ki ezen
dologba jól belé néz, nem lehet hogy az sz.,
teinek tudálatos és kegyelmes gondvise,
lést ne tudálya meg tekintven a proba-
ban fogotnak küllömözö ki meneselit is.
Mert sokan a Lutheramusok közzül, a
sensationnak ki mondása előtt, meg a
hastnate merjére sem értek, s. már
meg adtak magot, nemellete meg meg
sem jelensenek, hanem a horrajok küllöz
Reversalist subscribálták. Igy selekidtek
Pozsonban többen 25^{nel}, a Preepfégi Papok
és Oskola Mesterek, az 2 gondolták segenyek,
hogy ha subscribálnak arutan békefértben
maradnak, noha selekidtek az a Pozsonban
meg jelens Papoknak intéseik ellen; mert
errel lábat adtak az ellenkerőknek, hogy
salám másut is succedálni fog az a proba.

S. 17. El jöven végre a Deliberatum ki
mondásának napja, a mellyet Martinus 5^{ik} nap-
jától fogva printin Aprilis 4^{ik} Napjáig ha-
lapítottak vala egynek másnak sine alatt,
Minkeelőtte azért a Tanács harba bé menne,
nek proessálnak s. ismét kénperitük a Subser

a' Subscriptiora. Az Ersek így protestal, En az Isten és az egész világ előtt ártatlan vagyok, nem vagyok ota a' ti veszedelmeknek, hanem ti önnön magatok kezitek magatoknak a' kö., veszedendő veszedelmet, mert az én néktek sok ir., ben ajánlott a' gyai Gratiamot meg vesettétek. A' Gratia a' volt ha Subscribálták volna a' Rever., Sionalist, még pedig veszedelmest. Meg mutat., ta a' maga a' gyai Pogány gratiáját hat Refor., matus a' gyaijához, kik Eberhárdon az ö. Ház., selyében tettek vala fogva; mert nem félt az Istentől, ki hozatván a' Tömlőörböl, más 40^{em} Eptdős halál fia vén embert, pöröjjele és fej., pével egybe rontotta maga kezével. Ugy hogy J. Némethi István Urannak a' kezét le törtte, és kerit hapon talanná tette. Most itt t. i. j676^{ban} bizonyítá két isten felő papokhoz kegyességségét, kiket olyan kemény Töörök vaj., ba veresett, hogy csak valami vékony ruháts., két sem lehetett a' vas alá tenni, hogy láb., kot ne séttse. -

El végervén a' protestatiót elő áll Kolo., nits a' palota közepére a' Reversionalisal J. art el olvassa, utánna veti art is, hogy a' ki Subscribál 50 forintot utra valót is ad., nak. Szesseni György a' kalossai Ersek po., list némely papokot a' Györi, Vepremi, és Ko., maromi Trae susbol és feddör ite vellek: Eddig, ugy mond, sok képpen insettelek titeket, márti

más ti látsások a' veszedelmet; mérgében nem is végezheti befédés vellek; hanem Szereptse, ni fog horra' mérgesebben, de csak mind a' két., tö a' falca hannya a' borsót. -

§. 18. Forgáts Adam és Etsi István kei men., nek a' hárbol J. félte polittják Miskolczi Mi., hályt késpes is insik, hogy prakafta el ma., gát a' többitől, de sem mire nem mehetnek, arutan meg izeitk egy Procurator által, hogy a' kik Subscribálnak a' 2^{ed} Punctumnak t. i. hogy exiliumba mennyenek, azok bal kére állyanak, a' kik a' hárbaban akarnak maradni hivatalyokot meg tagadván azok jobb kéz fe., löl, a' kik egyiket sem akasják azok ar ajto mege, ar holott ar ittorasos J. változtatlan sententiát mindjárt meg halják. Er + hal., van senki nem álla jobb és bal kéz felöl, ha., nem mindnyájon ar ajto mege' hátra állának, a' mellyen amarak is meg ittórának. A' sok tanátskorás, beféd és veszedés J. vifspálko., das után törvény piteket ülnek: job' felöl ül., nek vala az Ekklesiai Rendek, Ersekek, Püs., pökök; bal felöl a' Politriai renden lévő Urak, mindnyájon Pajusták: és halálra sen., tentiatakt mind őket, a' kik mind ar Isten, mind a' Birák, mind a' magok Lelkek esmé., veti, J. mind a' harafiat előtt ártatlanok va., lának. Hasonlóképpen 7^{ik} Aprilj ar Istola Mestereket is arét, miert egy er teke meg a' papokkal és azoknak Kelekedéseiket hirre' nen

híré nem tették. Ezt gondolják a Birák, hogy halálra Sensentiánvan őket mind meg ijédnek, mind el hadják vallásokat, vagy optan sub, scribálván pámkivetésben mennék. —

Halván a halálos Sensentiát, egy pálnéta sem indulnak rajta meg, sös minnyájon örömmel be töltek, meg erősödven a Lutherannus papok és Atyafiak is a Reversionalist egy sem válapstya, lévén a lelki határon jó társait, örvendernek hogy az ellensignekek minden mestersegeit meg győzték volna, bár a Posoni Lőszefelő kegyes Vallásokon lévő embereknek intéseiket mind végig meg fogadták volna, és nem mellyeket meg ne botránkoztatnak volna, utoltyára nem ejtették volna a mind végig alhatatos, hoz amnyi nyomosuságba, mint ezt a ki próbálta nyilván tudhattya.

§. 19. Így ki mondatván rájok a halálos Sensentiát a Jösvényes Processusnak rendi perint, hogy inkább félelmét önsheksen beléjek a Király Procurotorát instál a Felséges Biráknek, hogy meg fogassanak és mint halál fiait tömlőbe vesteg, senek az Executionak idejéig, de mivelhogy látják, hogy így sem ijédnénk meg a papok, aris az végerik, hogy csak a magok pállásokon a városba és hostásba arestáltassanak, míg nem más korban fedik őket. Mikor a halálos Sensentiát ki mondanák, a papok egyes sem polnatek, monda aris Kesseni György az Ersek, Nébolote, rop embereket meg sem köpönésék a Sensentiát. Az aressomok olyan szabadok volt a papoknak a Királyi Táblának nem kevés gyalarattya, hogy a ki hol

hogy a ki hol presette ott járhatott. A Király Procurotor a papoknak vasba verések iránt a Sensentiát után semmit nem szólott volna, de az Ersek adta vala elméjére, hogy a Jösvénynek rendit tartsa meg. Ez a Procurotor hufólya vala a papokat, hogy mar ok halál fiait, ki nek felel Sellyei István er Püspök vala: mi ártatlank voltunk békeféges tőröknek kel lemmünk. Fel forta epije akkor a Király Procurotorának, monda: hát te a Birákot hamisággal vádolod meg fogd a nyelvedet, mert bizony mindjárt olyan helyre vitetlek, hol az eb nem ránkya ki a társot kezedből. —

§. 20. Dollehet igen tágas arestumban tartanak vala, a papok minden örözö nélkül mind az által vépprint ki menetelit várván a Királyus Jébus ügyének, vépprint ügyekhez, és atatlanságokhoz bírván 8 hetek alatt April 24^{ik} napjától fogva 29^{ik} és 30^{ik} Majusig helyben e szabad arestumban maradnak a Pápai, Füleki, Vespriemi és Lévai papoktól meg valva, ki ket Kolomits a többinek ijedtésére a maga házánál vasba veretvén a Posoni városban köldött vala, el nem futott egy is, mert meg emlékersek arról, hogy itt nem ember, hanem isten ügye vagyon vépprelemben, a Rebelliónak köldött pine alatt; nagy örömökre lett volna nekik, a minthogy alattomban voltak is olyak rendelve, a kinek az javallanák, hogy el

hogy el szabadnának, mind reá fogták volna, hogy tudták vétkeiket, azért szabadtak el, s így alkál., mas ofogót szolgálattak volna arra, hogy ha az., után kerékbe kaphatták volna méltán meg büntessék. —

§. 21. A Sententianak ki mondása után egy néhány napig halgatnak, míg híre terjed a királyi kegyelmességnek, hogy s. i. a' foglyokat meg engedé mind életüket, mind jószágokat. Erről pedig a' papok másként semmit sem tudtak, hanem mint egy közönséges hitz ugy kerdezték bejelleni a' király kegyelmességét, s. i. hirdetni a' városban, és mikor bejelenéseni reájok tojja vala a' Reversionalist, akkor mondja vala, hogy a' király nem gyöngyösködik a' foglyoknak halálukban, ki terjedvén híre ennek a' király kegyelmességének a' király el felejték magokat, s. a' régi Daktok kerdeket nyuzni, miért a' Sententianak ki mondása előtt, midőn a' Subscriptionora erőltetnek azt szokták vala mondani, hogy a' Subscriptionak oftan semmi kelleje mintsen, és nem is lépjen, ha meg Sententiárrák, hanem esequállyák öket, de most ujfolag minden szemelenséggel ismét a' Subscriptionora kényszerítik. Ah. je. les király! kikből a' halálos Sententia alól akármellyik könnyen fel szabadíthatná magát csak egy provat mondaná, hogy subscribál. Ezt királynél többször próbálta

27
 próbálta az Ersek, ki sokszor keveset a' papok közzül magához hivatván fenyegetőzik vala, hogy ha nem subscribálnak minden bizomnyal öök tömlőzre gallyakra vitetnek, és hogy ne láttatnék csak a' Subscriptio iránt hivati öket, reájok közön vala jó borral tellyes nagy arany és ezüst Fellegét csak setrés vala, az ilyen gyűlölkönek barátságát kétségben hozó vendégeknek; az előtt reveretesen Aldoro Szüitorok előtt vala Szeredán is ezt tselekedte igen Solemniter. Itt sem áll meg, hanem néha bejeden indit a' Romai és Reformatia Religiorol oltsárolván ennek Janitoit, annak pedig az egig magofstolván. Azután j veltek találkorván nem fegyenlette hofpason a' Subscriptionora inteni, magofstolván arot, a' kik régen subscribáltak volt. Nem csak maga tselekedte ezt, hanem mások által is ezt véghez vinni el nem mulatta, mint a' Secretarius által, a' papok Procurator által is, reveretesen Nagy Serentz által, ettől nekik izengett, meg engedte azt is, hogy magok formalyanak Reversionalist a' mi tettük a' hivatalyok meg tagadásata, vagy Szám ki, vetésre, hátra hagyván azt mellyet az előtt ök formaltanak volt, melyben meg volt írva, hogy a' Rebellioert kell hivatalyát meg tagadni, vagy exiliumba menni; de azt most el hadják fel nem lépik csak álljon a' Subscriptionora.

§. 22. Majlát Miklos is a' király procura

Procurator nem helyél, hanem mindent el követ hogy a Subscriptioa rea végye szépen vagy karaggal, de midőn látná, hogy sem mire sem mehet Posonból el meggyen. Minkeelőtte pedig el ment, a' nevezesebb Papokhoz a' fia el meggyen és őket meg követi. I. kéri hogy At. tyának ne tulajdonítsák azokat a' mi ket selekedett, mert polga lévén kenselenség. ből selekedett sokat, a' mit maga sem akart. Dolgára menven Majlát bízzák ezt a' Subscripti. ora való erőltetést Peresit nevé Procurotort, hiven igyekezik ez is a' rea bíró dologban el járni, magához hivatja a' papokat háromszor az Ersek és Kolonits nevével erőlteti a' Reversio. onalissa.

§. 23. Pünköst előtt harmad nappal hozának a' Szepességéről és Sopronból holmi Augustannus Papoktól Subscribáltatott Reversionalist, ezeket adák Peresitnek a' ki magához hivatván a' papokat, ezeket mutatgatja, és ezeknek példájokból a' Subscriptioa kenszerinti, fenyegeti hogy ha nem selekedik más jelen vagy nak a' fekeretek, melyeken a' Gallyákra el vitesnek. Ennek noha egyentő selelettel, akarattal mindnyájon meg felelnek, hogy ők éppen nem selekedik a' Subscripti. o, mégis időt akarván engedni a' gondolkodás. ra monda neki Harsányi István a' többinek kísérsére: minssen semmi sértésünk rea, hogy arról többé tanácskozunk, mert a' mi az előtt meg mondottuk az Erseknek s. másoknak

most is

28
most is azt mondjuk, abban meg maradjunk, nem selekedjük: mond erre a' Procurator, Hársányi István a' mi ártatlansá. gunkban, igaz igyünkben, az Ersekben, Isten u. tán a' Kegyelmes Királyunkban, mert azt el nem hisethettük magunkal, hogy a' mi Kegyelmes Királyunk gyönyörködjék az ártatlanságnak veszedelmében. Monda a' Procurator: hát ti a' Király gratiajában bírtok? abban, monda Hársányi István, mert én magam láttam a' Le. velét az Ersek aptalan, a' melyben rollunk va. lo Kegyelmes. Dispositioját igéri ő Felsége, ezt a' Király Levelét ez előtt a' maga házába mutatta meg az Ersek Hársányi Istvánnak Miglétszi Sámuelnek, Láni Györgynek, Kossi Pálusnak, a' Level Summája ez vala: A' ti Sentsentiato tot a' papok iránt minden re. pében helyben hadjuk a' Számhivetésre néz. ve, a' mi pedig az Arestált papokat illeti né. gyen közzüllök a' többinek ijeptésére vites. Senek a' Posoni Várba, és tartassanak ott mig Kegyelmes jó feltérésüket adjuk irántok. Mások pedig Prosenbáltassanak, Számhive. sésben hűldessenek, t. i. azok, kik a' citation nem compareáltak vala, a' mi az maga. várka vala az Ersek. A' Mandatum volt írva fél ártos papirosra, az is oly törederezt és mottos volt, hogy el mérem mondani, Király mandatumát soha senki oly roz papiros. ra írva nem látta, talán csak ez is olyan volt, a' mi némikeket a' Rába vire mellől

adtanakelő

adtaut elő, Tenzplo motokot akarván foglalni a' Barások, mellyeket mi helyen el vesetek az ott való Nemeselek, mindjárt meg es, messék, hogy csak Klastromban Király nevével volt hamis Levelek, magok nek is meg tartották, hogy Petsbe vigyék, Peresit semmise sem mehetven, nagy haraggal s. fenyegetéssel el bossáttya a' Papokot.

§. 24. Peresit mindjárt mine az Ersekhez, panaszol hogy azokkal a' vakmerő emberekkel semmiire sem mehet, oka pedig ez: mert a' min a' Papok mondották a' Királynak látták Levelit az Erseknel és olyan szokot is hallottanak az Ersekötől a' mellyekre nézve nem subscribálnak, noha ezt a' Papok nem mondották vala. De Peresit meg haragudván a' fegény Papokra, az Erseknek is reájok akara önteni mérgét, mindjárt el telven azést méreggel az Ersek, küld edgyet a' Szolgai körzül Harsányi István szállá. Sára még akkor estve, hogy hívja el, az nem es, mervén Iszri Jakabot a' Losontzi Papot hívja. Meg haragzik a' szolgára is, hogy nem azt kellett volna hívni, de két Barás által hívatya Harsányi István és Iszrit, akkor estve Harsányi i. Pünkösd második napján meg esketi, és noha már halálra Sententiaztatott volna, de citállya megij, meg jelenven meg esketi erőssen és examinállya Peresit ezetere a' Pünköstökora. 1.) Mi az oka, hogy nem subscribál? Harsányi István felel: ő mindennek titkát nem tudja azést azokat kérdeje: a' mi ötet magát illeti

illeti; ilyen okot tartoztatya 1.) Mert az ö jo Lelke esméretti nem engedi, hogy annak valya magát a' mi nem, az az Rebellisnek. Ha fiintén ki hagyta is már a' Reversionalisból a' Rebellionak nevezetis, de a' minthogy büntetés alá senki nem vesődhetik, hanem ha fel tépik, hogy a' bünös, ö vesked nem lévén nem subscribálhat. 2.) Nem kel nekem subscribálnom, mert engemet már halálra Sententiaztat s. nem tartozom vele, hogy azt a' hamis Deliberatumot meg igazittam, ha olyan vagyok a' mineműnek már közhözattam s. itéltem lenni, nem frükseg, hogy én erősittsem az ö Sententiajokot. 3.) Mert itt a' Vallásnak veszedelmét követik, keresik, nem akarom azést Vallásomnak min a' régi Királyoktól adatott, mind a' mostaniól meg erősítte, rest szabados gyakorlását, és a' háza szabadtságot az én kezem irásával el adni, vagy meg mostkolni.

2.) Ki bírtat benneseket vagy a' belső v. a' külső rendek körzül. Felel: minket az Iszen, igaz i. gyünke, áttatlanságunk s. más Sentei nem. 3.) Hát nem az Ersek volté az oka, hogy eddig nem subscribáltatok? Felel: nem, a' minap ugyan mikor magához hívasott volt, mutatott valami Levelet, a' melyben nyilván volt, hogy a' Királynak Kegyelmeffégit kellvásnia.

§. 25. Nem vala elég eret s. meg eret utakon s. módokon a' fegény Papokot hirtzolni a' Subscriptionora. 6ta Maji 1674 éjtzaka a' neveket fel írják, az irás körben sokakat meg vernék, tapigálnak, nevezetesen Tobnai István erőssen poson ver

poson verik, 4 nevezetesebb papokat vasba ver., nek s. a posoni várba küldik. Azután Kolonits magához hívát negyed nappal egy néhány pa., pokot Augustinus atya fjakot, kiket káro., mol, pirongat sokáig, miért nem subscribálnak, azután egyes ki vállaltván küldi a posoni várba, a 4. vasba veretett Ref. papokhoz, a többi vikká küldi, ilyen conditioval, hogy 24 ora alatt, ha nem subscribálnak és az országból el nem jussulnak, mind öök tömlötare kanyas., tya. Es hogy így, ha csak egy is, inkább el jötkhes., s. k, a városból az nap öket mind ki hajtás., tya a Hostátba, de így sem mehet sem mire. Azonnal el mène Kolonits posonból, hogy a várba tömlötöt képviseljen a papoknál, a mint ezt azután bizonyoson ki tanulták.

S. 26. Az arestált papok annyira jutosak immár, hogy nem tudják mi tőök legyenek; kiknek tanácsot az orszáq Gubernatorától Gáspár Jánostól bizonyos követjeik által, kéri aron is, hogy legyen valami segítségükkel, ebben a nyomoruságokban, mint a kinek kell az ef. jele dologban belé nézni a király után. Az meg halgatván a papok Instanciajokat így fe., tel: Engemet sokas kényszerit az Ersek, hogy jelen legyek abban a dologban, Törvényben, melyet ellenesek polgáltattak, de jelen len., ni nem akastam; most jivem jseint faji., lalom ... a ti nyomoruságokot; minnekora

minnekoraert veletek meg a mit nem kellene is meg tselekezem. Így el bocsátván a követet., keet parausollya hogy harmad nap mulva hoz., na' mennyenek egész vállasra. El mennek pe., genyek brömmel, azt gondolván, hogy igen ör., vendetes vállaspok lépén, de felelte igen meg tsallya öket a reményseg, mert az alatt más embere változik a Gubernator s. így vállaspok: En sok usat modot meg próbálván, ti veletek semmi jót nem tehetek, mint elsöbben hogy a ti dolgotokban nem akastam magamot at., tani, ugy most sem atom. Így tsak hamar a mit, mind ez előtt harmad nappal, mind mielőt Gu., bernatorra tevek, iget vala, meg változtatta; mert azt mondotta vala akkor; Ö az Apostolok., nak pokások se rint az egész világot hívanna a Római Hitre teríteni, de a Jesuiták pokások se rint egyes sem hívanna. - Küldöttek Instan., tiát Wetsberis, de a sok fáradtság és költés után, egyebet nem nyertek, hanem hogy az Erseknek jö egy Mandatum, hogy adja opinioját, értelmét az arestáltatott személyekről. Melyre így felele: az én értelmem a papokrol és az arestáltattakrol ez: egy ideig mortificáltasbanak, nyomorgatásbanak, had esmerjek meg az Isten, a kik meg esmerik a mi kegyelmességünket ilyenekt arnal, a teite pedig azt meg esmerni nem akasják mennyenek szám., kivetésbe. Mielőt ezt a Secretarius a Papa Aposto., ti követinek jelenlétiben dictálna, az udvari Le., genyek kört halgatják vala a papai Kasonak, j., elegyesleg, kik a Mandatumot vitték volt rea., s. öket is mosthollya vala hiúség telenséggel a Resduóba

Resolucióban. Abbol a feleletből ki tesszik, hogy mi,
 ezt citálták és sentenciáztak meg a papokat,
 mert azt mondja, hogy nyomorgattassanak, nem
 hogy a Rebelliót fizesse, hanem hogy az Isten
 meg esmérjék, salám a papista emberit és
 demeknek, szentek segítségül való hívása,
 nak, a Misében való oltványának Istenit? mert
 az igaz Isten esmérték.

§. 27. Mikor ezek így fojnanak, meg érte,
 zik Kolonits Pósonba, és mint hogy még eddig
 a sok kérevel nem mentenek vala semmire,
 utolsó próbát akarnak tenni, hogy a ki mégis
 vak merőségre veti magát halál nélkül: a mint
 öök mondják: keservebb büntetése legyen: 29^{ik}
 Maji arést minnelötte az utolsó próbához fog-
 nának, Peresit Procurator által egy venég fo-
 gadóban, melynek trimere Fejér dő, az Hóstat,
 ba egybe gyűjtetnek a papok, mind kinállya
 Subscriptioval, de meg veték, arést az Augusta-
 nusokot kik szárnál többen voltak, az Ersek,
 s. a Kolonits parauzólatyása a Reformatusok,
 sol el vállaltya s. az Ersek udvarába küldi, ki-
 ket a Reformatusok erősen meg kértének az
 Isten kegyelmében ajánlván, a végig való álha-
 tasoságra, közikbe elegyettenek két Reforma-
 tus papok is, hogy lássák a dolgoknak ki mene-
 telit. — Nem sok ása az Ersek, Kolonits, és Hof-
 kirker Lajos Komáromi Commendans eleibe egy
 néhány irben fraggatva hívattatnak, elejébe
 lépik, akasnaké Subscribalni, vagy arra hajol-
 nak, hogy hivataljokot meg tagadják vagy pá-
 rivétesre

kivetésre mennek, vagy vallásokot el hadják. Er bal,
 van némelylek egyeket sem vállaltya, némelylek
 kételkednek, némelylek elő kérik a reversionalist
 s. Subscribalnak, ki számlivetésre, ki hivatallya meg
 tagadására. A kik Subscribaltak jobb kézre egy
 ajton ki bocsátatnak, a kik nem, bal kézre más
 ajton a tömlőre be kéfitesnek, a kik nem Sub-
 scribáltanak 46^{ton} voltak a két Reformatu-
 soton kívül. A Tömlőreben egy néhány óráig he-
 veretvén, dél után három óráos onnan ki hozat-
 nak hajókra a Dunán, s. spekeretere rakatván, a
 körműl állo népnek keserve s irása törött, mel-
 lyet a Reformatus papok is a magok szállásokot
 körműl szemekkel néznek vala, el vitetnek fél-
 lyel a városokba, Komáromba 19. az egyik Reforma-
 tusal Köpössi Balással Sárvárra 6. Kerentsre
 az egyik régen vasba veté Reformatusal 7. Leo-
 pold városába a két Reformatusal 15: ez utolsók
 mellé egy Prokoflot adtanak közelekkel, a ki a me-
 rön midőn egy Törvényre alatt mennék vala ar-
 zal fenyegette őket, hogy mind fel akasztya, és ar-
 éppen N. Komombatig ment utánok, s. szölván, bo-
 pontván és vervén, mindnyájon mi helyt a meg ne-
 verett városba érkersek vasba veretvén Tömlőrebe
 vetettek s. mi ként hohélosták meg iróm alább.

Midőn Leopold városába vinnék az oda rendel-
 teteket egy, N. Komombatban el hadja a Kristus
 táborát, meg ijedvén a nyomorúságtól vallását
 változtatá, a többis külföld külföldre módon
 próbálgatták a Jesuiták, a Kaszonak köntösök-
 zöl ismét meg fojtyák, mellyeket püvren kellet
 vippa váltani.

§. 28. Már csak a Reformatusok maradtak
 Pósonban

Resolutioban. Abbol a felelebből ki tesszik, hogy mi,
 ezt citálták és sentenciáztak meg a papokat,
 mert azt mondja, hogy nyomorgattak, nem
 hogy a Rebellioért firtessenek, hanem hogy az S.
tent meg esmérjék, talám a papista emberit és
 demeknek, Szentekek segítségül való hívásá,
 nak, a Misiben való otyjának Itenit? mert
 az igaz Itent esmérték.

S. 27. Mikor eretk így fojnanak, meg érte,
 zik Kolonits Pósonba, és mint hogy még eddig
 a sok kéreffel nem mentenek vala Semmire,
 utolsó próbát akarnak tenni, hogy a ki mégis
 vak merőségre veti magát halál nál is: a mint
 öte mondják: keservebb büntetése legyen: 29^{ik}
 Maji arétt minnelötte az utolsó próbához fog-
 nának, Peresit Procurator által egy verendég fo-
 gadoban, melynek trimere Fejé do, az Hóstat,
 ba egybe gyűjtetnek a papok, mind kinállya
Subscriptioval, de meg veték, arétt az Augusta,
 musokot kék Szárnál többen voltak, az Ersek,
 3. a Kolonits parauzolattya a Reformatusok,
 sol el vállaptya 3. az Ersek udvarába küldi, ki-
 ket a Reformatusok erőssen meg késtinek az
 Iten kegyelmében ajánlván, a végig való álha-
 tasosságra, közikbe elegyestenek két Reforma,
tus papok is, hogy lássák a dolgoknak ki mene-
 telit. — Nem sokáa az Ersek, Kolonits, és Stof,
kirkos Lajos Komáromi Commendans eleibe egy
 néhány irben paggatva hívattanak, elejékbe
 lépik, akarnaké Subscribálni, vagy arra hajol-
 nak, hogy hivataljokat meg tagadják vagy párn-
lívítésre

kivetésre mennek, vagy vallásukat el hadják. Er hal,
 van némellyek egyeket sem vállaptya, némellyek
 kétkednek, némellyek elő kérik a reversionalist
 3. Subscribálnak, ki Számkivetésre, ki hivatalya meg
 tagadására. A kék Subscribaltak jobb kézre egy
 ajton ki borsátatnak, a kék nem, bal kézre más
 ajton a tömlőrebe késpitesnek, a kék nem Sub,
scribálnak 46^{ton} voltak a két Reformatu,
sokon kívül. A Tömlőreben egy néhány orálig he-
 vertetvén, dél után három orator onnan ki hozat-
 nak hajokra a Dunán, s. szekerekre rakatván, a
 tömlyül álló népnek keserve Szirása tözött, mel-
 lyet a Reformatus papok is a magok szállásokotól
 könnyes szemekkel néznek vala, el vitetnek fél-
 lyel a városokba, Komáromba 19. az egyik Reforma,
tussal Köpetzi Malátsal Sárvárra 6. Peresitre
 az egyik régen vasba vert Reformatussal 7. Lea,
poll városba a két Reformatussal 18: ez utolsó
 mellé egy Prophet adtanak kötelekkel, a ki a me-
 zón midőn egy Törvénysa alatt mennek vala az,
 zal fenyegette őket, hogy mind fel akaptya, és az
 éppen N. Kombatig ment utánok, tsufolván, bo-
 pontván és verővén, mindnyájon mihelyt a meg ne-
 verett városba érkersek vasba veretvén Tömlőre
 vetettek s. miként hohéclottak meg isom alább.

Midőn Leopold városba vinnék az oda rendel-
 tetteket egy, N. Szombatban el hadja a Kristus
sáborát, meg ijedvén a nyomorúságtól vallását
 változtatá, a többis külömb külömbfele módon
 próbálgatták a Jésuiták, a Kazonák Köntösök,
 zöl ismét meg fojtyák, mellyeket püvren kelést
 vippa váltani.

S. 28. Már csak a Reformatusok maradtak
Pósonban

Posonban, a kite pomoran sembelik az Augustan,,
 soknak ily pomoru ti meneteleket, insik egymást a
 végig való alhatatóságára, ne engedjék Isten Lelke ál.,
 tal erősítettven, a mennyeiben kassok áll, hogy a Kris.,
 tusnak pentseges Evangeliunt Judománnya meg
 szufoltassék, és annak ellenségi örvenderék, sőt
 mindenképpen azon legyenek, hogy a Pótolnak Kapu.,
 i a Kristuson épült Anyapentsegy háron erőt ne vé.,
 gyenek. Istennék ajánlják életüket, mindeneket,
 könnyöögnek az Istennék keserves könny hullatásol.,
 tal, hogy őket képvisse el a nyomorúságoknak elpen.,
 vedésére s. a mépáspékre. Hivatja azomban Harsányi István
Sányi Istvánt az Ersek negyed magával, kiknek
 kerdi commendálni az ő tönél keményebb atyai pi.,
 vét, hánypos intette meg, parát nem fogadják, suda.,
 korik az ő ostoba balgatagságon, nem veszik észre
 a magok veszedelmeket, a király kegyelmességét nem
 tudják, hogy olyan veszedelemben ednek, a melyből ki
 nem menekedhetnek, hanem Subscriptio által, elő veszi
Pálfi Tamásnak, ki Cancellarius és Nyitrai Püspök
 is vala, valami levelét, melynek értelmé ez: a király.,
 nak azokról a vakmerő papokról ez a végrése, hogy
 opraftanak el a várakra, és ott nyomorgassanak,
 mint hogy Posonban Conventiculumokot gyűléseket
 celebrálnak s. talám Sacramentumokot is opraftanak,
 és oly sok Püspököknek intésére nem engednek rok.,
 méröül. — Jegyerd meg jó olvasó, hogy nem vala sem.,
 mi olok rea, hogy az átsatlan papokot halálra senten.,
 tiarrák és tömlözörék, hanem más holduira keres.,
 nek valami olosstábot, a mineminek gyűléseket
celebrálnak, mely tsak e volt, hogy könnyöögemi egybe
 jártak, és arra hogy egymást erősítették, bírassák,
 De ugy akar

De ugy akastok volna őket, hogy egy másnak se szólja.,
 nak soha, talám így inkább kálojólba keríthetnek.
 Tovább is bespelli az Ersek a maga atyai indulatgát,
 így polván: Si épste nem vesitek a Kemeteknek elle.,
 netek való keménységeket, kivált ennek a veres ka.,
 tonának Kolonitsnak az ő dühösségét: így sokott
 volt pollam a maga üdörö társától, lévén ammal
 maga is kegyetlenebb Piramus: most is véringező
tanácsokot foval az ellenetek. En igaz Magyarle.,
 ven szivem szent színlak titket, de hanem ha
 alkalmas tattyátok magatokat másképpen ve.,
 letek jól nem tehetek. — Mondá Harsányi István
 eretek: Excellentiádot a Kristus kin prevedésire is
 kerjük, végye elüt eretek a gonoszoknak, máskép.,
 pen ne engedje, hogy ilyen rendeltlenül bánjanak
 velünk, hiszem Excellentiádot tette király a mi dol.,
 qunkban Vironak, ne engedje azért, hogy gyala.,
 katra más legyen Viro Executo mi rajtunk: ezt
 meg nevetik a külső Kemzetek: és a követkeren.,
 dök meg szufolják, hogy Excellentiádnak idejében
 ilyen dolgok lettenek. Erre felel az Ersek: En az
 Isten engemet ugy segéllyen, ha nem ha Subscribál,
 sok, máskép veletek semmi jól nem tehetek. Mon.,
 da Harsányi suda ez, hogy Excellentiádot tette a ki.,
 rály Vironak s. még is más a mit akar azt mivel mi
 rajtunk. Felel az Ersek: ez a kegyetlen Kemet Kolo.
nits, mintha ő volna Viro ugy tattyá magát, meg
 engemet is tsak semminek állit, azért ugy sele.,
 kedjete, hogy ő a mikor eljö itt ne találjon ti.,
 teket, mert minden isgalmaság nélkül bánik veletek.
 S. 29. A több atyafijak pegények el unván vár.,
 ni mint lön az ötnek dolga változójokot, s. egyet

Egyes másolat honyor alá fogván az Ersek udvará-
 ban indulnak, kiket mikor mennének így bopont-
 nak vala az Udvariak: Hova mentek ti Ördög Mos-
 tiri? a mely háromlo koval mások is sorpor te.,
 Sergettettek vala, meg izemi Hassányi István az
 Erseknek, hogy mind itt vagynak a papok, lássa
 mit csinál velek. Meg remül előbbén arutan
 azt izeni, hogy Subscribálnak, nem fogadják.
 Amakutánna Hofkirket és Kolonits jelentétek.,
 ben hivásja az Ersek Hassányi István, ki be men-
 ven Kolonits monda: Ist esmértem én ki legyen
er, ez az oka minden gonosznak, de meg tanítom,
Kérdi, tudodé a punctumokat, mellyeket előtökbe
adott a király? monda: ha azok a mellyek a Re-
 versionalyban vagynak kellesinél is jobban su-
 dom. Hát akaré subscribálni. Felel: én nem akaró,
Hofkirket fenyegetni kérdi a pátrával mondván:
Hát te iszentelen ember a király akarattya ellen
akarodé pap ságot gyakorolni? felel Hassányi: én
 a király akarattya ellen mind eddig papi hivatalo-
 mos nem gyakoroltam, ugy erutan sem akarom,
 de a királytól engedtetett privilegiummal, mellyet
 a mostani király is estüvéssel meg erősített vip-
 pra ilni bizony nem akaró. Kolonits akaré hát
 a Tömlöztben menni? Felel Hassányi: egyiket
 sem akarom ugyan, de ha az Istennek s. néksek
 is ugy tesszik akármilyen nagy nyomoruságot elpen-
 vedek inkább, mint sem Subscribálnak. Kolonits
 nem fél-e? hogy mindjárt el nyiretem bajupfordot,
 pakállodot s. meg öletlek? Hassányi: itt vagyok
 s. azt selekidd velem a mi tesszik. Kolonits kiál-
 tya a Poroplót, hogy vigyék el. Lapsonski

Lapsonski ki eddig Secretarius vala, a király sá-
 lóján, már Poroplóskodik s. vereti az Orás hára-
 ba, az holott az Orás legény mindjárt vigasztal-
 ni kezdé ezt mondván: Legy alhatatos és bá-
tor, mert az Isten ki szabadít ebből a nyomor-
úságból. -

§. 30. Erutan hivásják Guzi János ve-
 sállyák azt is, mint a másikat, hogy nem engedni-
 nek az ar pátrát igérnek nék s. a Tömlöztbe
 küldik. Hivásják arutan a többit is, examinálnak
 egyenként, de egy sem subscribál, a többi közölt
 mondja vala ezt is: En a király akarattya, hogy
el ne pvenvedje a Religiojokat az országban, mely-
re mondanak a papok: nék eppen nem fél a de-
jelbe, hogy áll meg ez a kettő, a király hittel kö-
telezte magát az ő Religiojoknak nem há- el
pvenvedésére, hanem oltalmazására is, mégis most
nem akar né pvenvedni, hiszem meg nem mondott
te a király ságot? Kialtöznak e pora, mint itt
helyre a Disputationak, küldik őket a Tömlöztbe.
 Látván ereknek alhatatoságotokat, hogy egyet is
 közölték meg nem ejthetnek, megelönek, káro-
 mollyák ölet, fenyegetik hogy olyan Tömlöztre
 küldik a homman mint a pabolból szabadulásól
 Soha sem léken. Az Ersek az Ördögöknek ajánja
Lelket, ha Soha egy is közölték meg szabadul, még
ha papi stára lenne is oly helyre küldi, ha most
nem subscribálnak; de legyen áldott a sz. Isten,
a ki ugy meg erősítette az ő polgait hogy na-
gyobra bészültek e világi pvenvedésnél a jöven-
dő ditsőséget és az Isten mellett való alhata-

országban

szósbán meg maradtak. - Abban az órában mi-
kor a Tömlőtzebe vitetnek vala a papok, egy Jé-
su. ita az Andrási Miklós forszessarinja Ditna Rom-
bati János felre szólította s. mondja: a kegyelme-
dhatomysa engem meg kért, hogy fogadjak itt va-
laniit kegyelmednek, ki nek monda Almátromba.
ti János: Köpönöm státományom forgalmaságát,
de bizony annál jobb lett volna, ha valami pénz-
tűl. döss volna; monda a Jesuita: a pénzre semmi szükse-
ge nincs kegyelmednek, csak éppen subscribáltyon,
s. in magammal háza vísem. Felele Ditna sz. János,
miért subscribálnék én, azért hogy Rebellió vagyok?
Nem Gómör Vármegye még eddig nem Rebellis, ha pe-
dig az, te is Rebellis vagy, mert régen lakol Gómör Vár-
megyében. Monda a Jesuita: Gómör Vármegye nem Re-
bellis, se sem, in sem, de a te vallásod Rebellis. -

S. 31. Hogy pedig ne tudálkorrék valatei aron,
miért nem subscribáltak, holott arsal meg
menekedhettek volna a Gállyától, Tömlőtze-
sől, s. haláltól is, fel írom egy néhány okait,
mert ezt nem mindenké láttyák által. -
1.) Mert itt az ellenkerök az istennek dissös-
ségét üldözték, az Evangeliumi hífta tundo-
mányt, a Reversionalis által Magyar Ország-
ból ki akassák ittani; azért, hogy e gonosz
végeket el ne érjék az isten dítőffége ho-
mállyosításában minden nyomorúságot,
penvedést semminek kel tartani. -
2.) Mert a papokat Rebelliocsz szitálták vala,
kik ha subscribáltanak volna, a magok del-
ki esméretek ellen vádolták volna magokat
arral

arral, a mik nem voltak, mert a teit bün-
setnek mindenké feltepték, hogy az bünös,
osztán kerek irásával bizonyítottak volna
ellenek. -

3.) Meg jegni azt a hitet, mellyet tettek az Is-
tennek, és a szent Gyülekezethnek, mikor papok,
kik lettek igen felesse nagy vétek lett volna,
4.) Mert alhatatlanságokkal el veptették vol-
na az Ekklesiákat Magyar Országban, ha hiva-
tallyokat el tagadták volna, akár pártkive-
tebre mensenek volna, mindjárt az üres pa-
poslan Ekklesiában be verették volna a Mi-
serő papot, mint Ditna Rombatból el viden a
papot, Jesuitát adnak vala, teit hogy be nem
bössátanak, eptendönél tovább nyomorogatták
öket, tömlőtzeözven Kassán nagy híseleség
is lett volna az Ekklesia veptelmére kaput
nyitni. - 5.) Mert minden Privilegiumokat,
Diplomákat, mellyek a Religionak szabadtsága-
ra voltak, el veptették volna, s. az egész Magyar
Országot Rebellioval vádolták volna, s. szabad-
tságot el veptették volna, ha a papok Rebel-
lisek: a mint már kerek irásával bizonyi-
tanák: tehát az halgatosi is, mint ezt nyitván be-
jelsik jól jó lelű papista emberek, a papoknak
dissióven alhatatlanságokat. -

6.) Mert a Subscriptio kivált aroknak, kik az
Országban maradtak magával hozta az Apostá-
siat: hittől való el pakadást. -
7.) Mert ha subscribáltak volna arusan magok
az Ellenkerök szufolták volna, hogy csak bére-
sek voltak nem papok. A Probus átor a má-
sodik törvény Iréken, már aroknak seleked-
seketek

sekkel bizonyos vala, a' kik az első trita-
riótos subscribáltak, így oloskodván: Azok
Subscribálván meg vállották, hogy ők rebel-
tisek, tehát tii azok vagyok; ez hét oloskot
ha ki meg gondollya méltán helybe hadhat-
tya, hogy a' papok nem subscribáltak.

S. 32. Azt nem kell el hagynunk itt, mi-
dön a' papokat annyit erőltetnek a' subscri-
ptiora, sokszor mondották a' papok, ha a' ki-
rály tovább nem akarja engedni az Evange-
liumi Vallást az Országban, mutassák arról
patens Mandatumát, s. azután gondot vi-
selnek magokról, de erre ezt felelik vala,
nem méltok ők arra, hogy a' király man-
datumát mutogassák nekik. Mondanak
a' papok: hanem méltok ők, vagynek Is-
pányok, Főispányok, Nivák mutassák meg
aroknak, kik a' Vármegyében hirdették,
de az ilyenre halgattak, úgy akartak vol-
na hogy vaktában csak véghez vigyék az
ö akaratyokat.

S. 33. Azon a' Nap dél után a' Tömlörz-
ből 20. személyeket ki hoznak, és a' Kolo-
niss parasztsolattyára be' borított feke-
rekre ülven a' sok kesergő Ferjfiak és
Apponyok körött el küldetnek Sárvár-
ra, Heten Kapuvárra, heten Ebenhádra,
hason felső ruhájoktól meg fosztatnak,
és nehez nagy vasba veretnek, kemény
fogásában tartatván az Ersekötől, az arra
fel indit

fel inditattott Jesuitáktól orzástlanul
késértetnek gyakorta. Már le hagyák a' Sub-
scriptiort, hanem azt forgatták, hogy Vallás-
kot változtatták. Eljö egy arra fel készült
világi Pap a' többi körött, és így kerdi Ewan-
gyéliumát: En erőssen tudálkozom, hogy így
meg vakultatok, nem akartok engedni ennyi
Pap Utaknak, és azt a' Vallást nem akaratok
követni, mellyet sok Királyok, Fejedelmek
követnek. Jobb volna ezt követni, mintsem
itt rothadni. Melyre mondának a' papok:
Tudnánk mi ezekre teged tanítani, ha hel-
lye volna. - Jött vala egy Jesuita is hoz-
zájok, a' ki magát Posonban Theologie Doctor-
nak mondotta, ki a' mint mondja vala, azért
jött, hogy a' peresetnek munkáját gyakortolja,
meg látogatván a' Rabokat, kerdi: hogy jötte-
nek a' Tömlörzbe? Mondják a' papok: Hol tu-
dod te hogy jöttünk ide; tovább megyen or-
nan, kerdi, miért nem gondolnak életekkel,
Dreftégeikkel? Hízem egy a' Hit egy a' Keresz-
tség. Kinek felelének: Mi pedig az Apostolok
intések perint felelemmel munkálodjunk D-
reftégünket. Mondá a' Jesuita: De ti tagadjátok
sok az embernek szabad akaratyát? Felele
Hassányi István. Mi nem tagadjuk, hanem az
embernek négy külömböző állapotja perint
meg külömböztesyük azt; az elsőnek álla-
potjában volt az embernek akaratyja a' jo-
ra, de változható volt az; - 2. a' bűnök álla-
potjában az ujja pületes előtt csak a' ropra.
3. A' Kegy

3. A Kegyelemnek állapotjában resp perint
a jora, resp perint a rosszra avagy gonospra. 4. A
Ditssőségnek állapotjában csak a jora. Ez
ugyan jól van mondva a Jesuita: de én így
nem olvastam a Kalvinus Könyvében. -
Azonban fordulva Kossi Bálinthoz, ki nek
mondta: En igen bánlak téged, mert te ifju
ember vagy, hiszem neked hatalmadban
vagyok a te életed és szabadtságod. Kinek
mondta: csak annyiban vagyok az én szabad.
Háromban, a mennyiben rendes, szabados
úton módon ottalmazhatom. Mondta a Je-
suita sok rendetlen befűdi között. Nagy
bőszpuság volna az, ha a kevés Kalvinusok
foglalnák el a tágas eget. Kinek felelnek:
a Krisztus e kicsiny seregnek igette a ma-
ga bűnöségét. -

S. 34. Nem voltanak éppen vigasztalás
nélkül annyi nyomoruságok között. A
szent David Soltarit ejjel és nappal enek,
lették alázatossággal, a kömjőségű végben
vissék nagy bürgösággal, a mellyet való-
ba sikorsgatták fogok az üldözök; de
nem tehettek volna. Meg tiltották volt az
üldözök, hogy senki a Rabokhoz menni ne
mérjérellyen, mert valaki csak leg kisebb
dolobban ártva is magát irántok baltal-
gusban irják s. rebellisnek tartják, mind-
aráltal el mennek sokan papáro. Földi Més-
son, Sirmadia Adám Nemes emberek, hor-
rajok menven intik és emlékeztetik a Kriszt

36
a Krisztus nevében az Istenhez és Eklelesia,
jokhoz való hűségre, ne engedjék magokat el-
vonatni attól semmi fenyegetéssel. Meg látó-
gata őket Györből ama vallását pereső jeles
Fodor Mihály is, a ki sokat kesergette lelket
erekek nyomoruságokon, mindenkinek adott
egy egy atannyat. Nem lehet el halgatni a
rosszoniaknak horrajok való Kegyelességet is,
mely az Itelet napján is bizonyoság lépén ö-
mellettek, mert minden napon, minden ora-
ban élmosinával meg teshelvé látogatták
meg őket. El ment az ott való Misérő papis
minden napon háromszor, négyszer, de az ő
Lelkek próbálására s. ijesztésére. -

S. 35. Jumiunak 6th napján fekérré ra-
katván Leopoldvára felé indításnak, Nagy pom-
basban érkezően kisponegyen, meg tiltatták
hogy senki horrajok ne menjen, de bífut-
ják magokat a Jesuiták, kiket jól tudván
a jegény papok mi után halápnak, meg egy
szóra sem méltok tartják, az est meg jirtul-
ván előbb állanak. A kevés alanisnát az
emberek küldöttek, az a katonák el költöt-
tek, nekik igen keveset adván belölle. E-
gész ejtpraka prófossan öirtek egven gyes-
tya az aptalon a végre: hogy valami pen-
resskéjéket el ne rejthessék, másnap egyen-
ként ki hivattatnak, pénzektől, a mellye-
ket harul hoztanak vala, vagy alanisnaut
adtanak vala, ki foptatnak, a mellyet csak
meg találtak, és mikor instálnának, hogy ne

hogy ne tselekedjék art, ert mondják vala:
 nekik Kolonits püspök parancsolta. El vé,
 tessék felső ruhájok is, nem is merték emli,
 teni, hogy vippa váltják, mert ismét pénzt
 kerestének volna nállók, le tépték az útra,
 bon, és a merő közepette ujonnan ruhájo,
 kos, a' mint tettes a' Katonák nak. -
 Leopold városba érkernek 7^{ik} Junij instál,
 nak a' fommendánsnak, hogy ruhájokat a,
 dassa vippa a' Katonáknak, de nem hogy az
 meg nyernék, sőt meg a' mi volt is el veseti.

Második Rész.

Sellyei István pápai pap, és a' főúlváló hely
 ségnek püspökjének, Miskolczi Mihály Füle,
 di pap, Bátorkezi István Vespéremi pap,
 Zregledi Péter Levai pap, mind Reformá,
 tus papok és Lányi György Kézvonalai Au,
 gustanus iskola Mester Jozsonban és Ne,
 reussen való hallatlan nyomorgattatás,
 sokrol és hohérlásokrol.

S. 36. Meg sententriar tatások után
 Májusnak 5^{ik} Nappján Groff Kolonits Leo,
 poló hivattya magához Sellyei Istvánt, s
 négy Reformatus papokat, kikkel meg egye,
 zett akaratból nagyobb egyeségnél oká,
 ert el méne Zolnai Pál is Augustanus pap,
 ki subscribált arutan, ert meg tekintvén
 Kolonits kérdi, ha hivtáké ötet is? Felele
 ötet ugyan nem hivták, de ő is el jött. Mint,
 egy két óráig álva le a' Palotán, s arutan,
 ki mevvén Kolonits kérdi, ha akarnaké
 subscri

Subscribálni? Kinek felele Sellyei István: Miel,
 toságos Groff, legyen szabad éimékem szólani,
 ha az Isten törvényében meg tiltatunk, hogy
 hamistann bizonyóságos Felebarátunk ellen
 ne mondjunk, és art meg ne ölyvük, sokkal
 inkább meg tiltatik, hogy magunk ellen ne
 tselekedjünk; mi minden ellenünk meg biro,
 nyitattott vétek nélkül halálra sententzi,
 drtattunk, nem tartozunk vele, hogy art a'
 hamis sententiát meg igazítsuk; ugyanij
 errel a' Subscriptionnal csak arra néztek, hogy
 mi egy nehájan el adnok Vallásunknak
 és Országunknak szabadtságát, mellyet a' mi
 eleink sok vétek hullásával kerestének,
 és el viselhetetlen iga alá vessük mindét,
 klesiántot, mind Országunkot, neveretesen
 fegyhetetlen Vallásunkot, melynek egyene,
 sen keresik itt veszedelmét, mindenek elött
 meg mostkolni. Kolonits alig várván a' fele,
 lésnek végig monda: Látom hogy mások felett
 akartok böltselkedni, de meg tanítsak Istente,
 len rosz emberek ert mondván: Várba vereti ö,
 ket kéttöt egy várba, arutan monda Kolonits Ló,
 nainak. Látod mit feült nekik a' vakmerőség, e,
 nek már soha gratiát nem nyernek, meny vippa
 s. mond meg a' többinek, hanemha hoz fogadnak
 most hamar ök is így vagy rospabul járnak. Aro,
 kot a' kiket várba veretett negyven Németnek
 kerében adja, s. ugy kísérteti a' várba, igen bajó,
 son mehetnek a' magas hegyre a' poros békékban
 ketten, mellyeket csak egynek tsináltanak volt. So,
 kan látván a' püspököt és más nagy kendü em,
 berket ugy kísérteti, mint valanni híres gonosz
 urót

tévőt, nem tatorz tashattyák magokat a keserű
ves köny hullatásól, s pollani akarván vélek
erőssen meg verettek. Így a Várban fel hajtatván,
egy alkalmaslan fog harba vetettek, a hol sem éj-
jel sem nappal niuss nyugodalmok a poros
békoban, keszen egybe kötsetven, sem nem ál-
hasnak, az öreg emberek, sem nem ülhetnek,
sem nem feketnek, legyen bészülettel emlit-
ve, ha a természet erőltette is valamelyiket,
mind a kettőnek kellett menni, és a mit a
természet el tikkolt szemlélni kellett, senki
horrajok nem járhatott, hanem csak a Poros-
lo és Nemes Officialisok. Ments volt horrajok
ket Wasas, kiket hívának Misericordie fra-
tres, meg mikor Kolonitsnál vasba akaszt
vesni, kik mondanak nekik: Legyetek jó
reményességben, hatalmas az Isten hogy meg
hajtsa a Felsőknék szívüket, meg ostorozza
Isten a kiket szeret. ezt akasmi értelem.
mel mondatk ök, de vigasz talák a seregény
Fogjorok velle erőssen.

S. 37. Arutan négy napokkal oda viteti
Lányi Györgyöt Kolonits, a ki magával nem
vihetven sem pénzt, sem köntöst, sok könyör-
gésivel reá vépi a Poroslot, hogy egy trédu-
láját vigye a Posoni Gardájához, és horron
néki onnan valami kevés pénzt, a ki el me-
ne ugyan, de rajta érek a Levél hozáson,
arist egy igen méj tömlőbe vesék, holott
heves egy nap is egy éjtraka islen. Mikor
vasba vesesné a Napokot Kolonits art mon

art mondotta vala, hogy már ha fel falnak is a
földet előtte, meg nem szabadítja, hanem a Gallyákra
küldi őket, de mind ar által a Tömlőbe is ar ott va-
lo officialisok által mind kaláttal, mind korbáts,
és al próbállya őket, kivált Miskolci Mihályt és
Lányi Györgyöt, emlikertsetven és kérvén őket
ar ö ifjuságok vitagára, mellyes kör volna igy el
veszteni. Ebben a kemény fogságban tartat-
nak Pünköszt havának 20. napjáig, akkor ar br-
sek udvarába le vitetven sokképpen próbáltat-
nak. Elé áll egy Apatur, er illyen Evangelium-
mal köpönti őket: Tudjátok meg bizonyal hogy
titeket a Gallyákra vitnek, a hol ven korotokban
is meg kel tanulnotok az Olof nyelvét és a
hol meg ar anyátok teje is keserű lépen. Maj
külső ember hasonlóképpen kesergeti. En elegge
nem tsindalkoztasom a ti szívetekben, miért nem
pármjátok magatokat, hanem a vespedelemta
adjátok magatokat, mert Isten engemet ugy se-
gíjen a Gallyákra mentek is mind oda ves-
tek. Kik nek felel Sellyei István. Mi ugyan párm-
nyuk magunkot 3. horrauk tartozintot, de
mind ereket ar Isten kegyelmelegibe ajánlottuk.

S. 38. Arutan a perésre ültesnek, megpa-
rantollya Kolonits, hogy ha a környül alto si-
rántoro sokasághoz csak egyes polnak is
minden isgalmasság nélkül meg öjék. A ke-
gyes Istenfélő Apfonyok vistenek egymást,
kik a város régere mentenek, hogy oda adják,
de körrel sem bészattasván csak valami répit
szolgáltatták a Fogjor keribe a Katonák.
Arutan a

Háromhét múlva Kolonist meg parancsolja
 a' Commendánsnak, hogy az eddig ki jártai po-
 koss Krajtrárból, erütan csak harminc adas-
 son a' Papoknak, Kemyeres pedig igen alávaló fe-
 kesés s. a' Tömlörbe vesse. A' Commendans
 jollehet igen spámya vala őket, de el mulatni
 nem méri. Azest őket vesseti az halálra senten-
 tiartastaknak, olyan bestelen nehér tömlörök-
 be, melynek a' két oldala már régtől fogva s. most
 is pörvata feik volt, melyben hason, kédeken,
 s. tengeréken tulle bé mápkalni oly porosan
 volt az ajtaja ki vágya köböl. Itt mint a' Dip-
 no olba a' sok tirsátalan állatok körött, béka,
 pnyog, légy, tetű, s. egyéb állomány bogarak
 körött sem éjjel, sem nappal semmi nyugo-
 dalom nem volt. Soha nem alhattak, gyakor-
 ta e nagy dögben, bürben az érekenységben
 is fogyatkorost szenvednek, solpor el ajultá-
 nak, s. ereket éppen el fogyatkorok, kitsiny-
 ben mult el hogy meg nem valultanak; né-
 melyek ott el szenvedtenek, csak éppen hogy
 meg nem holtanak. Viven ipre a' Commendans
 ilyen el nyomorvadásokat az ahoz nem pokoss
 erőtelen papoknak; levelet ír Kolonistnak,
 melyben protestál, hogy hanem ha li veseti
 hamar arokoz az el fogyatkorost embereket
 abból a' Tömlörből, külömben mind meg hal-
 nak, s. ö oka ne legyen sem isten sem ember
 előtt. Melyre est feleli Kolonist: nem kell
 nekéd attól félned, hogy arok meg halnak,
 ha meg

ha meg halnak pedig, elég nagy a' Besen-
 hasár, s. ott meg fennek. - Julius 6° napján
 a' Kolonist parancsolattya ki vonastnak ab-
 bol a' Tömlörből, és róla's Fogajoltol, Lepedő-
 jöktől és a' mi pörök abba volt, meg fosztya
 a' Vice Kapitány, el vépi a' mi könnyvéskék
 nálote volt az is, mely dolog esett vala a'
 Jesuiták ingerléséből, el tiltattak minde-
 nektől, senkiinek a' Kegyeség munkáját
 vélek körlemi szabad nem volt, ezt mond-
 ják vala: Erjék meg a' három Krajtrával
 is a' fekete profontal. -

§. 40. El jössenek fokpor meppé föle-
 vil a' Fogjoknak Kedvesei, sol nyomorúság
 és költés által Besenestre, hogy lássák feje-
 kes, attyokot sath. de a' várba bé nem esep-
 tek, néha bé esepettek ugyan a' sok könnyör-
 gés és ajándék által, de csak meppinnen
 mustattak meg nekik az ö edes fejeiket,
 attyokot, s. onnan egy vagy két pot engedte-
 nek hogy kiáltsanak nekik. Meg tiltotta
 vala a' Vice Kapitány pár páttra és Török
 verésnek igéretivel, hogy senki az ö rab-
 gának állapotjáról, semmi uton módon sen-
 kiinek ne mondjon, ne izenyen s. ne írjon,
 elég az ha tudják hogy élnek. Rab Szabo
Pávós Papai Nemes ember sok ajándék-
 kal a' vár gouvviselője Járdi Fesentről
 meg nyerte vala, hogy beférhesen a' Rabok-
 kal, és vigasztalja őket ilyen nyomorúsá-
 gokban, de meg viték est Kolonistnak nem

nem sokára, ki úgy megesen ira a' fommen.
 dainsnak. Nem hogy avol a' vakméső predica.
 sorok a' te övireted alatt meg alá'nak mago.
 kot, sőt inkább az általa horrajok erepselt ba.
 rásjait által parvokat fel emelik, ha becsü.
 lesed peresed, az eddig horrajok mutatott en.
 gedelmefégedet keménységgel pototó ki. -
 Görseint ez is, hogy Láplofi Láplo egy néhány
 for Vereussre menven, hollott a' fogjokhat a'
 mint az uttgán által menne is, meg valami
 elvélit is vitt volna egyfés nekik, ezt meg
 halván Kolonits szitállya posonban, a' hon.
 nan Menanteki Andrásnak körben járása.
 ra is igen neheren szabadult meg, meg is pa.
 rantsolák feje veptése alatt, hogy a' fogjok.
 hoz ne jollyon, sem pedig ő nekiké kémit
 ne küldjön. Sokpor küldöttének az ott kö.
 zel lévő helyekből az itenfelő emberek
 holmit a' peregny Rabok pámará, de az ott
 valo Miserő Pap a' Káplárral is más olyga.
 nothal el emépti vala. - Novemberben,
 ment vala Vereussre egy irgalmasság nél.
 kül valo kö telkü Asya, Radamantus hoz
 hasonlo Jesuita, ki míg a' városba volt töb.
 bes szenvedtek, mint eddig egész fogjokok.
 nak idején, mest a' kemény hidegben, fagy.
 ban, hoban a' peregny erősten fogjokoknak kel.
 less fel vágni minden a' vár pámará ho.
 zott fát, nekik kelless azt a' pallásokra el
 hordani

41
 ra el hordani, ismét pümtelen kelless a' vres neg.
 ven ölnél méjebb kútbol, mestni; a' mely Jesuita
 ha el nem ment volna hamar onnan, nem so.
 kára végit este volna a' fogjoknak. -

S. 41. Hogy inkább kétségekbe ejtsék szabadu.
 lások iránt a' peregny papokat, sorakat, a' ki
 az Udvarnál érettek esedertek, ijepgettek, ül.
 dörtek, Sirmadia Adamo + Pápai Erdemeg Ne.
 mes embert, hogy a' Pápai Ekklesia kérsire a'
 papjok szabadulásaiban fáradozna, Kolonits
 posonban szitállya, de a' Pápai Commenda
 meg tiltá, hogy el ne menne. A' Fülekietek
Wetsben akarván menni a' papjok szabadu.
 lásaért, posonban mind meg fogattasnak,
 es sokáig ott kénperittek őket Vallásoknak
 el hagyására, s. fel fogadtatták velük azt
 is, hogy a' papjok szabadulásaiban nem jár.
 nak erután. Sokpor jolta vala tsufol mi
 is bopprontani őket a' Várban lévő Pa.
 rá, hogy már senki niussen a' ti esettek a'
 Füleit is morditani, tsak egyet is valahol
 jollyon, eddig ugyan volt. a' mint ő pol va.
 la, egy procurator, de már az is elvepelt. A'
Sévarak követit is Kereskeinyi Ferentz es
 mindeniből ki foptyák. -

S. 42. Gyakron egyenként hívják vala
 a' Tömlörből őket, les examinállyák vala
 mit akarnának? Groff Nyári Ferentz monda
 egykor a' fogjoknak. Mit akartok, hogy itt inkább
 kiortattytok magatokat? én a' Kolonits pája.
 bol hallottam, ha sz eptendieg itt ültök is, de
 ha nem let

ha nem subscribáltak vagy vallástokot meg
nem váltottatták ki nem szabadultok. Ki
nek mondanak: Nem félünk azon, hogy egyi-
künk is ebben a fogságban, ha így tartanak, hogy
tíz eptendő éri, de talám Kolonits Ur is
tíz eptendő akart vagy megfelidül, vagy ar-
halál elvépi, mi pedig Istennek Kegyelme ál-
tal nem csak a Tömlöttöt, hanem az halált
is igaz ügyünk mellett, elpennvedjük.

§. 43. Eljövén az idő, melyben a régen
megígért Pállyakra elindították őket. Sz.
György Havának 10^{ik} napján 1675^{ben}. Etraka
10 orát a Tömlöttből ki hivattatván pékiste-
tetnek és Morva Országba, Söt Utenna felé el-
indították. Sokszor az úton, s. ott is helyben
examináltatnak; hát engedelmességüké
már? meg unván ezt a sok fremtelenséget,
mondának, hogy nem pégyentitek ennün
a sokszor már írtett punitumokat előnkbe
vetni, talám azt gondoljátok, hogy gyermekek
vagyunk, hogy minden orában újabb újabb
feleleteket gondoljunk, a mit egyet mondót-
tunk akarmit csináljatok velünk, abban
meg maradunk. A vár alatt a pékéről le-
pállistatván, vasba gyalog, mint a barmo-
kot hajtyák az istortató magas hegyre, az
holott a várba tartják Martiusnak 25^{ik}
napjáig, akkor optán vipik arokhöz. az a-
tyafjához, a kik Leopold várba voltanak.

Harmadik Rész.

A Komáromban penvedő, végig áthatatos
három Asyafjakról.

42
három Asyafjakról, u: m: Köperei Balásról,
Szédeni Istvánról, és Bugányi Miklósról. —
Es ugyan ott a hittől elszakadott 17. Augustus
Páporokrol. —

§. 44. Huszonkilencedik Napján Május,
nak 1674^{ben}. Ezek is az Istennek polgái 20^{an}
kik közül csak egy vala Reformatus, hajora
ülsetvén, a Dunán Komáromban le vitetnek,
uttyokban Soltarokot énekelnek és könyörög-
nek. Minden Nemzeteknek Törvények ellen
a Katonáktól mindenekből ki fosztatnak, kön-
föskéket pénzben kellett arután ki váltani.
A Komáromi Révhez jutván Dráhasotzi
András ott a Várban lakó Magyar Kapitány
ki meggen elejében, és minnek utánna el ol-
vasta volna a Kolonits Levelét, monda né-
kiék: Miért nem akartok Kegyelmetek
engedni a Nagyoknak, hogy el kerülnek
Kegyelmetek azt az unalmas fogságot?
Kinek mondanak: Sokszor meg mondottuk fozonban
az Erseknek, miért nem akartunk, onnan a Várba
kisértetvén, egy sesétes igen büdös Tömlöttbe.
a Keresztgyínségnek Regulája ellen, a Törökkel
egy Tömlöttbe rekeftetnek. Kilencz Krajtrást ren-
delnek tartására minden pemélynek, de csak ha-
mar háromra poziták. Harmad nappal arután
egybe gyűlnek a Dráhasotzi pállására mind a
Várbeli Siptek, kik magokhoz hivattatván a Pápo-
kot, vesállják őket, miért keményítik meg ma-
got, mit akarnának már? Felelnek a Luthé-
ranyok: Némik ez akarattok, hogy Instancia-
jokkal

jokkal meg keressek a Commendant Hofkir.
ker Lajos, hogy vegye fel az ügyeket Kolonits
 és az Ersek előtt, mert ha ez akarattya a Kir.
 rállynak, hogy minden Reformatus és Lutheranus
 Papok le mondjanak az ő hivatalyokról, ők is
 képek lépnek, míg a Királynak újabb Kegyelem
 Dispositioját várják le mondani hivatalyokról.
Köpetri Malás Reformatus, in láb akarván Isten.
 nek engedni mint embereknek, ellene monda,
 és protestála az egész gyülekezet előtt, és azt
 mondja vala: Nem kell a szabadulást tilalmap
 uton és módon kezesni, hanem inkább békés,
 séges türelem és alhasatosságot kell Istenből
 kérsni. Erést mindjárt nagy Zörök vasba verék,
 és a Lutheranus Papoktól elszakították egész.
 Dül tarták egy Tömlötzenben öt holnapok alatt,
 a Lutheranusok is vasba veretnek, és minden
 hajtatnak minden nap.

§. 45. Azon körben az Instans Papok és
Hofkirker is Kolonitsnak és az Erseknek Prelep.
Serni Györgynek, kik azt felelték: el tölt már a
 Kegyelemnek ideje, ha Posonban nem subscribal.
 tak, már külföldben meg nem szabadulnak,
 hanemha a Romai Hitre állanak, négy hol.
 napoknak el folyása alatt, ganej hordással, há.
 nyással, hasonló alávaló dolgokkal terheltet.
 nek, arután várják ezt a feleletet, melyre meg
 remülnek a boldogtalanok, kértkednek, mi ké.
 vőre legyenek, végre el végzik 17ten, hogy a hit.
 től elszakadjanak, de nem jelenik meg Köpetri

43
Köpetri Malásnak, a ki külföldön Tömlötzenbe tart,
 tik vala, hanem meg irák Hofkirker Lajosnak, hogy
 ők 17ten kik mindnyájon Isten valának: / el hadják
 vallásukat. Kiknek levelet vévén örömben
 meg szokola, és mindjárt vivé a Pap Uraknak, kik
 meg irák Komáromba, hogy a Romai Vallásra meg
 eskevény azokat bosszút el.

§. 46. Azért az ott való Barát, mint a Jók az ő
 halójában esett legyeknek névességét ki bírja,
 ugy ez az igaz hitnek idveleges névességét el
 tagadta, a Romai Hitre erős hittél, fejek és
 mindenek elvepte alatt, hogy azt soha el nem
 hadják, le kötelese, ar után hitet tagadásának
 jutalmául, némellyeknek 50, némellyeknek 30,
 némellyek 24 Forintokat ada, meg föld van ez
 zel vallásuknak fogathozását, ezen jellүүл
 egy egy olvasót és kezeletet, mellyel való imád.
 hozásra tanítván egy néhány nap, el bosszút
 őket, kik Leopold vasába menének, és a több
 Laboshodo Krisztus polgáinak mutogatásának,
 hogy ereket példájokon tanulván, ők is a
 Papa tudományja után hajlanának, de kü.
 lömbörö ki menetele lön a Dolognak, mert a
 hitüket boldogtalan meg tagadok, látván azok.
 nak alhasatosságokat, meg indulának pivek.
 ben és siratni kezdtek kelekedéseket, a mely
 tsak innen is ki sejtik, Kérdette vala Nikke,
Sir Samuel mint van dolgok? Kinek így felel.
 tek vala keserves szívvel. Adta volna Isten, hogy
 rothadtunk volna el inkább a Tömlötzenben,
 mint sem erre adtuk volna magunkot, átkozott
 az ora is melyben születünk, ki tanulmányok
 a mi

a' mi esetünön, és a' lelki esmeretnek ily nagy
 küszöböt ne essetek, legyenek alhatatosok.
 Így nem hogy a' többi meg társorítottak vol-
 na, sőt igen káthatoson meg erősíték.

§. 47. A' más hármakot ereknék el fra-
 kadások után nagyobb. nagyobb nyomonrag-
 gal sehelik vala napotként, Sántos ásat-
 tak, köves földet hordattak velük, utrakot
 sevesettek, perváratok tipsittattak velük,
 mely alávaló fogalattá eddig a' Törököt,
 Fügényeket káthosítottak volt, most a' kis-
 sűnnek hív fogai vipik véghez. Míg a' his-
 töl boldog talán elszakadtak velük voltak
 az alatt dél után mindentor nyugosnak, de
 más reggeltől fogva nap lementig, melegben,
 hidegben, esőben, hóban, fagyban hoharoltat-
 nak, nyugodalmost soha vintsen, meg tiltá-
 tott hogy senkivel ne folyanak, egy temje-
 ni ruhát is meritelenségeknék el fedezé-
 sere, egy kis fillert is egyeb pütségekre el ne
 vegyenek, a' mellyet nem is mestek selekedni
 teümben, hanem mitkor vitték ki a' földet, pe-
 meset is egyebet a' kgontrákkal, a' pánaró-
 rára hajlott Apponyok abba lopva vették
 valamit püzeiket elhoz el menven mellettek,
 hogy ipre ne vegyék. Sokszor künt öttek a' Komar-
 omban lakó Istenszülő emberek a' foglyoknak
 pámaára elvél, de azt meg a' Váskapuban meg-
 esték a' Katonák, csak egy falatot is keretbe so-
 ha se fogalattattak.

A' kegyetlen Drahá'sotri Andrá's sokszor
 hivattya

44
 hivattya öket magához, esküpkik a' Sür Máciara,
 S. minden prentekre, hogy mind Komaromban rot-
 hadnak el ha nem állanak a' Romai Hitre,
 most a' Kisály: a' mint ö mondja vala: / öröme-
 tebb el vepti Koronáját, mint sem az ospágra
 más vallást el penvedjen. Az ilyen pivestra,
 go mégis pavaira est foksa volt felelvi Kö-
 petri Palás: Mi magunkot ajánlyuk az Isten
 kegyelmes gondviselésiben, most Magyar Or-
 págot is meg tekiint az Isten, de akár mint
 legyen a' Dolog, mi Istenhez való kegyességün-
 ket, hűségünköt, és a' jó lelki esmeret meg-
 tartsuk is ebben a' mi átsatlanságunkban a'
 Kiscilyra, apellálunk, a' ki nek ottal ma alatt
 eddig a' mi hűségünköt meg tartottuk, hala-
 lumig is meg tartsuk. Ere után a' hallatlan
 vedak után Martinsnak 10^{ik} napján 1675^{ik}
 Epsendőben Leopold. városba vitetnek a' több ta-
 boskodo bentekhez és arotkal edgyütt arutan
 Gállyákra.

Negyedik Rész.

Az Reformatus Papoknak az Ersek Eberhá-
 di Káptalában való keserves fogságokról;
 kiknek nevek: Némethi István, Zschasdi Da-
 niel, Gömöri Kunta Pál, Veresmatti János,
Kathmári István.

§. 48. Mitkor az Ersek előtt mind edgyütt
 a' Subscriptiora esöltetének a' Papok 1674. 30^{ik}
 Maji. Akkor mondja vala az Ersek: A' Zeltégy

A Felséges Király hatot körzülletek nekem a.,
 dott, a kiket gondolnám hogy serény elmejűek,
 és míg jó embereket sehesnek betöltök, mondja
 vala azt is: salám arónak job szorsok lépem
 mint a löbbinek, de az én kastélyomban ugy
 meg dolgoznak, hogy sejek füstje is fel megjen
 belé. Ebec hadra vitetvén nagy vasakba ve.,
 vesnek, és ott kastélyokban dolgoznak járúte.
 len. Gyakorlat az Ersek Széleptseinyi György m.,
 hoz ott mutatott, esőtette a hitvöl való el paka.
 dábra, mitos látna hogy semmire sem mehet
 velek, nem felté az Isten a már járúte 80. Ep.
 tudós embet, ki nek fel laba a koporsóba volt,
 hanem pöröllyötkel, tsárányókkal vette a pe.
 gény kabságos penvedő Istenfelő professzorot,
 oly kegy eslemül, hogy némellyeket öfve isron.
 dott, mint Némethi István a Nyásádi predi.
 káross, ki meg szabadulása után is Erdélybe
 holta napjáig a nyakába kötve hordozta a
 kerét, ugy el ronsotta vala a pöröjfel. Mitos
 külső vendégi voltanak, olyanhoz fel hívat.,
 sa mindenhez, és háta mege állítván öket,
 nem tsal mosskos jöbhal kesegette delkeket
 és tsufolsa; hanem jemelek körré pörödött r.
 polgairól is pörödöttette; ar után mindenk
 láttára dologra hajtsa öket, s maga egép
 udvarával hallitodoss utármok, kiket ugy
 meg dolgoztatott, hogy a víz is fojt a tenye.
 rekből. —

§. 49. El un

§. 49. El unvan az ippomyn in séget Veresmat.,
 ti Tamás Serk edé Oskola Mester el jöbik, de meg
 kapsák, és a Rosok várba addig veseti, rongál.,
 sattya az Ersek, míg hivatalyát meg tagadja
 is igy el szabadul e kegy eslen Néronak keré.
 ből Szathmári István a Gaporragói Predikátor
 proval el tagadja az igazságot és papistává lé.
 pen, de szabadulása után meg bánta bünit,
 meg sért és a papj hivatalyát holtig viselte.
 Gömöri Kánta Pál tsudalatos után modon
 el szabadította az Isten, és a tulajdon Ekklesi.
 ajában viffa ment, és ott gyakorolta hiva.
 talyát. Hasman annak utánna Forcádi Dá.
 niel és keit Némethi István edyik Nyásádi,
 másik Szemesi pap, soraig ki nortatván a
 Jömlörben, végre 1675 Epben nyáiban, mi.
 hoz az özők kedvekre nyujtornának el jöb.
 nek, és az ö lelkeket keresztö Istenelen mada.
 rájoknak Isten kerékben nem adván, ebbi
 Ekklesiájokba hivatalok gyakorlására viffa
 memek. —

Ötödik Rész.

Hallaslan nyomóságokrol Leopold váraba
 a Krisztes kabságos penvedő 39. polgairnak,
 kik keit irben visettek oda, neveik ezek:
 Köpöri István, Harsányi István, Kálnai Péter,
 Oroskósi József Terenz, Dablouznai János, Krap.,
 nai Mihály, Szilágyi Mihály, Füleki István, Si.
 mon Péter, Komlósi István, Kőr möndi György

Páltsi

Szessi János, Somodi János, Ujvári János, Szilvási,
 Si István, Sz. Péteri Márton, Szodai András, Ko-
 rdi János, Kossi Bálint, Sz. Miklós János, Es-
 peress Miklósai Sámuel, Miklósai Baltasar,
 Gáts Mihály, Masari Daniel, Ilyés Gergely, Ju-
 rozsi András, Leporiny Miklós, Belles Gábor,
 Paulovitz Mihály, Mosintai Tobias, Simódes
 János, Földvári János: — Voltak még Augu-
 stinus papok, a kik Földvári Jánossal egy-
 sötáltak. Ezek között Refa. voltak 22ten Au-
 gustinusok 17ten.

S. 50. Mind a meg nevezett Személyek hat-
 madik és negyedik napján Leopoldvá-
 ba vitetvén az ott való Jesuitától Kélio Mik-
lóstól, kinek kegyeslenebb Diocletianus termé-
 pesü ember, még a Krim Tatarok között sem
 termest, és egy Petz Báró Uról, mindenképpen
 ijepstevén, kegyesitnek a hittől való elpa-
 kadásra. A Petz Báró a maga rop példáját
 veti elő, hogy ő is régen Augustinus volt, de már
 mind Feleségestől a Romai Hitre állott, de nem
 akasnak ezek a rop példáról himet vartani,
 sem vak verést követni, ne hogy a veszedelm-
 be esenek. Azért Tömlötrökre küldik őket,
 és az után horrájól menvén, ilyen keserves
 Evangéliummal kezdé esmeretvén Jesuitai
 ügyei indulatját. En ugyan titket látogat-
 lak kötelességem feint is, de e mellett azt
 mondom titketek, hanem ha meg féssek, má-
 képpen vasba veretvén féske profontal
 fátnek

szának és kevés vízzel, mindenféle nyomoru,
 ság alá vetetvén, élesek keservesebb lépén az
 halálnál is, azert gondolkorrasok és resóvál-
 lyások magasokot. Kinek felelnek: Elegge
 resóválunk már Kolonitsnak is az Erseknek,
 erntán is tsak abba maradtunk. En halván
 mint egy meg dühödött eb, fel focs. is el me-
 ggen nagy borsponkodva, hogy vasat ferezzen
 az ártatlan embereknek. Itt előre jgy erd meg
 niben állott fremvések az itenfelő emberek-
 nek. 1.) A nagy Török vasaknak lábokon való
 hódosásokban. 2.) A minden tipsátalan dol-
 gokra való üzésben és hajásban. 3.) Az éhe-
 zésben somjuhorásban, mindennemü pük-
 ségben. 4.) A Tömlötrök sok nyughatatlan-
 ságában. 5.) A Romai Vallásra vagy Ceremo-
 niára való kegyesítésben. 6.) A kegyetlen meg-
 verésekben. 7.) Mindenekből való meg fof-
 sításban. 8.) A söllök mindeneknek való el-
 sítésában. 9.) A sok próbálban és ijepgetések-
 ben. 10.) A sok Káromoltatás és szofoltatásban.
 11.) A Tömlötrök fremyében. —

S. 51. Kérdjük hát, miis befédünkés ott,
 a hol a sok ártatlan papok nyomorusága
 kérdődött. — Vasba vereti más nap a kegyetlen
 Kélio az ártatlan embereket, még pedig a
 mint a pogány Török Labokot féseltak való,
 mind a két Labokot vagy idgyik Labokot fél
 kézzel egybe; nem kézver semmit az öreg
 embereknek, söt aron kerdi a nyomorusá-
 gást mind

tást mindentör, mintha sem az Isten nem vol.,
na az Egben, a' ki parantololja az öregek tipte.,
lesit, vagy benne semmi Keresztényi indulatok
nem volnának. Mikor vasba vereti őket so.,
has fenyegetődrik, tsufolya őket, hámmya pe.,
mekre hogy vakmerők, fenyegeti hogy Leo.,
pod várdabol soha ki nem szabadulnak, mest
az éppen Purgatorium; melyre monda egy ö
közüllök, de hát ha Purgatorium jó remény.,
siggel lehetünk szabadulásunk iránt, mest
a Purgatoriumból, a' mint si tartsatok
lépen meg szabadulát. Erre monda: De bi.,
lony sokkol hát a' honnan mint váltáság.
Isud alkotik vala erősen a' papok ostobasá.,
gokon, hogy inkább szenvednek a' vasat, mint
sem a' pap Uraknak engedjenek, erre az ö os.,
toba Isud alkotásáa mondának a' Foglyok:
Inkább presstyük hogy testünk legyen köt.,
ve, mint Lelkünk, mest egy Lelkünk est
meg nyerjük, de ugy mind a' kettőt el vep.,
tenők. Mikor pona polkodnának a' jegény
Rabok, hogy ok ástatlanok, ne vesse őket
olyan fogány módra a' vasakba, art feldé:
Két képpen vagyok Rebellisek Ecclesiastic.,
is Politice, ha a' Király ellen nem vitetsek
is, a' mint el hípem hogy sok körülbesek
meg roppas sem gondolt, nem hogy Isel.,
tedest volna a' Király ellen, de valóban

Rebellis

Rebellisek vagyok a' Romai Ecclesia ellen, mest
el hagyatok aas, a' melly est mi mindenféle büntse.,
tist meg érdemelek Duplason; - Mikor a' ma.,
gok ástatlanokot hozták elő, akkor mint
valamely Jupiter menykövet, ugy fordította e.,
lejekben: Hát si hamissággal vádoljátok a'
Király Birait? Erre mondának: az a' Senten.,
taia, mellyel mintest sententiaztak factozik
a' Rebellisekre, mi pedig tagadjuk, hogy azok
volnánk, si sem próbáltjátok meg, ha vesse.,
peg is pemelekből soha. -

2. Dologra hajtatasok.

D. 52. Mint a' dolgok, a' melyre hajtattak sokak
és sokféle voltanak, ugy Hallások is Istente.,
len, a' Gömböztöt ujormán ástatták velek, pes.,
vátat tiftitattak a' Hariculai meleg na.,
pokban, melynek nehér és Isömörös volta
nem tsak a' Desmiták orát: nállok volt ka.,
moca Szék: phanem az egész várat ij el döglé.,
sette, sántot ástattak a' vár körül, mefret
kevertek s. hordottak, mikor egyib dolgot ne.,
lük nem adhattak, burát, rabot áspát ros.,
záttak portol és féregtől palolván. A' Gem.
plomnak is Parochianak Sasos udvarát
Sövennyel és kövel meg hordatták. A' vár
körül töltess hordottak, mikor egyib dolgot
nekik nem adhattak akkor ismét el há.,
nyattak, nehá meg a' régi töltéseket ij, mel.,
lyeket annak elötte sok költséssel Kiráit.,
tattak volt. tsak hogy adhatnának dolgot
a' Rabok.

a' Raboknak, néha szoros helyekbe, a' magas föld bástyákba földet hordának vala. Targon, szakkal, a' holott labokon lévő neher vas miatt nyakra före le hullának. Az egész vár utdit vélték seprétek vala sílben nyárban, kivált Vasárnaponként, Sílben a' holott, s, ki síd ná mind elé járulalmi a' minirüü kegy ellenséggel teshelik vala erkes az d. semek érdemes fogait, hogy inkább Istentől el szakadhatnák. Mikor erket egy nyomos, gatták, akkor trigeres vitékkeit valo Rabok jól nyugodtanak a' Tömlőstabe s, ha vagy egyszer ki vitték is a' dologra, más for nem, hanem a' som mindans hoz s, akkor is jól tartották, de erék a' leg aláb valo embereknek is dolgára veá hajtottak eslen is pomjan. Ha az idejét nérd eren nyomos uságnak nem volt ennek bizonyos ideje, nem volt itt nyár, tél, meleg, hideg, eső, hó, fagy, min. Deukor hajtották magoknak nagy gyötrelmekre, a' lak nérdék aroknak is nem kevés fánaforásokra, sőt mikor pébrépes ruzavaros, esős, havas idő volt, akkor hajtották inkább meriselen levein, hogy inkább erőt vegyenek rajtok. -

S. 53. Gyakorlati virradtig még hajnalban a' munkára hajtották, este pedig sebesen bossátották vippa, még akkor is hanemha a' Jesuiták engedelméből mentek a' Tömlőstabe

a' Tömlőstabe, el hagyván a' munkát vippa ve, rettek, sokfor meg volt, hogy a' mi kevés föld forma profontot és zavaros vizet adtak is, az sem hagyák hogy nyugodalommal el köll. Iték. Kér vala egyszer ezt a' Sántány Hofny, teret sz. Miklosi János 70 évesen is nit idős öreg Eszperesti ember, ne bírnák olyan kegyetlenül vele, másképpen lehetetlen hogy meg ne haljon. De azt felülte veá: Ha's te ven, néked kéverreki en? ha meg halok ab, az sem kéverek, hanem ki vonatlak a' Váron kívül a' ganj dombra, hogy ott a' Kusyák egyenek meg. Másoknak is ezt sokfor mondotta, de az irgalmas Isten nem engedte, hogy egynek is halálán örülhesen ez irgalmaslan ember. -

S. 54. A' mi a' Pallérokot illeti, azok elsőben voltanak Kasonák, napjában heten, a' ki, kes a' kegyetlenégre feny egéséssel, firtéséssel, néha pedig veréssel is annyira veá képsétek, hogy vizes, homoba kötött Itangokkal, ki vont fegyverekkel, puskákkal, páltzakkal néha a' vérek ki fojásáig verék, és puszka végelték, mind az honnan, mind a' hova' hordották a' földet el állították a' Pallérokot, hogy meg állani soha ne lehessen a' freginy Raboknak, nyárba árnyékba, sílbe tűrhöz nem bossátották, még mikor ettek is, hanem kím keserves könyhulla, tápsal kellet áptatni is rágni a' kemény fagyas profontot. De még a' Kasonák is erék

erek a hitetlen emberek nem hisznek, hanem meg
 fizetnek egy Károly nevű palleznak, a ki a Sain-
 tros fel fogadta volt, hogy dolgozassa a mint
 leg jobban tudja, és ki norra őket tellyes ha-
 salommal, nem is unlatta el e kegyetlen
 ember azt, a mivel tudta hogy kedvet talál a
 leírásuk előtt, termépe perint maga is gyü-
 lölvén az Evangelicusokot, a homnan néri
 nagy Summa névű gyűjt. mest a unit pénzén
 kelles volna dolgoztatni ezekkel vitte végbe;
 De ezzel is az ő alhasatosságok mellől a
 Kristus polgai el nem állnak. Végre a Kato-
 nak is meg unnyate a Kegyetlenséget, még
Károly is le kezd berne hagyni, az is Kolo-
niss maga rendeli melléjük Sainta Bene-
Szinosz Leopold vasi Wholla Mesterét, a ki i-
 gen barbarus, a termépettől is meg jegyer-
 teltett Sainta kegyetlen ember vata, ki még
 ársatlan vérekebe is meg festerlette keszeit.
 Ez egyedül a más leírás rendbéli pallekokat
 fellyül mullyá, ezzel, hogy a besegeknek is
 erősten öregeknek éppen semmit nem ked-
 veress. Nikol istri Sannuel, hogy az el romlott
 öreg ember a Targontzát a hegyre nem sa-
 fithatta, egybe ronsotta, nem nérvén semmi
 sagját, kegyetlenül.

S. 55. Nem volt egép ott való Fogóságok.
 ban több nyugodalmok, hanem December-
 nek 2^{ik} napjától fogva Jamasius nak 4^{ik}
 napjáig, nem

napjáig, nem lévén othon a kegyetlen Ketio-
 szon a napon Kolonis kínálni kerde a
 Reversionalisal, de nem subscribálak, az is
 minden terhes is unalmas munkára haj-
 tatni kerdeinek, oly kegyetlenséggel, hogy
 magok is a rigyáro Katonák átkozni kerdeik
 a Jesuitákat Pokolig kegyetlenségeket. Mikor
 valami új Tömlöt nek asására ki hajtának
 őket a Jesuiták, monda Stasany Stran né-
 kük: Imi az Isten, a szent Angyalok, és ti elötte,
 tek is protestalok, hogy kegyetlenebbül sele-
 kepsék ti mi velünk, mint a Pogány Perse-
 cutorok az Apostolokkal, mest az Apostolok
Tömlöt be ugyan voltak, de magoknak Töm-
lötöt ásmi nem kényszerítették, mi pedig a szent
 Apostoloknak valóságos Tamitvany Tömlö-
szöt is kényszerítették magunknak ásmi az is,
 hogy az Istenek Reke előtt legyenek ti maga-
 sok menthesetlenek, mint ha est nem ti maga-
 sok selekedtetek volna velünk. En vágom el.
 Söbben a Isálayt a földbe, hogy ez a föld tegyen
 bizonyoságot ti ellenetek. Nevetik est a Jesui-
 ták és est selekik reá; ammi sevegyebben
 dolgozatosok hát, minél nagy ob okosok va-
 gyon reá. Ennyi sok nyomoruság köztöknek
 az Istenben való bírodalommal erősítete
 meg magokat, az is dolgoz köztök is a szent
David Goltarit inekuldegelvén vigasztalák
 magokat, noha az igen neheren halgat-
 ták az üldözök.

3. Követke

3. Követkerik az 3^{ik} éhezések, pomyuzhorá,
 Tok merítelenségek.

S. 56. Vízről és valami alavalo proforsnál
 Semmit nem adtak még ert is mérvé. Minden
 három napra négy fontos proforsot rendelte,
 nek, de ert is nagy instantiával, és utáma a
 valo járással nyberik meg, gyakorta pedig a ren-
 delt időre meg nem adják, hanem minden héten
 hol egy hol két napi rendelt kenyereket el von-
 nyák, semmit e felett se venni, se adni nem pa-
 bad volt nekik. Meg parantsolták a Katonák-
 nak, hogy ha valamit akarnak hozatni a pi-
 atzról jó pívvel elmenyenek, de a mit veprnek
 tartsák magoknak, ha valaki ismét találna
 adni nekik valamit, mint Rossi Wálinsnak
 a Tömölörbe vezetett volt bé egy Appony egy ke-
 ves vaját és hagymát, mellyet akkor vettek
 észre, mikor ette, oda is bé ment az örző, és ki-
 vette pájából. Simon Jánosnak, mikor kün-
 dolgozott egy néhány jó hagymát adott egy
 pegény ember, mellyet észre vettek a Jesuiták,
 erest kegyetbenül mind ötöt, mind a ki adta
 meg vették. - Így az Ablakból meg látták, mi-
 kor egy pegény Appony mellett elmenvén
 egy kis sült húst és egy kevés kenyeret vezetett
 a Targonszajokba, erest az Apponyt meg fog-
 van a kemény séli napon pínst en két óráig
 a tipsátalan személfek Pellingerjékbe wa-
 pátván ugy tartották. - Pomyuzhorás nagyot
 pervedtek kivált a Tömölörben, mert a ren-
 Katonákkal kömjörgesek után sem hozat

hozattat hattanak solpót vizet. Meritelen-
 get ollyat pervedtek, hogy a Pogányok kezében
 is ugy nem lett volna, mert jó köntöfseikből
 ki foppatván, arutan a mely meg marad ott azt
 a penny és a vas meg ette, s, szabad nem volt
 meg usítani, hanem meritlab és fél merite,
 ten keutelenisetteke hidegben, melyben dolgozni.

S. 57. De salám azt mondod, hiszem Helio
 magára vállalta volt, hogy Salgotáról, a mit
 küldenek a Rabok számára, és az ő püvrekéből
 is vépen, kerékhez foglaltatya. Ugy vagy on, s, tud,
 jó azt az Isen, s, az ő Lelke esméteti is tarubi,
 romyságot vépen arról, miképpen foglaltatta
 kerékhez, vagy a Katonáknak, vagy más vége,
 ves latrok nak adatta, a mi elvett küldötték,
 a püvrből akar memuyit küldötték, de 25 püv-
 nel többet kerékhez nem adott, annak sem ve-
 hették kapnát, mert a Jesuita meg tiltotta,
 hogy senki semmit a piatiról ne mére pillyen
 vés árolni, melly is ha valaki által hágozt ke-
 Servesen meg adta az irgal maffagnak arról.
 A több püvrt a Rabok hohitának Sánta Bene-
 Jánosnak adta, vagy magánál tartotta. Gudala,
 tos gondviselését látták az Isennek illyen pük-
 ségekben, noha az ellenség minden életnek mod-
 jat sellyes tehetségéből igye kerik vala elfogni.
 Meg emlékerik az Isen az ő Fogoly fogláról,
 és négy holnapoknak illyen nyomoruságokban
 valo el töltések után, utas mutatata, miképpen
 vehetnek kerékhez jó alapviktól nekik küld-
 dött püvreszkéjeket s, miképpen püvrekkel is
 elhesnehet

elheszinek, mert a pénzés dolgosok és Jóbba,
 gyok a Sautron vélek vagy mellettek kerdenek
 dolgozni, ezek a nekik jó akaroiktól küldött
 pénzt alattomban meg adják vala, és elvásárolta,
 nak vala, s. mikor más képpen kerékhez nem ad,
 hatták, olyan helyre tették le, a hol tudták hogy
 meg találják, és minthogy az illy en dolgosok igen
 sokan voltak, nem könnyen vehették észre,
 mind ki, s. mit csinál, más képpen ha a kato-
 náék észre vették, a szajkóbol is ki ragadták a
 falatot. Sokszor az opponyok vagy gyermekek vit-
 tenek elvették, vagy pénzt, és mintha egyebet ke-
 reszének be vetették a Targoutrákba, vagy le-
 vetették mellé, a hol járnak vala is dolgozókra
 mentek. Így támasztott Isten Abdiási Lelki em-
 bereket nekik is. Sőt még a katonák is észre-
 vevén ártatlanságukat alattomban pámmi
 kerdezték sokan és jó akaroikká lévén, minth
 az Ily is holloja, sokszor kegyeset, sajtos is itala
 is kivált, éjzaka vittének a köntösök alatt,
 s. be adták nekik, mellyet mikor meg tudtak
 a Desuiták, keservesen meg adták az irgalmas,
 sajnak ártat. A Német officerek is kivált
 az Olopok, mikor látnák vásánap dolgozni,
 az ártatlan predicatorokat a Templomból jó-
 vón ert mondják vala: Isuda a mit selekép-
 nek erekkel a predicatorokkal, bizony ha e-
 gy ebést nem is, de ez embereknek ártatlan-
 ságokéss el vepti az Isten ert a vásost. —

A Gömlöztben valo szemvedések.

S. 58. A Gömlöztben valo keserves szemvedé-
 séket mint

seket mint perma, a mely job le ishassa. 1° Er-
 nem utolsó volt, hogy a Prigieses latrokkal, a-
 korodo, keasonkodo Istenelen emberekkel együtt
 tartatnak vala, az holot aroknak karomlo
 nyelvek miatt Istenek sem polgáhatnak
 vala, a mint kívánják. 2° Kigyo s. vasos
 béra s. egyéb kupo mápo állatok, a talma
 bogarak miatt soha nyugodalnok nem volt,
 a sok embereknek, benn büp hódott Testeknek
 fel menő nehézt görölgébe, szemét miatt sok-
 for kissimben smult el, hogy el nem dögléssel,
 te őket s. meg nem fultanak. — 3° Er valóban
 nagy nyomoruság és pivekig be hato insig volt,
 hogy nyáiban a kemény melegében olyon foros
 Gömlöztökben rekeszések vala, a föld alá, hogy
 lelegreset is a sorság miatt alig vehetnének,
 is gyarosta a nagy bündöpsig miatt elij ájulná,
 nak, s. meg sem nyeshették meg, hogy a szabad
 árcse ki vigyék, csak egy festáj oraig is. Minth
 jára az öreg Nikkeltar pámmi el is, a ki kissim-
 be munda el, hogy meg nem hala. Felben pedig
 a föld finen lévő fagy házban, melynek fedele
 az ég volt, tartatnak vala, és hideggel csak meg
 nem öletnek vala, az holot a millegedésnek
 okáert egy más hátsóba feküdtének, nemellyek
 pedig a szemében bujtának, így a mit az ok,
 talan állatokkal poltanak selekedni, az is
 meg ragadták erektől. A kik az ablakhoz kö-
 rül feküdtének, sokszor puska porral aroknak
 oldalokot, pal állorot, hajorot fel süttöttek az
 embertelen s. arra meg beletett övrök, sokfor a

Sokpos a Jesuiták dolgára is hi nem bossátották
őket, hanem ha elsőben meg firettek. -

§. 59. A Fogcsagnak öt helyei valának, a
mellyekben néha idgyütt, néha különösen tar-
tatnak vala. Az első a Vár oldalába egy nagy
régir romlott omladlag állott ház, minden fe-
lél nélkül, melyben pártak foly vala keresztül,
s, mikor epös idő vala akkor egészen sárban,
Jeszöben, mint a Jeszések egy kényesítették fe-
kűnni. Sok instantiával nyerték meg, hogy va-
lami fövényt hordassanak belé, ez bűdös volt
a sársól, semittől és a sok békétől. A máso-
dik Fogcsárok tiszta deszkából volt csinálva,
a melyben pinsten Jannasznak közepig tar-
tatnak négy Augyomány papok, a kik azért re-
keftettek vala külön, mert igéretet tettenek
vala, hogy Subscribalnak, de vivén észre jere-
nyek, hogy a Subscriptio magával hova az
hittől való el szabadást is meg fordíták pán-
dékjokot, és végig alhatatoson a többivel
idgyütt meg maradának, azért a nyári dep-
ka hársban kellett a Jeli desnek keményseget
penvedni. A várnak dél felől való oldala volt
a Tömöröz, melyben négy Reformatus papok tar-
tatván, sokféle képpen ijeptették néha, hogy sok
ők maradtak, a többi a Romai hitre állottak sár-
szüntelen füsttel hi nor tartanak vala amuzira, hogy
más hajok, papállók, ruhájok bűdös volna föl-
le, és mind festődött. - Negyedik helye Nap Kelet
felől való Várda mellett, a hova egy edül rekepte-
tett vala Ujvárosi János Refor., az holott nem tar-

nem csak a Jesuiták s. mások által is pünste,
len kitértik és ijeptik vala, hogy hohé kérebe
adják nem solára, és meg sepegettetik, hanem
éhséggel, szomjúsággal pinsten meg is öletett,
a fémis hi füstöltek volt, ugy hogy igen rokpul-
látott, azért is volt, hogy mikor ostan a Gallya-
ra vitetnék a többirek veretni kellett, este
semmit nem látván. Az 5^{ik} helyen Szeller
János merítelen fegyverrel övitetett egye-
dül. Azért ostan vala meg így őket Kélib, hogy
inkább egy mást ne vigasztalhatnák s. kön-
nyebben meg ijthessék őket.

A Romai Vallás Izéremoniára való eröltetése.

§. 60. Olyan kegyetlenséggel erőltetnek vala ar-
ra, hogy azt meg a kereszténységnek meg esküd-
ellenése a Pogány sem selekede volna, nagyobb
irgalmatlansággal. Ritka Mize mult el, hogy
hajoknál fogva ne vonattatnának oda, ritkan
vitték betedhez a venerabilét, hogy keserve-
sen meg ne stratták volna a papok, mert Kélib jól
tudván hogy ők azt a tiszteletet nem tudják,
nem sebekik a Katonáknak meg parantsollya
vala, hogy reája hajtsák erővel is, azért azok ni-
ha oly kegyetlenséggel meg döfölték a puskák,
skal, hogy csak nem mind egybe romlottanak. A
Templomban akarják hasznai a magok Imepe-
ken s. Vasárnapon, félbe hagyásban vétek a
dolgot, el hur szolassanak, és minthogy fel tet-
ték volt magokban, hogy akármű kegyetlensé-
get el penved nek inkább, mint sem önként ol-
lyan Szeller

lyan, Isten előtt utálatos babonás Isteni szék,
 létre el mennyenek; azért mióta a Gömlőszben
 voltak, ha vették észre hogy a Templomban
 akarják hajtani, ki nem mentek a katonák
 kezesére, hanem bekellett sokszor a Gömlőszbe
 menni a széknek is, és úgy verék s, hus,
 trólták ki onnan; sokszor a puska végelések
 miatt a földre le hullván, a hajónál fogva
 hurítottak a Templomig. Minthogy látják az
 el nyomorodó embereket, hogy el kel vepniük
 erők miatt a sok verések miatt, az után észre
 vették, minthogy a Templomban menni,
 és ott az Isten Igéjét halgatni nem vétkez
 dolog, mennyenek el ugyan ha kényszerítik, de
 semmikeppen az ő Isteni székében, minni,
 müek a földelések, ott való imádkozások, val,
 lás székük, ne vérszülyenek, hanem ha ugyan
 csak esölsetik, el söbben protestálván, az után
 ha Istennek is úgy székik, halgyanak meg
 ott örömessebb jó lelki esmérettel, minsem
 e silalmas dolgot, jó lelkek esmérti ellen
 vigher vigyék. - El mentenek azért a Tem,
 plom pitvaráig azután ves is nélkül is, de a,
 ron sul semmikeppen nem vihették, sokszor
 akarták az oltárig hurzni őket, de nem se,
 hették, gyakorta az egész Templomba létek, nem e,
 gyéb volt, hanem vepkedés is az ő nyomorgatta,
 tá sok. Jóbbire a több munkások tudára allos,
 tonak s. pánatorva szemlétek, mit mivelnek
 vettek. Sokszor protestálnak az Isten, Angyalok,
 s. emberek előtt is, hogy nérik nem kell az ő Isteni
 székük

székük, s. erőkkel a székedésekkel is meg inkább
 meg gyölöttek. -

53
 §. 61. De hozok erre elő nevezetes példákat
 az mely napon Kélio, a Templomban kényszerítette
 menni őket, a Gömlőszhez meg én reggel, és
 azt irani, hogy a papoknak ezután a Templomba
 kel járni. Ki nek felelünk: Mi ha a magunk
 Templomainkól el sejtettünk, nem járunk,
 hogy idegen Templomba járjunk, másképpen,
 az Isten Templomát magunkal hozdorzuk, mel,
 lyet ha meg fertőztünk, az Isten mellett meg
 büntet minket. El jöve azért a Szeviábol el
 jöött hiti fejedő Wáro, parancsoltja hogy men,
 nyenek a Templomban: Nem akar egy is a Jön,
 közből ki menni, be meg én azért maga a
 Jön közből, kioldi, ki nem akar menni. Koss,
 Wálint monda: ő sem akar menni. Mind jött
 azért le vesé a Wáro a földre s. a katonák al,
 tal ki vonatván, a Templomban be rugdosza,
 tá, döfölte, ott parancsoltja, hogy álljon földre,
 nem seleképi, ott ismét a földre le vesé, azért,
 hogy fos nem fogadott volna. Kélio ki vágattya
 a vasból, és kényszerre nagyobb s. sehesebb vas,
 ba veseti. Így bánték Leporinus Millopal is
 az embersélen Wáro az napon 15. Napján Juli,
 usnak 1674. A Templom pitvarába vitetnek,
 irani a Jesuita a katonáknak, hogy hajtsák
 az oltárhoz, igyekernek, de semmire sem mehet,
 nek. Ki jö hasaggal Kélio, ki ragadja az oltá,
 bádor az egyiknek keréből s. mutatja, hogy kel
 vellek bántui, monda neki Szeles Tamás, nem
 vassal, hanem Isten bepedével györd meg a mi
lelkünk

Lelkünkét Jesuita. Kinek monda majd az is lépni.
 Ele' al aramba kéis feketé Officer, ve'mi kerdi az ed.
 gyik Másmitzi Tobiast, a' másit Paulovitz Mihály
 is el hurrólak éppen az Ottárig, oss fel kiálta
Paulovitz is monda: Protestalok az Isten előtt, ti elő,
 sesek is kik ide gyűltetek, ha eresper ide hurróltok
 is, soha a' ti tselek-edetetekben nem respesülök, ezen
 erőp alos tselek-edeteket pükseg, hogy a' kistuj is
 meg tudja. De az ilyen Protestatiokra tsak egy
 poktanak vala felelmi: Hispem ti néktek Sem
Istenetek, sem királyotok mintsen. Ignatius In.
 nyen a' Templomba kémpesitven memmi, vet.,
 sük épre, hogy ha valaha meg vesette a' Jesuita
 magát most meg veti, azért el tökellék, hogy a'
Templomba bi ne memyenek, meg álnak azért
 tudon mint egy hasznintz lépésnyire. Ki me.,
 gy en egy öreg Ádám nevű Jesuita
 hogy memyenek bi lépni, mess másképpen
 a' mint épre vépi keményen fognak vélek bán.
 mi. Kinek felelnek: Nem mchesünk arra a'
mi, a' mi Vallásunkat ellenkerik. Ki jö aron..
 ban Kélio ve'mi kerdi is monda: Ördög vagyon
bennek s. azt egy hajtyák ki. Lásvan, hogy sem.
 mire sem mehet, több katonákat kéis a' Com.
 mendánsol, kik el jöven addig veseti s. ve'mi ma..
 ga is az egép solaság előtt, hogy a' pátrák is
 mind bi romlának körököt. Arután a' tem.
 kéis Ádám Jesuita kéisere el hadja a' többit,
 hanem Silvasi István és Protszi András e..
 röthen öreg embereket meg fogatván a' Templom.
 ban bi hozatja, kik oss fekéntenek mig el véger,
 tük Cultusokot, arután a' több Asyafjak vették
feléjük

54
 vessek fel, és ugy vették vippa a' Gömlötöbe, kik ugy
 egybe rousattak volt, hogy mind addig is, mig egyik bi
Gallyában, a' másit fejhabadulása után Helvetziába
 meg holt, pümselen embegették ert.
 §. 62. Alig lehet ki mondani a' unkes penvedtek
 a venerabilenek betegekker valo hordoztatásának
 miatta, obyon vereskes vittenek véghez rajtok
 ezek a' Wálánok, hogy a' pamás is Coland ember,
 her ikö d olog less Solna ugy meg veseti, sokpor el
 ájultanak, azt gondolták néha, hogy salám életékij
 el fogy, mikor a' Gömlötöböl ki mentenek, ennek
 meg gondolása miatt, ugy remélték, hogy vippa
sem znamenek többör. E miatt Masari Dánielt is
Korodi Sámvost addig vesette vala, mig a' földre le
 sagottatván a' dátának nyele el romlék. Harzá.
nyí István, Aristali György is, mig meg lebcsiték,
nek, Rossi Wálánok Süres faklyával, ugy on fik.
rár oss pélyel a' hátán, ugy meg veseti. Más alkal.
mas offággal Silvasi István is Harasanyi István
 ugy hogy keis oránál tovább fekévük holt pámba.
El balgatag Zelota Tiptek ert mondják vala. Ti
kusyik miest nem adjátok meg a' tipseféséget
az itt által menő Istennek? De erek tudják
vala, hogy az Israelnek Istene, nem prokosségy
kegelekből másba memmi. Itt nem halgatom
el azt, a' mily történet Lebruciusban 1675ben ak.
kor, hogy job alkalmas offágot légy en a' kegyet.
lenk desre, a' Kélio háradól fogva a' betegek há.
ráig jo reggel a' Gömlötöböl bi hajtatván, ke.
pittassik vilek az usat, mess az ho olvadván
vires vala az us. Abkor bi áltya a' Santa Vene
Sámvost ostola Mestes. Mjások férdre is imádja,
sok az Istent. Felelnek a' Pabok: Nem engedi del.
künk esmereti, Te imád ert, mi imádjuk az Istent.
nek jobbán ülő

nek jobban viló Krisztus. Nem diszuntál sohaig Ne-
ne Sáros, hanem egy arra ségen el képzelt kato-
nával nekik ugrik, és minden kímélés nélkül
vesi rendre őket. Ilyen Seregelynek, ki 70 eptendőj.
nél idős vala, be tőri a fejét igen kegyetlenül.
Sziusén akkor ott megyen el a Colonellus Secreta-
rius, ki monda a kegyetlen ostoba Mesternek:
Hát senkiéd Sárusa eb, ki adta ezt a hatalmat,
hogy ilyen kegyetlenül kinorrad az asszaltan
elbeseket, nem látodé, hogy eléggé el nyom-
rodtak ezek. Monda a Secretariusnak: Miért
nem imádják őket az Isten? Felele erre Paulo-
vitz és monda: Imádják te ezt az Istenedet, mi i-
mádjuk a mi igaz Istenünket. E sokra mindegy,
meg dühödött eb Paulovitzra ugrik, fölé, és a
karját le tőri, melyből igen erősen fojván a vér,
monda a Mesternek: Menny el és mond meg Kélio-
nak, ne mondjá erután, hogy nem véres az ő
áldozattya, mert ma pilatus módjára asszaltan
vérel meg egyelite. Akkor valának a városban
Reformatus Zombati emberek, kik ereket keres-
vesen hallák, de semiket sem merik reá for-
ditani; hanemlyesen pedig mindenikének e
causaban való meg verettségüket elé járulat,
mi igen sokra merne.

6. A' Kegyetlen meg verettségük.
S. 63. Verést felette sokat szenvedtek, minthogy
minden roj embernek Szűcságul ki szettek
vala, a Lommendans lábával rugdossa, sapod-
ja vala őket, a Kapitányok pátzákkal verik
vala, a Kapitányok lántákkal, a Muskotero-
sok muskotellyokkal rontyák vala, törtek va-
la egybe. Keresik is vala fiúntelen az alkalma-
Szűcságul

55
szűcságul. Sz. Péter Matson aris, hogy a feleséginek,
mellyet hoz a nem bosszósottak vala, itt volt vala,
mi szűcséges dolgokról, hogy kiűzőn, az uttra köze-
pen le vonasván, addig bereti hat katonákkal, a
míg a vére ki fojva, arután külön rekefti a
többiét. Steller Pamásnak küldött a baráttya
egy levelet, melyet el fogatván hit ember ál-
tal Förösön meg vereti, maga is keményen
meg rugdossa és hajánál fogva a földhöz veri
ingalmazlamul s. a többiét is el pakattya, kü-
lönös Fömlörbe zárván.

7. A' meg fosztattatásokról.

S. 64. Meg fosztatnak vala minden nap, mert
ha peurereket valami szűcségek akasztak ten-
ni, a Katonák ugyan ajándottak magokat, hogy
hoznak, hoztak is, de magok el emiálták, és ők
keservesen nirték, hanem négyekben volt
annyi Isteni felelem, hogy híven fogáltak ne-
kik, de ezek is Siralmas gyalmas vették a ke-
gyetlen Kéliotol. — E felett Mosonban kerdt,
szék meg, az ő meg fosztattatásokat, Merets be-
vigerték el. Még Nagy Zombatan a Könsösök,
ből is ki fosztatnak. Leopold váraba pedig a
Reformatusok egyenkint; mert azokat inkább
peresi vala ki hozni; a Német officerek elejébe
a Fömlörből világosabb harba ki vitesnek,
és annak fiú alatt, hogy olyan vas fűvet
keresnek náluk, melyet a leho ki nyilhatik,
minden Könsösből le vesker sznek, espinyek,
ben, a Könsösöknek minden rászaitban for-
galmazason meg keresik a vas fűvet, de el ve-
rik az arany és erüst peurt, nem volt olyan
folt varras köppenyeknek, pokroton, ingek,
labaralo

lábravalójokon, Zsirmájokon, a mellyet le vetvén
a béro nyitvó füér, meg ne keresték volna az erig
pérs. Olyan hallatlan foptás volt, hogy soha
a Gasár sem szelkedett így rabjaival. Itt elvet,
tek minden könnyögésed és lúcher könnyvet is.
Isteni gondviselésből tess, hogy meg is arusan
egy Pál sáros Könyv, a Gschard el milkedesi, egy
Görög Testamensum kezécher juttottanak és
Vendelisknek a hit fakadás ellen való orvos,
Ságról isz Könyve, melly etekül igen ritkán
eltenek, nagy Summa pérs & prédalának
ö töllök el, mest egy sem jött vala iirepsen
az ö Ekklesiájából, tudván azt, hogy nem
lakadalomba hívják. Arusan hogy valammi
mentességket kérsenek ö magoknak, min,
dermek vippa adnak benne, de egy nek sem
többet kért forusnál, né mely nek pedig csak
egy et. De ennek is mi hápna, arutan ös nappal
ismét exaure vonatnak a Reformatusok e,
lö kérik a vippa adoss pérs, le veskertetik, por,
galmasoson meg keresik, de e mellet kémpé,
risik Lelkekse, mellyel az usolso napon az I,
selesben meg akasnának állani, hogy valják
meg, ha a falban nem rejtették el, mest ha meg
nem valnak, igen kegyetlenül meg vesettatnének.
El unván a sok vedalásot, mondának: Fi ke,
resékbe vagyunk, kecsésék meg aréss sesétöl
fogva salpig, a mit találtak vegy etek el, a Pönn,
lör hasadéhit is visgallyások meg, s a mit kap,
sok legyen tiétek, mest mi magunkot el kökél,
lettük s ebb en sem mi gyönyörüs égünk nintsen.
Eltör egy vice Strada mester ki unind unkor en,
gödelüés vala a Rabokhoz, meg követi őket,
néri ne tu

56
néri ne tulajdonossanak sem mit, mest meg pa,
rantsolta a Kapitány, hogy egy fillérs se hadjon
nállók, annak pedig koloniss fejéce parau,
solta. Ennek a prédának egy répiöl épi,
sették a Leopoldvári Templomban a nagy
Oltárt, más répiet el opsották a Katonák,
nak, a miut Kéllotol ki sarulták ezt arusan.

S. 65. Másoktól el tiltatnak. Hogy
pedig inkább meg hódoltak öket, meg tiltat,
nak, hogy senivel ne bépillyenek, senkit hoz,
rajok hem bossásnak vola. Attyok, Arnyok,
Telesgek, Gyermekok, Atyafijok, Nátrompok,
jo akarok, meppinnen fivad Saggal és köl,
Siggel el jönek vala, a pompidba Galgotra,
de onnan sok könyhullatással sem nyessék meg,
hogy láshapák a magok Kidvepsüket. De salán
art mondod: hipem St. Márton napjától fogva
meg nyessék a Com mendantol, hogy a Pato,
chiánál láshapák Kidvepsüket. Mi hápauk
volt benne er által, a Com mendantól a Pé,
Sui tate, mind enclből ki foptották öket, kecsé,
tevéss inditottanak, mest mind a Commen,
dantnak, mind a Jesuitáknak, nagy ajan,
dik kellett; meg sem bépilhettek egymással,
hanem a Jesuitától, vagy attól a Sánta telkü
is labu Wene Jánosól irugettek egymás,
nak, vagy ha egy üve bossásották fél oráig,
vagy kevesebbig mellesék voltak, a hit min,
denpora vigyartak. Ebbeli polgalattjából
sok pérs gyújtoss a Sánta Wene János.

9. A Probakról és ijeptéséről.
S. 66. Er Istenker ragap hódoss embereknak
Hittöl

Hittől való elparadásokkal alárván Kélio
magának hit és nevet fecerem a' püspök
előtt, nem mulat el e végnél elérésére semmi
utat és modot, mindenképpen ijeptgeti s. uyo,
morgathya vala őket. Solpos esküszik vala
arra, hogy egyes sem bocsát ki Leopold várát.
bol, míg papistává nem lép, Solpos aron,
hogy ha körülfők valamelyik meg hal el nem
simettedi, hanem a' garij, Dombra ki vonat.
ja az ebeknek, de csak némely répcit fram.
Lálom elő ijeptgetésének és próbájának.

Augustusnak 26^{ik} napján 1674^{ben} egy Plots
Maximilian nevű káplás által mind ki hi.
vattatnak a' colonellus hára elibe, a' ho.
lott le ültésnek a' portán, oman Kubinji
István és Kélio eliben b^o hivattatnak ed.
gyenkint, kik sok kérdésekkel examinál.
lyák, igaz lilkek esmérsek és pár páttrak.
nak igéretsek alatt. Itak azok körüli ho.
zok némelyeket elő, a' mellyeket Harsányi
István examináltatott. - 1.) Kik tudna,
hogy a' Rebelliseknek püsz adott volna,
s. mennyit? Súdjátok meg mástól, mit va.
lamiképpen az embernek maga mellettt tett
sambizonysága erősten, ugy kegyellenség
maga ellen vallatni. De hogy fényegesen
kerdik a' páttrakkal monda: En nem tu.
dom, hogy sentki adott volna, magam pe.
dig feljöttém azt csak a' háram püské.
gére lett volna elegendő. - 2.) Ki adott
a' Tömölösben ténstát, papiroffat. Felel:
tegnap meg salálátok a' papiroffat az icóty.
meg is adta az

57
megis adta az árvát, már nem püskég, hogy kei.
dekkétek. - 3.) Ki az oka vally on nem se é? hogy a'
fogjok a' Templomban menni nem akarnak?
Felel: Nem püskég, hogy engem arról kérdérettek,
mest mindenik meg súdja valafiam a' roftol, a'
jot, ok az Isten befédéből meg sa nittatván, a'
setétség munkáiban répresülmi nem akarnak,
láják hogy ugy akarják őket a' Hitt paradásba
ejteni, de ha már élesek s. mindenek keretsekbe
vagyon, azt az egyes nem akarják meg enged.
ni néktek, hogy lilkek esmérsekben uralkodja.
tok. Leporimó Miklóstól kérdite est is; Ki mos
néktek, Felel: Magatok láttjátok, hogy a' mi föld
meg nyakunkban vagyon, lat. s. a' ki püské alá.
tok után meg akadott 12 orátot, mielő nyugod.
munk kelleke és emmink, akkor mástytok a' vir.
be. Másokat is kérdéretnek egyéb hápon salan
dolgotok.

S. 67. Mikor Kossi Wálin a' Templomban
húszoltatott volna, akkor estve huzója miégyen
Kélio és kérdéri erekre, miért nem akartát ma
a' Templomban menni? is b^o vonatván a' sok
verés után is, miért nem akartát siftelni a'
Saesamentumot? Kossi Wálin monda: Mest
nem engedi Vallásom káromkodni. Kérde Ké.
lio. Mi s^oda vallásod, salám az, a' mely azt tanit.
ja, hogy az Isten oka a' bünnel, a' Krisztus nem
egyenlő az Asyával, a' Krisztus kettőségben esett?
Kérde Kossi Wálin: Hol tanítja azokat a' károm.
kodásokat az in vallásom. A' Kálvinus insti.
tusiojában ugy mond. Felel Kossi Wálin: Kál.
vinus azt nem tanítja, hanem a' Itak reá fo.
gott káromlás, kifféretnek monda a' Krisztus Kör.
benjári

bemjárói tífisre névre, mikos fogjai formát vett
volt fel magára. Mondá a Jesuita: Semmikeppen
nem tífis. Kérdi Kossi Wálins: Hát mire való
a Krisztusnak ama könyörgése: Atyám dítsoíts
meg engemet azzal a dítsofíggel, mely volt
te nálad e világot teremte előtt. Mondá a Je-
suita: az a Krisztus ember termésetire illik.
Kossi Wálins tífisem nem volt ez, a világot előtt,
az a dítsofíg pedig a világot előtt volt. Az első
pedig is az utolsó nem hogy állatná Kálvi-
ny, de fejtsebbül ahog nálanál más nem
póthas.

§. 65. Egy Vasárnapon keservesen egybe von-
tattak vala a nyomonult papok, és csak alig
hogy meg nem öbettek vala, hogy a Templomba
nem mentenek a Misére, azután midőn a Róm-
lözben sok könyhullatások és fájdalommal
panapolkodnának ott terem Kélio. Kinek han-
nyak vala semere azt a hohérlással való
tevést, hogy nem a Krisztustól tanulva volna,
sem nem az Apostoloktól, de nem fejezenti ma-
gát így mentegesni: A Krisztus is tanulást
meg akarván teríteni a papjaitól nyakra
foré le tapította. Az Apostolok pedig, hogy
az Ige prédikálásával fundáltak az Ekkle-
siát, attól volt, mert Kato náik nem voltanak,
de a Jesuitáknak elég vagyon, kik által a vak-
merőket engedelmességre hajtsák; optáim mint,
hogy hi önként is gyümölsöket nem terem-
tek, illő hogy diofa módjára meg rudallyanak
títek a gyümölsö termése. - Esett vala
szó a Jörvénynek be töltéséről, a melyben O-
brokossi Terentz ugy meg pontoszza vala, hogy
azt mondáná: Há 300 epszendig soha egy Je-
suita nem könyörgött, nem vesztegette felvését

58
vele, és el sem kárhozik egy is, mert a papától va-
gyon a Jesuitáknak olyan indulgenciájak, mel-
lyel a könyörgés alól hi vitessenek. A Luther-
musok mondják vala, hogy csak a Reformatusok,
ra névre nem tífislik a keresztet. A Reformatu-
sok pedig csak azért nem tífislik, hogy inkább
a tudatlan börség előtt híresítségük, hogy a
papisták Bálvány imádók. Arról is hozni
kerde ezt mondvan: Veffen örögben a kereszt
nem azt imádom én, hanem a keresztben i-
mádom a meg fepítetett Krisztust. Erre mon-
da Harsányi István, nem csak az a Bálvány
imádo, a ki fát füvet magát imádoja, hanem
az is, a ki az Isten parancsolattya ellen, a
láthatatlan Isten, láthatóképpen tífisli,
és a meg holt keresztet imádoja. De éppen
a pogány Profirius erre menti vala régen,
magát a kereszténynek előtt: Ne gondold te
a pogányt olyan bolondnak, hogy azt a da-
rab erőtöt, melyet Demeter meg önt: 3. B. l.
19: 24. 25: Diana vagy Jupiter képi nek, sat.
és az ő Istenének, hanem a mit jegyez, a
valóságos Jupiter Isten.

§. 66. Minden bironnyal igéri vala az
idvepéget azoknak, kik a Romaittissre ál-
lanak, melyre mondának a Rabok: Ugy kele-
kepel mint az örög, a kinek semmije nem levan,
a világot birvalmat igéri vala a Krisztusnak, se
kisérkedel idvepégedről, nekünk bironnyal
igéred. Mondá ő: Mint idvepig más Vallás
van: Feléinek erre: Ne isét a más fogait,
más képpen a te pájad bironnyága az, hogy
meg lehet az, hogy sok papisták, sőt papista
papok is

Papok is legyenek szorolban, így a' Romai Vallás-
ban is el' káshozhatik az ember. Erre monda:
Nem a' hit emnek oka, mert hitet erekek jó
volt, hanem a' rop' selekédetek, de erre felele-
nek, a' jó fa rop' gyümölköt nem terem.
El'jö egykor Kélio a' Nagy Rombasi Jésviták
Kál, és monda a' Lántzon Dolgoro Papoknak
S. Foglyoknak. Boldogok az igazak, de ti
boldogok nem vagytok, mert magatok sem
párnyátok. Hassányi István felele: birongyi
inkább nem vagytok, mert ezen nyomon
Ságot ti kovátsoltátok. Kélio monda: de csak
Dolgoratok serényen, mert az Istenöl ren-
deltek. Felelenek a' Rabok: nem ment meg
a' ségédet, mert más vége volt Isternek eb-
ben, S. más vagyon a' miiket nyomorga-
toknak, mint Pilatus Herodes Kajafás az,
zal meg nem menti magát, hogy a' Kristus
halalát az Isten el' rendelte.

S. 70. Kolonits ment vala Leopoldvárba,
és fel'penselvén az: Olárt, mellyet a' Foglyok
péuriből építettek vala, mikor jöne ki a' Tem-
plomból látta őket az ajtóban állani; Monda
Kossi Wálinsnak, ki Pápai Profektor vala: Gej
a' meg jegyertetett trégeresek körrül való
vagyé: ezt pedig azért monda, mert éppen
abban az uttyában el' akarta vala a' Pápai
osholát venni, de sem arse, sem marse nem
lehete, hanem meg figyemissetvén e' kegyetlen
Girannus, meg a' mérgét sem futta vala ki;
Máro Lissi István küldötte vala, hogy pü-
pin alatt kéredzik be' az Osrolába, de be' nem
bocsáták, mert a' Posoni Templomot ez előtt
egy vették vala

59
egy vették vala el, mellybe mi helyt belé ment
egy papista Uoi ember, monda mindjárt. Er minden
hora' tassaroval a' Papistáké. Ki sapigálák u,
gyan' akkor az Ophonyok, de arusan tritálák a'
Posoniakoz N. Rombatba, a' holott Király ellen va-
lo vétekekél vádolák, Templomokot el' revék,
magokot rabságra vették, úgy hogy fejeket
is nagy summán válsanak meg. Ettől félvén
a' Pápaiak be' nem bocsáták, sőt meg mondate
mikor az Agynokoz az Osrolának jegerette va-
vala, hogy ok' fegyveres kézzel is bszalmazzák,
mashába pakada azért minden így kerete.
Leopoldvárba ismét erőltetmükerdé a' spe-
gény Papokot a' Subscriptiona, de sem mise
nem mehetvén sok fenyegedése után is
el' menve ezt mondja vala: Guidom mit' szinálók.

S. 71. El' jött vala erekek meg terítettésekre
Sámbas Mátyás is, kinek' akkor M. Ophagban hi-
vesebb terítő' Geology Jésvita nem vala, era'
Sámbas az, a' ki ellen Masho Vása helyi ^{István} Förvényen
épült Hár romlása nevü könyvet és Wanyap Clá
kánt itta, ismét a' kinek' disputatiojában kité el-
ső fogait ki vonatta vala, mert ez fel' fuvalkod-
van orral, hogy némely egygyigyi atyafjokot:
liven ő nagy Sofisticy szalárd bepüü ember: a'
disputálás körben jóval el' nyomott és meg gyö-
zött volna. Ki hívja Mashos is villyen conditival,
hogy a' mellyik meg györessetik, feje vepfen el, rea'
áll az is, sádván miiben áll az ő Mestersége. Viták
rendeltesvén, hora' fognak a' disensushoz, csak
hamas el' fogatik Sámbas a' nyelvre, azért adják
a' Viták a' Hajduk kerébe, hogy el' vigyék, és a' mely
Sententias kívánt magának exequallyak. Megmese

Meg nyíra nagy Instantiával a' Biráksol a' győzedel..
mesz fel, hogy maradjon meg élete, csak éppen a' kö..
zelebb lakó Kovátsol hozatván egy fogót örök em..
lékeztetve, hogy asszisek ki két első fogó. Egy meggya..
látsatván dolgára bossasnyák. -

Er a' Sambas öfve hivattya a' fogoly papokat a'
mint akkor dolgoznak vala vad karokkal, ka..
pákkal, faszgoutzakkal, lapásokkal, a' piatza,
hol salárdul köpönti őket: Adja Isten néktek az
a' kegyelmet, melyet emek előtt 600 eptendökkel
a' magy aronak adott az ő meg ítéletekre. Mely..
re jöttek kép vala a' felelet, hogy vintse püke..
gek reá, semmi nem felele, mert jól tudják vala,
hogy az olly az Kelio notabenebe sepi is sok..
kal inkább ki noira ofsan, oman tovább mi..
gyen is kerd bepillemi az Ekklesia Miltosága..
rol, Szentségéről sat. kesesven az alkalmasos..
ságok, hogy akadhason belejek. Midőn a' meg
fenselésről kerdene bepillemi, Kirdi: Kite a'
ti Szenseitek, mert a' kik a' Kalendarionban fel
irattak azok mind a' miénk, a' pápa pámulatta
a' Szensek köre. Moidának erre: Nintsenek
nékünk ollyan Szenseink, kiket emberek tes..
tenek volna Szensekké, hanem az Ekklesia..
nak minden igaz sagjait Szenseknek sas..
syuk, kik az Isten lelke által meg fenseltet..
tek. Musakások meg hást ugy mond a' ti fensete..
ket? Felelének: Meg mutatják azok magokat az
ö Hisekből folyó jó szelekedésekkel s. Szent éle..
sekkel. It Római Anja Szensegy hást Szudájára
hozá elö Mark. 16: 17. Erék a' Szudát kövesek, az
in Novemberen Ödögököt üznek. Mírór ers mon..
Dana' Sambas igen meg övüle Kelio, hogy a' 40.
Eptendős Isten

Eptendős Teologia Professornak azt az argumentu..
mot hozza elő, a' melyet már ő is sokszor is forga..
sott a' papoknak, felelének Sambasnak, nem pük..
sig hogy nétek a' Szudátos hánya, mert ha kin..
peritének a' mennyi Isteni Eusopában vagy on,
egy Szudát nem tudna szelekedni, s mi hánya,
hogy Kinában, Japponiába igar ittyák őket a' hu..
dökést? Kipem nyilván vagy on az, hogy a' Szudát
az Ekklesia fundaltatására s. a' Kilstuy Sandomán..
nyának meg erősítésére tartoznak, kipem az..
rol már Augustinus a' maga idejében azt mon..
dotta: Hogy maga a' Szuda, a' ki már Szudát tei..
vön láthui. De ha Szudát mutatásának, az
az Antikrisztus is jelekkel is Szudákkal Szallya
el az emberket. - Anutan arról kerdett befelle..
ni miképpen ellenkerének a' Refor matyok
a' Lutheráimusokkal? Erre felelének, nyilván
vagy nak az ellenkerések köröttetek, noha egy
fő által mondjátok magatokos igargattatni.
Erekusan kerdé disszeim a' maga Burgo indulat..
ját, ki hogy egy lelket meg nyerhessem kép vol..
na 60 Mersöldre nagy vepdélmevel is el menni.

S. 72. Ottan ottan ijepsetnek vala hivált a'
Gallyákra való küldéssel, egy kor Forgáts Adámj
ost jelen lévén, ki hástyaik fémét hódann a' pa..
pokat, hogy lássa ő is, nemeltyek Seigy engesik,
mások Szufollyák. Seiler Tamást, Reporimytik,
kost holmi papista papai emberekkel ijepsetik,
hogy majd a' Gallyákra külditek, azok el bussur..
nak a' söbbitől, is az Isten nevében kérik, hogy
ha valami harug hirt hallanak az ő Apostoli..
ajokrol ne hidjék, mert ők az Isten kegyelme
által, mind végig meg maradnak alhatatoson,
de nem vitték el. Illyen formán mind Kelio, mind
a' Colone

a' Colonelluy sokszor isent és ijep tette.
 §. 73. Kelio hivattya Kossi Bálintot és kérde töl,
 le, miért nem hípi a' trauzsubstantiatiot, az Ostya,
 rak a' Krisztus testévé való létét. Monda Kossi Bálint:
 a' többi körött arétt sem hípiem, mert hallom a' Mi-
 se alkalmasosságával olvastatni erily könyörgése-
 ket. Isen a' ki a' szüdalatos Sacramentumban hagy-
jad a' se fiad emlékeresét, légy kegyelmes. Ha csak
emlékeresét hagyta minssen hát jelen, mest emlé-
kerem valakiről el mult dolgok jelent. Kelio a'
szünek segítségül való hívását akarván próbál-
ni, monda: Hogy hívják az segítséget a' kibem
nem hittének. Azt akarja vála próbálni, hogy az
Ekklesia látható: Erre monda Kossi Bálint: Nagy val-
lod az Apostoli Hitnek formájában: Hípiem a' körön-
séges Anya sz. egyháru. Ilyen erősséget formálek
imem. A' mit hípinek nem láttatik az. Sid. 11. 1.
 Az Ekklesiát hípiék, arétt nem láttatik. Itt mi-
 lor mindenképpen fordította volna, hogy meg fejtse,
 jobban belé keveré magát, mint a' madár a' dőpbe,
 arétt a' Pállyakkal való fenyegetésére fordula,
 s. ki fejté magát mindjárt. Mely fenyegetésére
 monda Kossi Bálint. El lép Próbik s, nem elég,
 hogy a' Török és Gasar, mint a' barmot ugy hájta
 az állatának a' rabágra öspágnakból, hanem
 más s, az állatának vérekből Gaulekkel,
 jesek. - A' Karomoltatások és szüfoltatásoktól.
 §. 74. A' Karomoltatások és szüfoltatásoknak semmi
rendi, semmi módja nem vála, sely sorokkal tebel.
hiszeknek, hisestlen ebeknek, eresneknek, Törökök,
nil atab valoknak, minden Reformatusokkal ed-
gyüss szüfoltatásnak nevére vála, de a' karomoltatás
Prædicatióban est is sokszor mondja vála, hogy
nem tan

nem tanította más senki a' Reformatusok vallását,
 hanem Judas Iskariotes. -
 11. A' Szenyrtöl és a' Motosokrol.
 §. 75. Nem volt szabad hogy senkiis néhik mes-
 son, hanem magok dőlben belé mártýák vá-
 la a' irbe egyet másokkájokot, de a' sem párad,
 hatván meg, is mit el pródosodott s. moskolodott
 jobban. Egy fogoly Szabonak a' felesége és a' leánya
 egy idig mostanak ugyan, de eréket is rajta érven,
 egy hitig a' Tömöröbe veték, arusan a' Hóhérral
 a' tífáttalan semillyek peltengerjékben veresék,
 és a' hol a' jegény rabok dolgoztak egy nap estig
 ott tartsák. -
 §. 76. Eréket is több kegy esenségetek vitté Ké-
lio véghez, melly isz nem csak másoktól hablat,
 ta az emberek előss való balog híret, hanem
 Lelkésöl is, erétt emyire vádoltasék, hogy eren
 kegy esenségetek federgesére Palastot kerde ke-
 resni, ugyan is 1675. évi 15. februariusnak a'
 Tömöröshöz küldé, holmi osholába járo gyeme-
 ketek, és a' Tömörötöl el vites ástot, tsakányt, ka-
 pát, targontrát; tsüdallyák magokban a' jegény
 Rabok, mire való az, és minn hogy már szabadu.
 lások isáns, sokakról hallották vála, el hitesék
 magokkal, hogy most egy álllyában meg szabadu-
 nak. Mit or így kérték nérek hivattya Kelio ma-
 gához, mennék örömmel, az gondollyák hogy nem
 mennék vippa többöz salám a' Tömöröbe, mire
 bepidéket keré néknek hallani, aron híben ker-
 di aron is kérti öket, hogy adjanak néki recog-
 nitioz arrol, hogy ő jo volt hórajok. El bannul-
 nak erre a' kéresére a' kegy esen embernek.
mit a' hoz

3, Sokan Subscribáltak 236^{on} erek meg vallották megokrol hogy vétkesek, ha erek vétkesek voltak a többi is. Felel: Kettőnél több Deforamaty nem sub. scribalt, a kik subscribáltak is felelem miatt sele. kedték, hogy külső képpen vallást tettek, nem is volt az az ő felelmességük Isten előtt vétek nél. kül, mert másokat meg bosszantottattak, de arntán bünökösök sokan meg bánták is meg vétek, mint Orogenis a régi Athak körül, az üdörösben ádo. zék ugyan a Wálványoknak is élte meg marada, de arntán büncit meg szitta 3. ar hívők be fogá. dak. Így is. Péter is, így járának erek a boldog ta. lan emberek.

4, Sokan a Citativa nem compassáltak, ha nem elfusottak, mert tudták vétkeket. Felel: A mely faluknak a Wudai Wasa parantsolt, azokból nem compassáltak, mert meg itta a Wiraoknak, hogy nyássa von attya őket, ha meg engedik, hogy el menjenek. A nimes Generalisok is sok hely. lyekről nem engedték meg, hogy meg jelermenek. Nem ellyek pedig ha elfusottak selekédtek aris, mert a Wáránynak az oroplánynyal is Farhas. sal hulltala pedekedni. It is talám azok is a sz. satio. elől fusottak el, a kik er előtt már kis epsendövel Ekklesiajokból ki üresvén kesesves köny hullatásokkal epik vala bujdosásoknak kemyerés 1671. évi fogva.

5, Tizen hét Predikátorok meg alkudtanak a Jö. vötköl 5000 Talleiba, hogy őket ottalmarra. Felel: A Nagy Szombati Jesuiták mükellyiben korváltola frem telen haragság. Posonban mi is nem ve. zitték fremekör, mi is nem neverték ki, kik vol. tanak. - Erek nek is erékher hasonlo hamisá. góknak

góknak arnyikában akassák ti gy omlalmi M. Orfaj. 3
dal, a Kristus igéje fejint valo vallást. -

Hatodik Rész.

S. 70. Negyven egy Predikátoroknak a Gal. lyakra valo vitettetéséről es azoknak az utban Gatar modjara valo vitettetéséről.

Nem telik be az üdörösöknek selhateslenségek a jegény Szeglyeknek ermyi nyomoruságokrol is, hanem sok fenyegetéseket meg szillyesíték, midön a Kisaly Kegyelmeséget vörnak 3. mind on felöl joral birsátnak megokot, sem tiljed itt a Papista Wraának mérepségeket: Nyestenek vala a Defor. matusok a Kisaly sol, sok költséggel is farad. ssággal Mandatumot, melyben Kolonitsnak parantsoltatik az, hogy borsassa el a Papokat, de mint hogy a Mandatum Cancellarij Nyi. trai Nisplök által, ki egy valo Posonban a Papokra halalos sensensias ki ado kemillyek körül, adatott vala ki, meg veftsegessék a mandatum, mert er is a hátsa. Ut orare, hogy könyörögni. Latták erket a Szokos sok jeles tanult emberek, de nem gondolták, hogy a Mandatum ellen valo dolog legyen benne, noha semmi jót nem gyarmitottak belöle: Oda adják mind ar által Kolonitsnak a levelet es a Rabok fabadulását kérik, de meg szillye. siti most a mit 1674. évi Massingba sok pos. mon. doss vala Kolonits. Ti eröps en bir sok a ti Kö. rállyotokban, de az ő pratiáj a soha neksek nem fog hafuálni, mert adjon rollatok szily. per parantsolatot kegyelmesen, járjon meg vältor. tallom. 3. 80. Meg.

§. 80. Meg sellyesité most ezt Kolonits, melynek
alkalmasága ez volt: Egy néhány sereg kato-
nát küldte a király a Spanyol király segítségére
Neapolisba 1675-ben, Martiusnak 11^{ik} napján, az est
estve, az estig való munka után lopva egy székő
ajton ki vitetnek 36-on, kettőt a Tömlőzbe hagy-
ván, kik a vénség és az erőtlenség miatt, éppen
alkalmatlanok valónak az elmenetelre. Az Vár-
alatt állat adának Pemänner György Kapitány
nak, hogy a Gallyákra vigye. Ki vitetvén mon-
dom a várból, melyről eszer is meg esküdt Kelio
hogy onnan addig ki nem mennek míg valláso-
kát el nem hadják; az hosszában 40 lovas, és
armyi gyalog némittel környül vésztnek, meg
sültják hogy meg ne is fuszpanyanak, fekerék-
re rakatnak, és el vitetnek, meg sütyák hogy
ö vélek sem Faluba sem Városba be ne men-
nyenek, míg Morva Országból ki nem men-
nek. Morva Országban Magyar kemyer nevű Vá-
rosnál elejében megyen egy plébány, számnya
sorsokot és tudálkodik rajta hogy a Gallyákra
vitetnek, ad nékük kemyeret és sert. Az Ostrovai
fogadóban ismét más plébány sert ad nékük.
Más fogadóba ismét más plébány igen ember-
ségében fogadván gardálkodik nékük és monda:
En a ti Judopaisoknak könnyeit forgalmaso-
son eddig olvastam, de a ti Vallásotokrol va-
ló embert soha sem láttam, most ugyan kíván-
nám, hogy más állapostban látnálak titeket,
de ugyan csak hogy látlak ösülok. Kivánnám
a ti hájasokból hallani mit arok a mellyek
titeket a Romai Hárnak edgyeségétől el ha-
raptanak

64
kaptnak? Erre nem akarnak ugyan felelni a
Foglyok, mint a kik más az ilyen kérdésre va-
ló feleletnek Solpor meg adták az árrát, de az
embereséges plébány kémpentésére felelnek:
Mert a papát a Szent Irás ellen az Anagrens
egy ház fejének nem hiszik benni. Purgatoriu-
mos költnek, a Kristus elígételének meg erő-
sítésére, nem jól támitatnak, az Ur vassoraja-
ról is, a mellyeket midőn erős meg mutatás-
tal befelkenek monda: Erék olyanok hogy e-
reknek hitelkeré, nem tűrrel, vassal, Tömlőzök-
kel kell az embereket hajtani, hanem az S-
ten befede és Lelke által. En tudádom is azt
erősben, hogy a keresztények sellyül mulják a bi-
dókat, Törölőket, s mind en Barbarusokot erit-
lyen kegyeslent eddsben, kipem jobb volna
xendes uson módon az ilyenek el igazítani.
§. 81. Martiusnak 25^{ik} napján el horrák
arórol is, kik Merenssen tartatnak vala, kik
ötveendének könnyhullasásokkal eddig való ál-
hatasosságokon, inték arra erutánsa is egy máj.
Selleyi István ki püspök vala, látván mint el
Foglyaskoztak, hogy alig esmerik meg egy máj-
fel kiáltván monda: Oh Isten! mitsoda idők-
re tartottál minket adjad hogy a te kegyel-
med által a hátra lévő nyomorúságokat
is bekével el fevedjünk. Kérdik on a Foglyo-
kot, ha akarnának e fekeréket fogadni a fo-
váb való usarábra. Kik mondanak: mint se-
hettégünkben. Az est el fedik töllök kései-
ket, gyalog szállítván a nagy vasakba, fagyon,
virek, sárban, hajtatnak, a katonáktól sapigál-
tatnak, döföltetnek, páltakkal verestetnek,
nemlevén

nem lévén alkalmasságok a menesetre. Az el
romloss öreg embereket látván annak a hely.
nél La Rosi, hogy miképpen ki mór társnak, ve.
rik a mejekest és sionak eren a pomoru tra.
gedian. Ejjel után hogy egy vendég fogadóhoz
étkernek, instálnak a Kapitánynak, hogy adja
ki a rendelt profontyokot, és bartsak edgyik
lábokrol vétepe le a vasat. de edgyiket sem
nyesék meg, sós azt feleli: más vintss paranc.
Holattjában, hogy többet semmit is fogalhat.
son, nem bánya ha ehel meg halnak is. In.
nen M. mést földekig hajtván, és ugy egy be ron.
tatván az embestelen katonák által, hogy már
menni lehetetlen vala, fél lábok ki vétepek
a vasbol a Muova virenél, az hol nem férvén
a vendég fogadóban igen meg verestek nek
ismét a katonáktól. Itt hajos fogadtatnak
vélek sz forintokkal, és hogy Szulnának öp.
ve jobban mikor belé pállának Ostrohozi
Geuszek és Masari Danielnek be törü a fe.
jeket egy Masimilian nevü Kapitán. Errel me.
ninek Grétrig ott minetusauna nagy bajjal
meg firtettek volna magokéss a fogadosnak, a
Kapitány engedelméből a vendég fogados által
megij mindenekből ki prédáltatnak, ki hető, hogy
a katonák nem firtettek volt meg magokéss.
Onnan epöben, hoban, Sárban, virben, hegyen, völ.
gyon, a nagy setésben éjjellor étkerinek valami
vendég fogadoba, akkor is egép napon semmit sem
ettek vala.

§. 82. Azimtelen veseti és rongáltattya a kato.
nákkal a Kolonistól erre meg beöltöseth Kapiti.
ány, mellyet eslekepike a végre, hogy el unván
a sok püvedéss

65
a sok püvedéss inkább vallásokra állanak; mest
sokpor mondja vala a Kapitány: Mi ördög kemény
püvü nemvettéss er? imhol nem mehetünk tsak as.
ra is emyi véreppel, hogy a leg alább valo is vallá.
sunkra álljon. Sabacum ban az uttrán tovább ül.
nek két oránál, pányák a külső emberek s. még
a Warátok is titkolt adnak nekik holmi eludelt,
mest nyitván szabadságok el vételeire nem vala.
El jönnek a Jéruiták is, kiödik, hogy bánya ké,
hogy eddig püvedték ezt a nyomoruságot. Feleli.
nek: A nyomoruságot ugyan a ki nek epe nagyon
nem kívánnya, de a mi öket illeti, miúthogy ártat.
lanul püvedték egy sem bánya közüllök, eru.
tán is Iszen tegeket me által el püvedik. Onnan
Lujoban étkerinek, az holott a Kapitány nem arat.
ja külömben által hordatni a viren, hanem kin.
penti hogy adjanak Quintantia, hogy ö Magy ar Or.
págban a Jopágokból az által költör tesésnek as.
rdt, meg vehesse, de nem adnak. Innen Griestumig
hajtyák oly tegey ellenséggel a vasban, hogy ahöz ha.
sonlot nem hogy valaki látott volna, de meg nem is
olvasott: Mest a fagyon, kövön, nur is láb: miúthogy
az egy per el paktott lábok belit nem szabad vala meg
ujtani: ugy kintelenitettek utarni, hogy az el hasa.
doross s. a fagyol is el rontatott lábokkal véresen
festik vala a köveket. Kiteknek el sebesedett lábok
kötéséss, nem hogy korbilyt, de meg korátsot
sem adtanak vasaitnak le vételekre; noha sok.
por keservesen instáltanak vala, hanem végre
meg engedék, hogy egy mátnak kövel vernék le
a vasat lábokrol. Így az el sebesedett lábai.
kat annál jobban el rontyák vala.

§. 83. Griestumon kívül egy minden futság.
gal tellyet Isaloba véreppesnek, itt reméllik
vala hogy

vala, hogy talám nyugopnak valami keveset, de
külömben esik a' dolgot, mert alig jöhentek vala
meg, mi kor Seimáner Sijörgy nevű Kapitány más
Főszékkel oda megyen, és a' mi keves rogyos kön,
fős eptsindig való fogásokból sok ki frédálta,
fások után a' nyalolba volt, abból ki fofitya,
pövréket pedig annyira meg kereste, hogy még
a' sermipettől el titkolt vészetnek sem kedvelett,
ert még el nem vigorték vala, mi kor tífteféggel nagy
pakáthokos S. bajupokot el medállgát, mi kor a'
pomocu besetvára hurtaolnát, ott indnyajon so.
kat mond nak vala: Monda an öreg Niklétzi Sámu,
el is: Vegy ísek el art is a' mit a' sermipet adott, el
hippük hogy el még, és láttya a' mi gyalarasim,
kat a' ki a' Dávid követeit meg szuffolo Ammoni,
takot meg bünsette. Szuffolat a' Szieszmurak
ar Istennek foglalt látván illyen pomocu álla,
pötyököt, kiknél talám e' világon kegy estlenebb
nemzet nintsen. Nérték a' pegerny Kabok egy máj,
de meg som esmerék volna, hanem ha a' favokod,
meritelen hevernek már abban ar Istaloban, de
ott sem nyug hatnak, mert egyik fejeléből ker,
getik a' másikba. -

§ 84. Hetedik napján Aprilis nek Sellyei Ist,
vánt, Niklétzi Sámuel küldik a' Kapitányhoz
kerik ar Isten nevében, mondja meg mit akarnak
vélek, hová akarják vinni? Mert olyan settesen
is alattomban bannak vala vélek, hogy még a'
Gallyákhöz kövő setnénel addig semmi bironyost
mágot nem tudtak. Fenyegé tödzik a' Kapitány,
I. munda: A' király titkelt Kolonitsnak adott, ho.
louis pedig a' fő Cancellariusnak bészületi vep.
ése alatt meg parantsolta, hogy olyan helyre
vigyen, a' homman soha egy se paboduljon meg,
annál inkább Magyar Országban soha egy se munnak

66
egy se munnak. E felett monda: majd meg haljátok
mit fognak veletek tselekedni, ki hívják őket mind,
járt ar Udvarra, ott a' Secretarius kerdi irni, né,
mellyeknek ki ar Amnyok, Attyok, hol pülették, hoz,
nak fegyvereket és köntösököt elő, ebből vepik
épre, hogy Katonának akarják temni, ert látván
nem akarják nevetek meg mondani. A' Kapitány
kerdi mondani: Jobb volna hogy Katonák legye,
tek, minntsem a' Gallyákra munnak, más máj,
keppen is estlen, meritelen tsak el kel vepnetek,
ha Katonák léptek pedig ős gasast adnak néktek.
Mondának erre: Mi már nagyobb répens meg ven,
hettünk is el ronlottunk, arra alkalmaslanok
vagyunk, de más keppen is a' felség Cápasnak
Dzsöfeges neve errel gyalarasik, most holtatik,
hogy el nyomorodott öreg Predikatorokat eröltés,
senek foglalatra, talám más másokot nem kap,
mit mondának mi kor ert meg halják a' más ki,
vályok, keretekbe vagyunk, látsatok velünk
mit tselekefték, de mi soha nem tselekeftünk.
pep peint sem mire sem mehesvén, meg fo,
gatty a' Kapitány Füléki István és fel a'
látván öltöttem a' Katona köntösbe, ő el
veti is nem enged, ar ert a' Kapitány megrog,
doppa S. másokkal is kegy estlenebb meg vepetven
a' löbbihez vifpa megyen. Né' vepnetnek
ar Istaloba, is harmad napig semmi emni
való egy eb nem adatott, hanem ar isgalmasabb
Katonák titkon adnak egy egy falat kenyestet.

§ 85. Nyolcadik napján Aprilis nek a' hajó
senekere ar Adriai tengeren le sapittatnak,
ar holott el nem hínni, miut meg paparo,
dott volt a' tsevetenek sokasága kövőltök
hogy majd

hogy majd meg emiatt az iszortato bündöfég
miatt is, mely a Hajo pemetésöl, de kivált a Mis-
koltsi Mihály el tothadott lábából támad vala.
Sokan betegségbe esnek. Adtamak itt egy egy ke-
vés profortot, mely kesper volt meg fülve, egyka-
lán rúskásat, egy falat sajtos z. néha egy pohár
bor is, a minit mondják vala egy Jesuitának
instanciájára. Erkerének opstán Piscariaba, az
holott Korodi Janost, Miskoltsi Mihályt pokoszt,
ba sakarva a vállokon kell vala vinniük, a lako-
sok nevetik, szufollyak vala. Maximilian Ploz
Káplós kegyesleminél veszi vala. Egy Katona ismét
monda: No most kutyá ördög hitű rofi emberek
akadatok oskolák, hívjétek el hogy meg samitunk.
Ezen 4 ul napjára 3 rér fillert adnak vala, a mellyel
3 falat kenyernél söbbit nem lehetett venni. Mindön
Piscariánál volnának, horrájok meggen egy igen
fel látó Thesbitet valamit Sponyol Kasornával, a ki
kák kérdésekkel sehetli vala őket, kinek más Ka-
tona pajtásba látván hogy sok feleletet után sem
fűnik meg, monda: Hállodé! hogy meg tudjad mi-
ért nyomorgattatnak ezek az emberek oha ex: mert
nem akartanak a passzúsókkal egyes ésseni. Valla-
sok pedig ezeknek az, a mely volt a profortoknak, kir-
usnak és az Aposzolosoknak, bessiüllik az egip szent
írás z. az éleseknek regulájant tartják.

S. 86. Hasmad nap mulva egy emberseges em-
bernek birasnak kerében, ki a betegség fámára
pekeres állita elő, kenyeres, stuss, rúskásat perre,
az uton is viart nem akorja vala engedni hogy in-
gyanak ezt mondvan: Majd be értek a Városba
z. egy atok bort. Kinek mondanak: ki fofosottok
Ustam minket munderünköt a kité minket hor-
sak, melly es tudálva halla. Scate Városban érke-
vin az előbbi hóhélok kerébe esének, kité töm-
lörbe van

67
lörbe vanak, emi valot pedig semmit sem adának,
egy hogy egy Barát által kempertes népek izenni a
Scate városbeli Püspöknek, hogy küldjön nekik va-
lami ebédet, mert másképpen a Kerepstinék kö-
ross ebéd kell meg halniük; a ki küldte egy Barányt
és egy néhány kenyereset, de a Barányt meg nem
tudák képíttetni, noha fel darabolvau tizen-
nyolc Mérföld nyire magokkal el vitték vala. Itt
ki megyen horrájok a Sz. Colonnell és monda: A-
társoké Kasolikusok lenni? meg lehetek akár Pa-
pók, akár külső emberök, akár Katonák? Semmit
nem felelnek a Dabok. Kiknek ismét monda: Mi-
gy nem jobbultatok? De nem sokára meg samit
fűtöket a Gallya, mi a Catholica hit? Melyre fe-
lele Lányi György. Mi tudjuk azt az Althanasny
Symbolumabol mi a közönség hit: Mert az egy
Jesus Háromságban, az Háromságos egységben
hippük és tisztelegük, ki Atya, Fiu, és szent lélek.
Hippük a Jesus Krisztust egyeslen egy Dveritö-
nek és körbenjárónak lenni, a ki fűletett a
Bold. Sz. Mariától, meg fűtöset, meg holt,
és fel támadott, az egbe fel ment, és orman el jo-
itni elevenket és holtakat. Ezt pedig fűve-
sen hippük is vallyuk az Atya sz. Egy ház tuda-
márnya fűeris, bündjütek kás mi a Catholica
hit, és valószággal Catholicusok is vagyunk,
emil tób Catholica ^{hit} nériünk nem kell. Erre mon-
da nevesve egy Jesuita. Ugy de mit híptek a Pa-
párol? Kinek mondanak, mi arról nem diszpa-
tálunk, mert ha magunk kötre vagyunk, fűük,
fűg, hogy nyelviünk is kötre legyen. Er min-
denki felét kesergette Lelkekés, hogy mitör a-
zok közt az Osztoba Olofok közt kördortatna-
nak Nigromantoknak, Ördögösöknek, Törö-
köknek mondják vala, z. nem is hitték el adja

addig keresztényeknek lenni, míg a' hitük egy, Istent el
nem mondának, mindjárt azt profeták vala kirderini
Catholicusok vagy soké. "ők mondának, Catholicusok,
de nem Romano, hanem Apostolico Catholicusok. -

§ 87. Es hogy semmiképpen el nem vihették,
pükségesképpen tehát az el romlott, beteg és sebes
Rabokot későbbem kelle hagyniok, a' többi a' ki,
ben meg valami dőlék volt, ollyan kegyesleviség,
gel hájtossák, hogy kö volt az agya, vas a' Lelke,
a' ki ezt látván meg nem indult rajta, nem hát
az öregek a' hoptu ut miatt, hanem meg az ifjeb-
bak is, a' sok erőtleniség miatt ugy el gyengültek,
hogy nem mehettek. Másokézi István addig
vél egy embertelen Katona hogy nem mehette,
míg a' dardaja nyeli el törék. Sellyei István
felet felől fogva viphik vala, ki más éppen nem
mehetett. Kóssi Gábor, hogy az öreg emberekről
el fordithatta a' verést hátsul maradt, mert a' ki
utol járt azt verik vala; Er s monda egy öst ve-
rő Fülöp nevű Katonának. Egy Katonát sem hal-
lossam, hogy aris meg düssétek volna, hogy a' Ra-
bot, ha fajútni feje, veszel nyeste is, meg vesze;
de aris meg düssétek, ha sok Rabokot tudott
nyesni, errel maga ellen indita' jobban is. Mitos
Városokban vagy Falukban mennének, ugy muso-
gattyák vala öket, mint valami feje veszel nyest
Zörököket. Eppen általmaslanok valának az
el meneseltre. A' Vár alatt adatkak egy Gemann,
is nevű Kapitánynak, hogy a' Gallyákra vigye.

§ 88. Mitos Pálos nevű helyből
ki mentek a' besegek, pamáronon vitésnek
vala. Illy is Gergely a' kiit más meg eméltés va-
la a' sok verésig kit felől fogva támaszták
kettőtől a' pamáron, de mint hogy fel keresztel
a' vasat kel vala tartani egy füstös menedék
hellyen

68
hellyen eddig sem ségithetvén rajta le esék a' pamár,
rol, is mindjárt meg hala. Le vonák a' Katonák a' mi
kevés rongyos köbös vagy ruha vala rajta, is el-
veték ott temesetlen. Sellyei István eleibe vevé
a' kegyetlen Plots Kapitány, is mint hogy a' pamár e-
rősen serényen nem vala, ugy egybe rontá a' rajta
ülöt, hogy orrából pájából bővön ki folyo vérevel
meg festeni a' pamár oldalát. Er valoban nagy
kegyesleviség vala, hogy ha a' barom nem bitja
vala is a' testet, a' fejeing Nap Rabok katonák
irlette. 29^{ik} Napján Aprily nek jutának Kapokot.
Tasa a' holot kép nap hevervén egy brüdös Istalo,
ban keservesen éneklék vala sz. Dávid nak X. LXXIX,
LXXXIII, LXXXVI, LXXXVIII, XCIV. Soltásait. De a' verék
ugyan ott az a' kö fivű Kapitányt, hogy a' vasat
levesetné a' lábokról, mellyes a' desekalon isnya,
holon kötve viphik vala. Orman 3 napi járó föld-
re menvén nem alhatták továbbá a' sok verési-
get 3. Augyomány Atyafiak, hanem el fohének.
Er is arutan a' többi keményebben tarták.
Kapnán kerének valami Alumnusnak, arak
az felelik: A' mi Alumnusnak kereszténynek,
nek adjuk, nem Erősekknek. Gáts Mihály
vívén ott épre, hogy körül vagon meg oplatta,
tásának ideje, el bussurik püvedő társaitól,
hiket az alhasatofágra intse. Azután egy pa-
raft feheren vitésvén, meg hala az utban, a' fe-
réről le sevék, is ott hagyák a' föld finin. Hogy
pudig a' senger partra iskerének, bi' relesék
egy társ pütrében az el nyomordott papokot.
Hetedik Rész.

Harmincz Felfiaknak a' Gallyákra valo
el adathatásokról is ott valo Nyomordásokról.

§ 89. Negyven Semillyeket inditottanak
vala el, de hatk 30-as vihették el bennük Meapa

Neapolisba, mert hasos Greaseban nagy tanak vala,
betegen, s. el fokott vala, i. is mit el fokott vala; 8^{ik}
napjan Majusnak le rak attyak erekkel ar o vasa,
kot, es a Gallyakra vipik, hol ott nagy vas lan,
trakkal kotzik meg, hajokat is el nyirik, attak
vala pedig minden penelyt 50 aranyozt a Gal,
lyakra 28 penelyt, noha aranyin nem valanak.
Majusnak 9^{ik} napjan 1645^{ben} a Rabokot Laistrom,
ba irak: mellyet miltan hivnak halal Laistrom,
manak: fel irak attyokot, Aranyokot, Harajokot,
de el adakasoknak okat, Dejet, a' mint folaj
vala fel nem irak, es minnekutanna meg bellyeger,
seke volna oket, el ojsak a' Gallyakra, ar hadban
fogott peresenekekkel, Forokokkel, Mausokkal.
Jolleshet pedig a' Nemes embere Neapolisban Gallya,
ra adni nem szabad vala, mind araltal, ereket,
a' kite sobbire puletisekre neve is, de hivatalok,
ra neve mind Nemes emberek valanak, be' bivek.
Mikor Laistromba irjak vala a' Tiptek mondjak
vala: mit sinalmuk erekkel, hiszem sak a' borok
s. a' szonsyok. -

S. 90. Juliusnak 20^{ik} napjan jolleshet min,
den nyomorusagoknak mily segeb hevesnenek,
mind ar altal almekodva hallak a' Nemeseknek
tanassokot. Veltz Gyogy altal, kite hogy mindjart
meg nem adtak vala, a' kite eres hat par hatsa ma,
radost Tallirokot, ugy akasanak, hogy egyenkent
ki hivassak a' Gallyakra, es altal lovoldoznek,
de a' Neapolisi Vice Kiraly Alvats Peter altal meg
tatassanak, nagy insigben valanak ar ehseg, es
a' meritelensig miatt a' Gallyakon, mert ott rend
perint egy ebet nem adnak vala, valamit kesper
sult kinyeruel is viznel. Masok Salavaokot kot,
nek vala, is abbol puht segetes posollyak vala, de
erek ahoz nem tudanak. Jamafta ar Isten egykeis

Isten egy kevis ido mulva Neapolisban Veltz Gyogyot.
N. Vallasara neze nem tudom missoda volt, ki settrik
selekdesibol hogy nem volt igaz papistai: a' ki furd,
gekben fel segitene, e volt egy kivaltkeppen valo Abdi,
isok ar ossivel Veltz Gileppel, a' ki a' Lanszon levo
foglyokot, majd minden harmad nap meg latogatta,
s. hasalmason vigasztallya vala oket, et desatlan
igyeket latvan, latron bepilli mindeneknek
e figeny el adott foglyokot, perint ad vala neket,
ne hogy el veszinek a' puhtsegben, meritelensi,
gekben holmi ruhaval be' federi vala, a' Gallya,
kon valo Tiptet ajandekkel engedeli vala, hogy
igen kemenyen selek ne bannanak, a' betegeket
meg latogattya vala, es vigasztallya vala okat, ot,
s. ottan arra intven. Grades elmevel legyetek,
is meg gondollyatok, mely s. udalatos ar Isten ar
o mulraiban, eren ki dolgozolban is ar erossig
altal nagy es s. udalatos dolgozat viben veghet,
vagyatok is meg lattyaatok ar Venak szabaditasat,
Er jolleshet ollyan nagy ember vala, hogy ar egeft
Neapolis s. udalna' is tiptelne' otes, mind ar altal
er alavalo es el vettessit emberekekkel, nem figeny,
ki vala tarsalkodni, oket vigasztalni, s. ez er di,
s. opegenek tartotta, mint hogy arany besukkel
is Symboluma is er vala: Vita vere viva, Dei
is proximi dilectio, qui non diligit proximum
manet in morte: omnis qui odit fratrem homini
da est. A' valosagos elis Istennek is felebari
sunknak peresete, a' ki nem peresi attyafijat
ar halalban marad, a' ki gy utoli attyafijat gyid,
ros ar. A' papat ellene mondhasatlan erossigek
kel Antikoistusnak lemi, es hogy o ama vepe,
delennek fia, a' biumek amar embere. 1. Ty. 2. 3.
mutogattya vala, minden peresetek kendu
nek forkat, ama parai val Iveri tonkenek, muttira

metri vala meg. Hogy hihettek ki, kik egy más dicső-
ségét kerestek, és a Ditsőféget, mely Istentől valyon,
nem kerestek. Mit? A Kapuzsiusok kerestek az
ö Zecusok Ditsőféget. A Dominicansok Domo-
kost Istentől kérik. A Jesuiták az ö Ignáciá-
jósoktól ruháznak minden ditsőféget, valyon
vagyon é neknek igaz hitet? minden minden
Nunkájoknak vége ez, hogy az emberekől ditső-
fégetek. Egykor a foglyok ditsőféget vala d-
senben arát, hogy még Istent nem engedte mind a-
dig üd öröknek, hogy gonosz pándékjokat véghez
vigyék, hanem többire füstbe ment, semmivé lett
tanátsok. Leopold városba is sokpor meg esküdt
a Jesuita, hogy hiszegés nélkül egy sem paba-
dul ki keréből, de az Istent onnan ki szabadított,
reménylők hogy innen is ki szabadított. Morwa-
erre Veltz György, liven a Szent Jánosban jártas.
Serabel is meg esküdt vala, hogy el veheti Istent,
de véghez nem vihete. Nem lehet jól le írni an-
nak az emberek alhatatóságát, ritka perese-
tet, alázatosságát, nyájias engedelmességét, jebes
tudományát, és ezt az egyet mondóm tsak, va-
lami, egy jó kezeptyében találtathatik, ebben
minden fel találtatott, a kivel az Istent az Ist-
letnek utolsó napján tseküdjek ingalmasságot.
S. 91. Ezen kívül el jöttek még Iri emberek
és Nemések is a Rabok látogatásokra, mutatják
jó akaratyokat is; volt nevezetesen Velentzében
egy Laffius Miklós oss Practicus Medicinae Doctor,
a ki az Európában lakó Reformatus Potentato-
rsknak leveliben Sicalmason eljehbe adta,
a Kristus fennedő foglajnak, ezt a Sicalmaj
állapottyokat, serényen munkátoldta szabadulá-
sokot, gy újította minden felöl váltságokra az ala-
midnapus

40
ar alaminja pürst; ugyan is itt Angliában, Gén-
vában, Sigurnmba, Hottlandiába, Weissen, a köve-
tekenek, Erdélyben a Jesedelmeknek, s más hova
is, de itt sokpor vigasztalással teljes Leveleket,
a Gallyákon nyomonogo papoknak, s addig nem is
piunt meg mellesek munkátoldni, mig ten Istent
öket meg szabadította. -

S. 92. Heted a Franziák ellen Siciliában
menő Gallyákon el vivének a papok körül,
egy mint Köpész Balást, Bátorkeri István, Kap-
nai Mikály, Lablonszi János, Masari Dániel,
Ginkovitz János, Pedeni István Juhász
2. napján, kik körül négyen vifpa jönek 14. 2.
napján. Octobernek egy Klára nevű hajon. Masari
pedig meg hala Sirkusánál; ketteje is mit vifp-
ha jött 4. napján Februariusnak 1676. de vifp-
ha jövesele után nem sokkal Ginkovitz János
el romolván a Gallyákon tessenek látogat le-
tevi az az meg hala. - Valamireppen hogy a
Gallyákon, el viselhetetlenül teshelsetnek vala,
egy pünten a páratz on annyi teshes munkával
nyomonogattattak, hogy azt mind le írni, a ki arott
salo dolognak reindit tudná is, nagy mesterség volna.
A tenger partján valyonak püntelen a mester em-
beret, a kik faragják a hajohoz való nagy gesen-
dakat, ezek mellett kellett a nagy fakot, egy hely-
ből, másba emelgetni, honozni az erőtelten em-
bereknek, mely dolog a leg erősebbeknek, ti se-
keete volna az irradtságot homlokából. Itt vol-
tak a mester emberek, kik püntelen teshet vala-
a Gallyákra sarroro köteleket, kik mellett men-
nyi faradtságot munka volt, a tudja ki monda-
ni tsak a ki próbálta. Látszólvá kellett tö-
röklél, szeszessemel, fogarmyal estvíg dolgozni,
estve pedig nagy Látszólvá a Gallyákra köttel-
nek vala. -

S. 93. Mind

S. 93. Minthogy éppen a Gallyák mellett való Tispek
arra rendelkeztek, hogy hohéjjagos gyakoroljanak,
ugy leg kisebb dolgok is veses nélkül vehet nem vihet.
Tek. Nellyei István sorhoz kegyeslelmet meg vesik.
Jurozsi Andrásnak, midőn egy igen nagy gesendát
emelnek fel, el ejtek a gesendát, is ugy el rontá la,
bait, hogy másoknak kelle a foghárba j be vinni.
Igy Kör möndi György nek is a labát meg rontá.
Ujvárosi János minthogy pümselen dolgozik, ug
pümselen is verettetik vala. Podai András egy
napon négyzet vesik meg, mig judig oly kegyesle..
mül, hogy az ábrázattya is mind egybe hasadna, is
a vére bővön ki foly na. Er en mind tudálkoz..
nak a kike láttyák, sőt maga a jó gondviselő
a király dolgán est látvái, inti a hoheslopá..
lével, hogy ne kegyeslenkedjenek ily, de est fe..
lelik. Nélik est meg hagyják a Jesuiták, hogy
mind enek felett a Magyar Predicatorok vesál..
nak, est el is lehet hinni, mert unkor vernek est
mondják vala: Miért nem híptek a papába? A
sőt el viselhetetlen teskes munka miatt majd
meg halnak a Gallyákon. Paulovitz Mihály, Pil..
vási István, Beshidai Miklós valamireppen ar e..
veröl mellett fel meriselen vagnak, ug pü..
sin ar ássok mellett éppen sák labravalojokat
hagyják rajtok, hogy meriselen seszet est kúráb
verhetnél, is ug dolgoztassák. Öreg bissette nyo..
mosuságokat ar ott vélek együtt lévő emberek,
nek Isten ellen való sőt káromkodások. Ujfal..
dások is, kik miat Isteni foglalatyokat sem vi..
hették vigben. De sőt volna ar mind élő páu..
lál in, mit fremvedtek ottan, ar átsatlan emberek.

S. 94. A sőt nyomosuságok körött j, ez est..
seke ar Isten bennet munre állodo vigasztalatis,
mely által

71
mely által mind egy mást insettek a végig való al..
hasatofágra, mind ar el hagyott Ekklesiájirost,
mind fremvedő társaitot, a' mint erék birongit..
nyák a Gallyáktól isz delevelikben, sőt pip leve..
lehet is vettének vigasztalással, insesekkel sellye..
seket soraként, nevéreseden Zaffius Miklóstól,
mint egy Néhemiástól, kiről emlékeztet meg
ar Uj Isten ar ő javára. -

S. 95. Er nem kevés teskekre volt a' fadarsságok
mellett, hogy pümselen meg en való rájok, mint való..
mi átsalung bogaraknak serege, a' Maratók is De..
Lu ták feretes serege, gyülekerete, kik kaponta..
lan kérdésekkel teskelik vala: Hipiteré, a' Papába?
Hipiteré a' Purgatoriumot? is sőt káromkodá..
sőt után fordíták való el hagyvi őket. Ment
vala horrájok egy Ferentz nevű Jesuita, is fel..
irá a' Medikálork neveit, is sokas átkora
Kolovitsnak est a' Gallyák által való terítte..
sít, de ar ily en Kokodilyi fánarodáson nem
sokat örvendzinek ok, mert már igen meg bű..
solták való a' Jesuiták irgalmaságát. Ment
vala egy öreg Jesuita is horrájok, ki magát a'
Gallyákon nyomosgok attyának nevert való,
is sorhoz mondja való a' Papának, hogy ő
tölköl pip jeles titulust nyerne, ar selked..
ni, hogy a' jó emberket rea' vermi pabardita..
sokra. Kérdi Korsi Balint, hogy hogy adhatná..
nak ok oly jeles titulust? monda a' Jesuita: allya..
tok a' Romai Híve. Korsi Balint: miest államánk mi
asra? Jesuita: mert en 60 eptendős né nagyobb vagyok,
minden vallásokot meg examináltam, s' est találsam
leg igazabnak. Korsi Balint monda: Ugy de ily tsak
a' se fudon fundalnok Hít ünket, de hozz erőssiges
rea' Jesuita: Ott vagyunk a' jó selkedetek. Korsi Ba..
lint. Hogy volna ar ott jó selkedetek, a' hol semmi
véteknék büntetése minsten, lopás, gyilkosság, sőt
domna best.

domia, bestialisz nállasok szabad. Jesuita: Nálunk
vagyon a jobb hit, noha meg vallom, hogy nálatok van
a puritobb élet. Lelele Kási Bálint: A jó fa rospgy ümöl,
hős nem terem. Solpör lévi vala, hogy innár meg
a papának ársatlan ügy öles, de nem akarák. Az
ilyen látogatásokat felszemi kezdék, hogy ha solpör a
papokkal conversáló nának, fel mülnek a fenekek,
arés keményen meg tiltá az ott való cardinalis,
hogy semki horrájok ne menjen, a' mint nemre.
Lele Vélz György meg jebensette. Az is nem lehetett
el hagyni, hogy egy a' Német Jö Tiptek közzel meg
látogató öles feléségivel edgyütt, ki ada is nélt.
92 aranyat, kési hogy sok állyanak a' Romai
Hitre, aron nap ki szabaditana s. magával Ma.
grae orfagba irni, de nem se lehetett, arantán
ijesztgetni kerde, hogy meg ujoman sok papokat
horának a' Gállyákra, hanem gondoltod nának,
de mind erekre fülek be dugult vala. November.
ben ofisom mind ön naponként a' Holländiai Hajas
Szeges várak, engedelmesebbek kerdeink lenni,
noha akkor is kegy ötlenségeket, nem éppen tit.
tolhattak vala el.

Nyolczadik Rész.

A papokat Gállyákra való meg szabadlásokról.
§. 96. A nagy irgalmaságú Isten, a' ki álhata,
sok a' maga igérsiben, meg hallá a' sok pégi
nyek nek hiáltasokat, is nem engedé, hogy a' ha
inspágnak nátraja mind öröke meg nyugod.
jek aró ársatlan fulgáinak sorsolon, hanem
ar tükörös sordopának dühöségi ellen
meg szabadisa. - E végre támasza fel amár ö.
völ emlíkeretbe millió tördiát Vélz Györgyöt,
ki minden rendes usat et modot el követe meg
szabadula

42
szabadulásokban, mind jász fogások kerdesében
minden orfagba caffinál edgyütt meg irá arok.
nah állapottokat, és kiralmás sorsolon való körny.
vülesepégre fel indita. Es mind hogy a' Német Jö Tipt.
tek arat ditsek nek vala, hogy helyes hatalmók
vagyon a' foglyon, öket mind ennyen engedé,
ki vala a' önditkal, a' szarnak meg igérsével, is
a' Tipteknek solpör való meg vedéglésével. Ge.
necalis Prebenget solpör hivata ebédjere,
ki által már meg is nyerte vala el borsáttata.
sokot, de véren épre a' mellett levő Confessarij.
Jesuita el ijésti, hogy ne se lehetett, mert a' Jö
Suitak szabadlások semmi képpen nem arat.
jok vala, hanem ha vallásokat el hagynák, El
menjen a' Német Tiptek Neapolyból, meg tudak
a' foglyok, hogy ö el adassanak Don Alphonse
de Alva a' Neapolisi Vice Királynak, fejen.
ként 50 aranyon, 26. fremillyek, noha annyira
nem vol nának. Tudak arés Instantiat a' Vice
Királynak, a' melyben mutatják ársatlan.
sagokat, nevéresen, hogy öket nem a' Rebellio.
ét, hanem a' Religioit ki norák, hogy pedig
ide hortak sok ar akarák, hogy ársatlan ve.
nek büntetését a' mások nyarába fordítsak,
mert ha ö a' meg büntetésre valamí mil.
to öket fulgáttak volna, talátsak volna
Magyar orfagban kardot, thaptofát sasz, a' mi.
vel meg büntetik. Nem is lehet ar gondol.
ni, hogy a' Magyar Király, a' Spanyolorsa s. Ita.
lusokra fordult volna. Kerde vala e' mellett,
hogy talájon modot meg szabadlásokban.
E instantiat mind ön egy Juris Doctor által
bi adná, ar igére a' foglyoknak nagy sum.
ma pénz, de egyebet nem felde, hanem hogy
ny adak

egy ártak el, hogy soha sem szerel, sem tart által
meg ne szabadulhassanak. Azután mindarról, mi
don le sévé hírségét, a' soha meg nem szabadható
Rabokot, ha azt a Summát le tette volna az Isten
felő Vélz György, a' melly is ő kívánt meg paba.
dihatta volna, de minthogy a' követkerendő
Vice Király Dán Ferdinánd Grochiny Marchesi,
us is a' Pujter Mihály el is érésénél a' híre eltes.

judess vála, nem ada' meg.
§. 97. Az új Vice Király Succedálna' nagyobb
reményseggel, kedvi szabadulásokot mindarról,
mi Vélz György, mest Alvász nem tart mint
feszlettségben elő rop ember, hanem a' Jesuiták,
nak is Rabjok vála. Mellye vépi arisa' Ne.
apolisban lévő Angliai Littleton Tanács U.
tat, is a' Vice Királynak a' Rabokot köönsé.
gesen nagy Summa pénzre igé, arisan tart az
öregelést, minden penélyest pár aranyat, de aró,
hol sem bossáta el, mest mindenfélé perretek,
de fivált a' Jesuiták, ijeptik vála Marchesini.
Mindön így fivádoma a' Rabok szabadításolban az
Istenfelő Abdiás, el iskerék Neapolisba a' hatal.
mas Belgáktol segítségre küldött Vice Admi.
ral Joannes de Hoan 22^{ik} Napján 1675be,
ki mindjárt Viced Egyed névű papjával meg
látogatta a' Papokot, feje levelével is vigye.
talván, is hogy jobb módal szabadulásokot
mindarrólha sir kerdiseket tön elejékben.
a' levelet a' rea' valo felelettel, is a' sol máj ide
tasszo kegyes embereket s. a' foglyokos levelek.
kel el hagyom, minthogy solat is kofpakt. a'
kerdisek erék: 1° Foglyokot előtt miest hivatta.
sok egyben posouban. - 2° Egybe gyűjtésük a'
Cápa par

43
a' Cápa parausolastyábol volté, vagy hamá.
félol, kiébol. - 3° Mit or lett er. - 4° Mivel
vándoltattatok, vagy miest vettestek a' Jón.
lörbé. - 5° Ommán hogy jöttek e' nyomoru.
ságra a' Gallyákra. - 6° Vallyon a' Cápa kat.
korsatotte ti teket a' Gallyákra, vagy más kep.
pen esett ar. - 7° Pénzen adattatok ide, s.
ha ugy egy isek edgy isek mennyin adattok?
8° Mi a' neve mindemiteknek, mi ssoda Vá.
rosban vagy faluban volt pap. - 9° A' ki a'
tyátok fiait mindarróljake, a' ki szabadulá.
tokot. - 10° Mi ssoda ephöz gondoltok jobbat
szabadulásokra is elibbi hírségeknek
meg nyeresere?

Erekeze drásban mindkutánna meg fele.
tenek volna a' peginy papok, mindjárt mi.
gyen az Admiral egy néhány dítkel és
Viced Egyed el a' Vice Királyhoz a' foglyok
szabadulások isánt, a' ki mindenne igési
magát. mest talán nem is meste meg ta.
gadni az Admiral nak. Ommán egy enesü
megyen Tipt, Viced Egyed a' Rabokhoz, és
meg mondá, hogy a' Vice Király igeste, hogy
hármad nap alatt ki szabadittya. Azon.
körben Siciliaba mène az Admiral, mint.
hogy a' Fransziákkal valo Har máz pi.
ten el követkerék, Dán Ferdinánd sem paba.
dita el a' Rabokot.

§. 98. Irának er idöben a' Federatum Belgia.
mi örök a' Jó Admiral Pujter Adorján Mihály di.
ssöpegy is örök embekeretre melto Uri embernek,
hogy a' Rabok szabadítására fogalmatos gondjalon.
ne, kinet máz is nagy vála. Irának a' Foglyok is
hogy ötet nem hogy meg szabadítsák, sőt is mest

Jós ismét kegyesenül nyomon gattják, mert már
ekkor a Belgák el menven Neapolisból Siciliában
valának. Erőlert irta mindjárt Ruyter Mihály a
Vice Királynak igen hasznos levelet és el küldi,
e mellett a Hannmel Brunnin Hol Witsböl küld.
Döss papok ársaslanságának meg mutatását is,
mellyet recommendál Véltz György nek, hogy Olof
nyelvre fordítván adnak be a Vice Királynak, for.
Dittya maga is ar ott mutató Hollandiai Tanács
Wak be adják a Vice Királynak, ar adja a Nea-
polis Tanácsnak a holott ex aminállyak és ar
taslanoknak salálván törvény perint a papokat,
Joumasiusnak 22^{ik} Napján el végzik, hogy el
kell bossátani pabodon. Mikellyt ki mondák
a Sentsentiát, hogy el bossátják, örömben a
Hollandiai Tanács Mr Vandel forneling a Gal.
lyakra megyen, és hídelti nérit, hogy kép pabod
szág. Oda megyen ar Olof Juis Dooxor is, kit
Véltz fogadott meg ar ö ügyeknek fojtatásá.
ra. Ecket követi Véltz György ar öttével Jilip
nel, örveud rajta, hogy ar Isten kéréselt paba-
dulásnak uttját. Jót vala Neapolisba a Sicilii
Vice király is Marchesius de Vella Francha ol.
lyan hasznos levelet a Ruyter kérésére, mint.
ha mind Testvér atyafijai lettenek volna a
Raboskodo papok.

S. 99. Mit or így várnak pabodulásokat,
nagy nyomon uságra jutának ismét, mert el
menc ar híre, hogy a Hollandiai Hajos Gábor
hara képnül, öket is nem bossátják ki, hanem
egy más pin alatt tassoz sattyák elsöbben, aru-
tan paballokot, Hajosot, mely or más egy idősöl
fogva, nem bán bossanak vala, el beretvalak,
ar elibbi sehes munkára, szufságokra, verese-
gekre viffa sapitak. gekra viffa

74
gekre viffa sapitak. Mit or már pabodulások iránt
Semmi reménysegek nem volna W. Napján Februári.
usnak vevék Epre a Neapolisi Tiptek, hogy kövli.
senc a Hollandiai Elavis Neapolishoz, 10 orakor
felbe hogy atyák vélet a Munkát, a vasbol hi ol.
Dourák, és egy tipsegesebb Gallyara küldik. Ki.
Jón estve a Gallyanál levő 10 Tiptek kiüperitik
hogy sietve menyenek ki, ki is menenek nem kü.
bemben, mint ar. Israiliták Egyiptomból sietve,
a parson nagy örömmel eljérbe állának a Hol.
landiai Hajos Tabornak Pajjai Vesthosiny Jodor
és Vired Eged sol Belga Hadi Tiptekkel, kiket
a Vice Admirál küldött vala, hogy a Hollan-
dusok Hajosjorba vinnék. Joz ar Istenöl pabodu-
lásra vedelt hatást Semmi uton és modon
ar Isten ditsöföge ottensegi el nem fordithattak.

S. 100. A Belga Tiptek által Hajosba ütsetenek,
és mentenek, mint egy alomban beféllik, eneklik
ar Istennek nagyságos dolgait. Míg a Hollandiai
Hajoshoz jutának örömben addig eneklik a 46.
124. CXV Soltárolot. Be vitetven Vice Admirál Ho-
an János Hajosjában, ki mondhatatlan örömmel
és peretettel így nagy ember örömben lönyeket
hullat, mint mit or ar el mult nagy pervedise.
ket a jelenvaló joban egybe vettük, hol sokollya ese.
ket ar el romlott Istennek fogait, hol ölelgeti,
nem tudván öröme nek nagyságát hogy adja elő.
A Jephova fel emeli a pegruyt a porból, és a
püülködöz eli vépi a ganjbol, hogy ütsepe
a Fejedelmek körre, ar ö Nepernek Fejedelmi
körre. Minibusáma vatsorál sanak volna,
tellyes pivelből nagy örömmel ar Istennek
velet seledkedett kegyelmességéert, és vegheteken
irgalmaságáert, körös egeden halákok adnak.
Imádások elöt eneklik el ar CXVI^{ik} Soltárt, és
arona

aron az éjzakai abbam a hajóban maradának.
Más nap 12^a Februa. A' Jó Admiral Ruyter Mihály
ö Excellenciájához vitetnek, a' ki mely nagy öröme,
mel' örvendéssel ezen a' szabaduláson, mely nagy
pereseket, riska kegyességét és emberiségét, mi-
fata' hovájok, ki mondani nem lehet, mindenek-
nek jelenlétében mondja vala azt: hogy éltsenek
minden rendiben sok gy' örödelmi vbltanak
elleneségei ellen, de minden victoria nál nagob-
ra bészüllyert, a' mellyel a' Krisztusnak ástallan-
polgait az el viselhetetlen Terék alól ki paba-
ditotta. Örvendéssel mások is ezen a' szabaduláson
mindenki ki mondhatatlan kéjpen. A' követe-
kündö napokban Aszafos öltözések helyett vj' tip-
teséges köntösököt képzitessék Ruyter Mihály ö
Excellenciája Veltz György segítségé által. Szá-
mok a' díszöségesen meg szabadultaknak volt
26. arokkal edgyütt, kiket Teateban hagyának
vala, már a' 41^{ből} több nem maradott vala.

Kilentzedik R. E. Sz.

A' Teate városban hagyatott hat Reformatus Pa-
roknak Fogságokról.

§. 101. Hason Miskoltsi Mihály, a' lábait el da-
gadórván, a' hús rajta meg rothadván. Harsai
nyei István, a' véréig miat és a' köpvevényben el
romolván. Korodi János, a' vas lábát pinsen
a' térdéig el rágván. Fregli Péternek hason-
lóképpen. Huppi Mihály és Szécsi János a' vére-
sége és az erőtlenség által el erőtlenedvén, sem-
bec moton, annál inkább gyalog el nem hajtás-
hasának azért Teateban hagyat okes. Kik a'
Neapolisba menőket minczusánna az Isten-
nek ajánlottak, fivesen kérik, hogy ha valami
hús költsenek is ö felöllek el ne hídják, mes-

Fel tess pán

Fel tess pándéltok, hogy ezt a' Nemeg harszot végig 75
Isten kegyelme által meg harszollyák: Ugy a' kik
Neapolisba vitettségnek ereket meg kérik a' vé-
gig való alhatatosságra, igazvén azt magok i-
ráns is. A' régi Staloban, hasmad nap mulva
minden örök nélkül valónak. Ezzel a' hovájok
mígyen egy vallásodon lévő Katona, ki monda:
Atyámfiai, Isten legyen veletek és adjon ti nek-
tek alhatatosságot, álljatok keményen, ottal-
marások a' Krisztus ügyét, az Isten birony sít-
ket nem sötéte meg szabadit. Erel ki lépén
Szécből öt vör Jozintot és nérik adja. El mi-
gyen hovájok ama jó Kapitány is, a' ki Miskai
aba vitte vala, viren valami írt és egy néhány
Jozintot nérik ezt mondvan: Jól tudom, hogy el
menetelem után, e' körözt a' minden uralmas-
ság nélkül való nép körözt ehel halsok meg, ezt
vegyetek el és a' mig lehet tápláljátok magato-
köt vilte.

§. 102. Minczusánna el mentenek volna a' ka-
sonak, a' Papok Tömörbe nem mehetnek, hanem
be méprnek, kiket mihoz látva a' Curia Mosaj
3. Viro monda: Ah ah ördögnek alhasatos mas-
tyojai. A' Tömörbe vitetvén, Mahumédánusok
nak, Arianusok nak hiáltyák, Sufolyák, egyben
gyűlnek nérik: oda fut egy Terent nevű Basaj
kérdi, ha keresztyénre. ki nek felletnek, aról vaggynak,
mert ösyanak, Fiunak, és Sz. deleknek nevében
meg kereszteskedésük. Kérdi tovább: Hippek te-
hat a' Papaba ? Kinek felletnek: hippek hogy a'
Papa Romaba vagon, de a' Papaba nem hihe-
trünk, mert az Apostoli Hitnek formájában nem a'
vagon, hogy hippek a' Papában, hanem hippek az
Istenben. Kérdi még: hat a' Muscatorimus hipi
tere? Felletnek: Hippük hogy a' Krisztus vége plu
gatorimus, de oly helyet, a' hol a' delek az élet
ntan

usán tiptogattak, a' frus Drápsal edgyütt nem
hippük. Más Tömlösörbe vitetven, a' hol annyi szűs.
kodo nem lévén, háromszor napjában az Isten jobban
szíveshették. Nyolc hét alatt annyi a' hirtorta ott
a' löpvény Harsányi István, hogy öditással be' föl.
tette a' Tömlösört. Más holtai Mihályra egy év nyá.
váltán kövött reá esék a' sol ekeresből, ponyj.
horásból a' ver, 1675 ben igi, Maji meg hala. Meg hal
arusan nem solára Korodi János is, ki nem minthogy
magokat nem tiptogathatták vala, holtá usán a'
hid eg sesszöl a' mejece igen nagy rája setü gyüle.
Erekenek holt sesszetes meritelén a' többi felig meg
holtak a' Tömlösörből ki vonák, arusan el se
mettik vagy nem, nem tudhatták meg.

S. 103. Négyn kik meg maradtak vala, na..
ponkén meg épülének, de viutsen semmi gondvise..
lés reájok, örömet emánek, de viuts mit. Immen volt
hogy mikor a' frégéres látok foglyok emének, öt ott
állanak vala, hogy valamit tripo hájat vagy szonsoz kap..
nának föllök. Majtálnak vala a' Tömlösörben, hogy
valamit pitva vagy Baratzk magot, penépes tripo hájat
hagyva párat, dinnye hájat, hol szonsoz kapkát ná..
nak, ha saláltak jó irim meg ettek erék az embe..
rel, a' kik az elött másokat tápláltak. Jónak illyeu
frülségében a' Myses Birora, de semmit nem ulyer..
rel. Végre sámapta az Isten nékik egy ölof nemeg
embert Hyacinthus Morust Ostonai Notarust,
ki valamit gyillopagaics tartatit vala abban a'
Tömlösörben, ez solpor meg emphidette inségeket,
mest ölyon kömpöröl etefiséggel viseltetik vala ö
horrajok, mintha ugyan tula don attyok lett
volna. E nem ssak a' magából adott a' mit lehe..
tett, hanem ö tanátsolta, hogy a' mis pökönek, Sz.
zesetek Gardjanyának valamit etel iránt: kik
volsanak is sol segisigget: jónának. A' mi ar Drápsal

76
A' mi ar Drápsal meg maradt az nékik adia vala.
Egykor ar Drápsal meg maradt sziga hájatos Hufati
Mihály mikor emé, álmielrodással néztek misok, ho..
toss az elött jól kepitett sziga hájatos sem ette vol..
na meg. Mikor igy eker mi lát ná a' Tömlösört a' sol,
por a' Hyacinthus kérevere keit három tripo dot y
ad vala. Hyacinthus mikor nem volt mit adjon eren
foglyoknak, eljerte som mégy en vala, est mondván:
Brony pegy embem reá tok is nörni, hogy ily frülség..
ben meg nem segithetlek, mikor pedig adhatott va..
lamit, igen jó frivel conversatodott, es a' Hirtöl va..
lo articullust jó frivel halgatta. -

S. 104. Igen fristi vala Harsányi István sol ta..
mbui, immen a' Hirtöl némiely agazatira megta..
midat van iponyodni kezdett a' papija váltástól,
meg tanította vala a' papjának mi Hoda hatal..
ma legyen, hogy a' kének s. frustek segiségül va..
lo hivása háponyalan s. veskes, hogy a' frülbe valo
gyonás, háponyalan is kegyetlen ség, ki válsképpen
pedig meg tanította vala ar igar sim bossánat
imben állyon, hogy a' nem a' fogadásokban, butis
járásokban, pápa indulgentsiájában, hanem a' tri..
stus förlétes elig teselenek érdemiben állyon.
Es mivel igen vād ölya vala ötet meg selek edett vit..
keröl Lelke es misete, igy ekeri vala ötet serudsi
tem, lévén egy új testámentoma, onnan keres va..
la solat ar ö vigasztalására, tanította vala, hogy
ha lelkünk esendőségében akarva lenni. 1° frül
sig hogy vesket Lelke imk föredelmességében meg
es meje, barmya es arit kesüllge, minit a' meiget.
2° frül meg valván arótnak bossánattyokot a'
Kis Hirtöl keirni kittel es magot új életre köte..
terni frül ségesebb dolognak tartá. 3° frül imi..
gy eker mi mind frütel en, hogy Istennel settrö
életet illyen

eltes ellyen, mert a lelki esmeretnek meg is csüdesíté,
Sere minden ember költsemenyek is semmit nem kap,
nálnak, minthogy a Krisztus főfolló az atyjánál, a ki
bim bossánatot nyer az atyától a bünösnek. Eren
az uson id verültnek mindenk, eren is id verültnek.
Vette is a Tanácsnak kapnát, mert nem solára ha,
lálós besegsigben esven, így könyörög vala: Irgal,
mas Isten könyörűly rajtam. Monda Harassanyi István,
vaimat. En jó barátom István, nem a Szentesket,
harom az Isten hívom segítségül; monda Harassanyi
István, ha valaha volt arra pülséged most va,
gyon, mert az Isten is azt mondja: Hívj segítség
güld engemet a te nyomorúságodnak id ején, és meg
habadistal segédet. Hyacinthus monda: Jól mon,
dod, mert az Isten bossáttya a nyavallyát az ember,
se s. ö is vépi el. Mitot máz halálán volna, mon,
da: Oh én Tömölör ben püvedő Istvánom, ki visel
máz reád gondot, ha én meg halok. Kinek felele
Harassanyi István, ki is odulván a könyű peméből,
nirven Hyacinthus nak könyűes peméit. Gondot
visel az Isten barátom Hyacinthus. Hyacinthus
monda: Igarán mondom, én bizony tudom, hogy
az Isten reád gondot visel, mert te igen jó ember vagy.

S. 105. Mikely meg hala Hyacinthus mindjárt több es
kérdeinek a jegény papot éherin, de a jó Isten, a ki a
fülségnel id ején tudja az övéit meg segíteni, támpa,
sa arutan másolat, a vil egy per és más per lemmének
valami segítségget, ugyan is horrajot meut vala egy
Pater Agostinán trium, kinek papap lát nyomorult
el vettéssel állapottjót, er igéri jó akarattját, s. kiú.
Dött is néha kenyéret s. bort mindon meg keressek.
A Tömölör sasto jóvállásabol iszanak vala egy
Pater Angyal kez es otolaték mesterének, kérdött
vala er is piunt, kenyéret, bort, sajtos; kinek er a
jó akarat

47
jo akarattját köpörök, hogy éppen ugy eselekedtél vélek,
mint az üldözök elött futo Ilyeszel ar ötet sajlaló the,
gyal. Sol jo akarattjával iszenek Rudolfus Miklos nak
is a Trasibeli püsgöröknek, a ki sol kegyesig munká,
jät kör lötte vélek, art reménylven, hogy a maga
vallásasa állishattya öket, mely reménységet egy
Presbyter által meg jelentesse vala a Jobbi közt,
ki horrajot menven így jolla: A püsgör sol jät ki,
van nérték, valoban pünyya nyomorúságot,
igéri minden jo akarattját, minden ebéd is vako,
va felett sítéket emlegit, izente, hogy gondolya,
sol meg, mely eretnek ségben vagyok és könyörög,
jések, hogy az igar Romai hitre jussatok, int pedig
hogy kövessétek minden eselekedetekben az hű,
tel elsőben, arutan az esmeretet, és az öfösagot.
Felele Harassanyi István: Tisztelotes püsgör Urnak sol
jo akarattját, mellyel mind eddig, mind most élünk
köpörnyük, kegyük az Isten is, hogy firepe meg
peretesenek ereket a Gyümölcsöt. Hogy pedig art
izente, hogy a Romai hitnek esmeretere verető
meg vilagosittatásunkéit könyörögjünk, est a ma,
ga vallása perint, köselepegy böt eselekedte. De
kegyük Tiszt. püsgör Urnak sol, hogy erre el magát
soha ne terhellye, mert mi Isten kegyelméből est
a Vallást követtük, a melyben leltünk esmerete
csüdesit, és elis sol ill estünk magunkban, hogy est
soha meg ne vältortapsuk; Nem is lehet hogy
az ismeretet, mint a hisben hiváltképpen va,
lo dolgot, az hű elött meg ne hivámyuk, mert
egy tanit minket id veritök. Luk: 18: 57.

S. 106. Ilyen elméletet révén is isoen, eddig
bülött jo akarat meg vorunya a püsgör, de ar
éhsig nem enged, hogy a jegény Dabor halgapa,
nak, kiüperitend is mit kereses Instans hajót,
hal a püsgöröt meg keresni, a ki el küldi ismet
a Presbyter

a' presbyter elseggel is illyen izemettel. Igen tsu,
dalkozik a' püspök, hogy oly solpör zörgessek a' testi
esélet, de a' lelki életet soha nem keresitek meg,
olyan indulattal vagyon pedig hozzátok, hogy ha a'
Római Hitte állanatok hára kiüldene, innen ki
szabadítván, és vértok jo gondos viseltetne. Felele
Harsányi István: Mi hogy függöben ligy en a' Tiptok
Püspök Urunk elmeje, nem akarjuk, irántunk Eb..
ben ne ligy en semmi reménysege, a' testi éte,
lést zörgessünk a' Tipt. Püspök Urunk ajtaján,
mest tudjuk hogy bövölödök, de a' Lelk. életet ne..
kiül is noha püskölödünk az ott nem keresük.
Ha így akartunk volna, már igen ars Magzot öfja,
gon meg se lehetett volna, és er meg lábbolha..
szaban nyomonuságban nem estünk volna. Külön
hívja a' Presbyter Frédéri Péter, és próbáltatya
mondván: Vigyázzon magára az a' vén s. i. Harsá-
nyi István, igen durva öreg ember s. ugy sezzik,
hogy te tölle függesz. Kinek monda Frédéri Péter:
En semmi durvaságot nem találtam az emberben,
ha nem esmersem jo embernek lenni, én pedig a' Val..
lásom dolgában tölle semmit nem függök, mest
én amak igazságot tudom. Így máskor is próbáltatya.
S. 107. Hogy ezt meg vivék a' püspöknek mind en
jo akaratot mind en felöl meg vonnak, meg a' Töm..
lörz sarto sem alarja Instan hájótól elvinni, pe..
mek ar életsejben meg horn álljósodnak, erejek
el fogy, a' laboktól el esnek, ki vált hármán, állol,
homyalját allja el penépedit s. ki teed roshadni,
fogorot hájótól ki püsködök, hogy meg épve sem
vépik, már tsab. éppen a' halálra készülnek va..
ca. Harsányi István így inté vala a' maj hármak:
Szemmel a' gyamfjai er illyen ki se letben se tsüg..
gedjünk el, talám meg seki uti Istén nyomonusa..
gunkat, is ar életünkere sarto püsködök, jótól
ki foglaltatya, ha pedig Istén itt való halálunk..
ban araja

ban alarja magát meg ditsöiterni, meg seinteli ers 78
a' fiamon állapotot is a' mi idvegekünkre. Ira ariss
a' Tanácsnak Reserves Instan a' melyben irja,
hogy ha a' kegyetlen Seyshak körött volnának is Ja..
tis öfjagban, illyen nyomonusul nem veprének el;
Itt pedig a' Római jo Seleketedü hitnek örök gyala..
ratjára Kereptyenek lévén a' Kereptyenek Ebriött e..
kel halnak meg. Nyis ariss a' Tanácsot egy keves
kenyeres mind en napra, September 20. Napjától
fogva Novemberig, de a' kenyeres sem chetik már
a' felig meg holt emberel, ha nem áprásgattják, és ugy
morsolgattják a' hájótban. Az omba küldé nék
Neapolisból a' ritka kegyesü Vélz György vala..
mi Summa prours, de aral sem illyenek a' mind
sekkene, mest erejek nem vala, és a' prours elvívén
a' foglyok a' Tanács szinob elipakozatták meg voná.
S. 108. Végre hozzájok minc egy Pitula nevü
Német Kapitány, ki meg néret a' Doosorral, mel..
lül életre való körülbök. Stupri Mihály is iséki
István, kik már halo félben valának ott hagyá.
Harsányi István, Frédéri Péter deerek köttök
vassag kötelekkel s. minis a' bar mot ugy hájtattya
Neapolis felé, de mind hogy nem mehetnek vala, az
is félén holmi pamaarát kapsak, arokra ütset..
sik, mikor így hájtának, mind enit Nigromán..
toknak s. ördönköstöknek tsufolyák vala, mig be
érven Neapolisba, ott Pitula Kapitány menven
elöttök hájtattya vala. Minc Pitula d. V. király..
hoz, hogy ismét koross kéis embert a' kiket meg
végyen, de ott meg tudák, hogy arokat már er
elött el adták volt, ariss nagy fégy emel s. pi..
rongósággal kelle viffa' ténn. El jöve aronkörbe
Vélz György hozzájok és köpöntise után monda:
Esmeretek engemet? Kinek mondának: mi ugyan
kegyelmedet nem esmerjük, de Seleketedből igen
jót, esmerjük. Monda Vélz György. En vagyok a' ti
Barátotok, légyetek bátrok, el ne tsüggedjétek, mar

más Insantiát adtam írottak a Vice Királynak,
melyre vágom a Vállaft. Köpönit a jegy Rabok ity
nagy embernek ezt a fátad orását. Ad mindenitnek
egy egy acannyat, az öiröknek is, és az oda gyült Soka.
Sághoz fordulván, keude befelleni, hogy a Rebellio.
nak pine alatt a Religioest, hogy adiak el ereket
az ártatlan embereket, és mit egyen munkalodjak
az egész Európában a Keresztény Fejedelmek erek.
nek pabandulásokat. Hivata Botbéllyokot is teik
ereket egészben sebben lévő labokot, és egész
testeket meg gyogyitának, kötöznek. -

§. 109. Azután állittasának a Neapolisi Gove.
raly Auditor eleiben, a ki kérdi: Homan valok
vagyok? Magyar Beszégbol. Hogy jöttetek ide? Fele.
lenek: Jól tudja Nemzetes Udam kézzel med, hogy
jöttünk ide, mert a mi Atyánk fiait itt voltának
a Gállyákon, azok pedig kézzel med híre nélkül ide
nem vitettek. Mit soda Vállaftnak vagyok? Fele.
lenek: Mi Reformatusok, vagy a miink körönsége.
sen hívják Calvinianusok. Félre fordulva is monda:
Meg vallak birony, hogy ok Calvinianusok. Küldi
onnan a S. János Földösszebe. Jóllehet igen
munkalodja vala az Izsuffelő Vélz György, hogy
Svédesen lehetnének, de mégis a több Labokot
Sokas pervedenek, a kiki nem csak püustelen kére.
mollyak vala, hanem írtata tálaszrojokot vollok
el vonnyak vala, puska port seprnek s. fel lobban.
tyak vala alattok, néha egyes másosskajótot
le viréllik vala. Jaz sasok pedig volt bővön az S.
suffelő Vélz György aptalárol. -

§. 110. Jól vépedelmey seirök jartanak horra.
jok, a többi közzök egy igen nagy pendségi Torre
cinus János Presbyter el jó sokad magával, a ki
olyan híres vala a Tudományban és Szussigbe.
Hogy más Juidakra akaszták küldeni Apostolságra
er köpönit

79
er köpönit után kerdi a Foglyokot? Híspitelé ar o
Jes Samusomot? Mondának a Foglyok, miert kérdeni ar;
híspem tudja, hogy a Reformatusok híspet ar o Testamen.
sumot, és ar o Testamensomni Könyveknek Isteni Mítto.
Sághoz. Erre monda: Igy argumentalok: ha vagyon
Mosesnek Chadedraja, Péke, vagy on S. Péternek is Cha
tedraja. Kinek monda Harsányi István: mit akar
errek, ha disputálni akar tartsa meg a tündes di.
Sputalásnal Regulait: erre monda a Presbyter: Mert
ti nem híspitelé a Pápát. Kinek monda Harsányi
István. Látom mit akarp, felelhetnék nekéd meg.
kippen is, de sagadom a Consequentiat s. követ.
kerést. Igy ekerit nagy zöggépel próbálni igy: Ha
S. Péternek mint Cathedraja, Péke, Pápas nélkül
mind el vehet a juhok. Monda Harsányi. Nem
jok próbát. Akkor fordulván a kösnyit ötte állo so.
kaszához a Presbyter, monda Olospul: hogy ő miték.
pen próbát, de ar a vein ember semmit nem felel.
Harsányi István meg ragada ar ö köntöfist, hoho.
nem akasztak vala engedni, hogy a Szent ember.
hez érjen, meg rántál is monda: Nem kell nekéd
a tudatlan Vörseg töl kezesned a ditsöfígédet,
horránk jössel, azert velünk befűly. Monda Hars
ányi nak. Nagyob vagy te a Krisztusnak? Kinek
monda: Sávot legyen Söt a Krisztusnak leg hísp ebb
folgaja vagyok. Monda, erre igy argumentalok:
Ha a Krisztus engedett a Sö Pápának, hísped is engedne
kel a Pápának. Felele Harsányi. Sagadom a conse.
quentiat s. követkerést, semmi Vöri mintson a
ki Pápasotnak a Vidoknak Sö Pápjoktal, opstau
a Krisztus ha engedett, ar Atya Sövényünk en.
gedett, mely alá adta vala magát, nem a Sö Páp.
nak, de látom hogy miy engedünk valoban
a Pápa folgai nak is, kiki sürzel, vassal, földölte.
szel ki norak minket, ha pedig te más fele enge.
delmefigés ittef, nem engedett semmit a Sö Páp.
nak a Krisztusnak

esett vala, holott híd eg félben gy enge kú leányhája,
val a Mátra hegyre el fusott vala, ugy hogy hanem
ha valami vadászokra nem talált volna, oda ve-
sett volna. Lévén az Ekklesia igen nagy törvények
közöt oda alkalmasnak ítélték az est
keltjében állítások egy más tudos érdem ember.
Arztán nyavallyaiból ki gy og, ulván, gondoltor,
ni kerde arról, hogy el menne Német Országba,
Hollandiába, Angliába, az 3^{ik} Vilhelmushoz, hogy
arotonak a Reformata Ekklesiáknak úgy is
recommendállya. Mene az est Bernába, onnan
Francquesaba a holott fűj könyvek is bossáta
világ elibe. Nevezetesen ira a 2. János Men,
nyelvi jelenésekről is könyvben valo ösödike
Prombitárol, a holot támadott Sáskákon hogy
a Jesuitákot keltjen issem, erősen így eke,
rik meg untsogalmi. Imen mene Angliába
a hol is mit jeles munkát dolgozik ki. Arztán
arról kerde almadorin, hogy a Protestansok és
Romano Catholicusok közöt egy eséget feve-
zen, mintha Istentől erre meg intetett volna.
Hara jövőn próbala, hogy a Kapsai Ekklesiába
be fogattatnék, de minthogy más gy am fét
vold horraja vippa nem fogadák, kerde az est
társalrodni a Jesuitákkal, kike örömet be
fogadák és N. Bombasba menven az Egri püj,
pökök predikálta a CXIX Soltásnak 176^{ik} versét,
mellyel be is avata magát. Ira erustány nem
alavalo munkárol. Mene onnan Bétsbe, on-
nan Romába, a holott Theologia, philosophia,
Juris utriusque Doctoi Titulust adának ne-
sei, mellyel hara jövő N. Bombasba, a holott
meg 1717 ben est, de missoda halállal holt meg
előttem nem világos, mondják ugy an rolla,
hogy el hage

hogy el hageott Zeleségét és Fjait is, s, egy igen 91
benedalmas pap barátját foltta volt magához
hivatni siskon. - Er egy igen nagy kárt tett
a többi körött hittől el szakadásival a több
Gállyákrol és Tömöltrökröl meg pabadult Pa-
pokról idgy itt ammal a Summának, mellyet
jo indulatly orbol, a Keresztyen Fejedelmek és
Respublikák adtanak vala, egy répit el ofsik,
a más répit pedig el pávák Magyar Bibli-
ának ki nyomtatás okra. E végre igen nagy
Summan vévén ek Német Országba jeles betük.
nek Mátrixát, mellyet nem mecsenek akkor
be hozni Magyar Országba, hanem hagyák tit-
kon Nyorszloban, est, hittől el szakadása u-
tan el ada, hitetlenül a maga hápnára fo-
ditván az árrát.

Gizedik Resz.

Dironys Városoknak, Faluknak s. Re.
mellyeknek vildörzetések. Radonai Ma-
tyás Levelle. S. 114. Irá Radonai Ignátz
Levelleket a Reformatu-
soknak, mellyek missoda Keresztyen ember,
her nem illők légyenek, ki tesszik ez egy bölj-
Az Isten ádjon meg miiket mindnyájon.
Boldog ember az, a ki a más kocán tanul, meg
esett most a Veres Mástiaknak, és a Drava vi-
ze mellett lako Geresnek Kálvinistáknak a
mi napi támadásit és Zenebonáest, most
tanitják őket Szigetváron, mit ippentel,
jen a Püspökre és Csásár emberere támad-
ni. Dirony en is meg tanitom arról, a kik
emérem engedni nem akarnak, és a kik el-
lenem támadnak. El hiszessék magatokkal
ha mind unny emérem 25 köböl aranyat
adnátokij

adnatok is, meg sem szenved nélek el az én püspök.,
Ségem alatt, mert azt mondóm, hogy az öök, sza.,
más, és mind en repeső s. viri állatok, sőt a po.,
kolbéli ördög is, hamasab nyer öök életet, minn
egy kalvinista keresztiség. Amal pedig a' ki
igaz Romai keresztyn nem akar lenni, na.,
tantsolom, hogy az én püspök ségem alatt el sa.,
karadjék, mert egy Tolvajt is vagy kalvinistát,
vagy meg hasonlót Pátrót el nem szenved.

Ék. Péssen 1690 ~~évi~~ 17^{ik} Mártii Jöved és Urasok
Radonai Mátyás.

Péssi püspök és Jö Dspány. -

Ez berreg jó Jöved és Urasok keresztyn püspök
volt, a' ki nagyobra bészülte a' Ramát, ökröt,
és kolbéli ördögöt mint aron sz. Háromság
egy istennel nevében meg keresztelkedett, és a'
Krisztus vére meg váltotta keresztyn emberét. -

§. 114. Köpegen. az a Radonai Szala viri Apátus.,
Ságában itörásra méltó dolgokat vitt végben.
Egy néhány Katonát bátorodnak ölést meg jó.
gadótt vala, a' palatiumhoz akarván menni,
erekkel Köpegre mène. Ott Simon Janost, és Gom.
bos Dámielt meg fogattya, kik is Janostbéli
emberek valának és Kémet Vihelybe küldi a'
Tömörbe, Hárörba Sákmanys vet, aron pe.
dig has hit mulva szabadulnak meg, oly rever.
Salipal, hogy Köpegről el mennének mekke Szám.
kivetésbe. A' Pápos vasba veresven el nem bo.
ttáta, hanem ily conditioval, hogy ha 24 ora
alatt el nem juptulna onnan, adna ez er
Tallér büntetést; többire a' Protestansok Hár.
raitot mind fel védalák. De a' meg nem va.
la elég, hanem ilyen Szalárdához fuga, a'
Katholicusoknak Salva Inuardiát kerde optani.
is Krajzárést, melly ilyen vala: Selleges

Selleges Urunk Salva Inuardiája Janás Mihálynak. 82
Radonai Ignátz Mátyás Szala viri Apátus és Jö
Kapitány olyan hit Számásta, hogy a' Katholicusok
arést vépik a' Salva Inuardiát, mert két Regement
Katoná nem mekke jó, hogy a' Lutheramusok el fog.
ja, és mind enket fel Sák mályga. Ez halván az
Evangelicusok meg ijednek, és az érdöre Szuván,
ö is el védalá mind enket, arutan magokot i' Kö.
lovits eliben két eres Tallér biszág alatt titál.
tata. Az egip város adóját csak az Evangelicusok.,
ra veti fel, hogy inkább meg. unván a' Pátrólta.
tást, által mennyenek az ö Vallásokra. Az Ek.
klesiák pénzét, mellyet a' Lutheramusok, Német
országba, és másutt az Ekklesiák páma ara gyűj.
tötenek vala, fel vévé az embekeköt, kiknek
usorása ki adattasott vala. -

§. 116. Sopronban a' Györi püspök Pesseni
György el akara venni a' Templomokat ejtza.
ka, de sem mire nem mehetvén, egy regement ka.
tonának nagyobb répével kérdék be a' Városba, hogy
a' Templomot tipti feint meg visgállya, mondák
ugyan a' Városiak, hogy nem féltség ott a' Templomot
visitalni, de bi bossáták a' Katonák ot ki zártván.
A' városban és Hóstában minden rend belik,
Zsigfi, Appony, Gyermek fegy vest fognak vala; kérd.
zek a' Jö Dsp, hogy csak ötet bossáták bi hoz mad
magával a' püspök höz, a' Katonák mind kiim hely.
be maradvának, erre meg is estüvél, de mi kor bi
akorák bossátani, a' hidon meg alván, inste a'
Katonáknak hogy rá rohamnyanak, ezt meglát.
ván a' Városiak, ugy fel ránták a' Kaput, hogy a'
Katonák mind ki zárdának ö pedig belöl e.
sik, a' hol látván a' fegy vesben lévő Solaságot, aron
kerde hönyörögvi, hogy bossásanak el ötet p-epen
Katonáival együtt a' városból, átkozván a' Jesui.
sábot.

sálos, kik erre vették vala, minthogy pedig erre vala,
marasztá a Tanács a Hosszúban éjzárata, de meg
hálni sem mére, mely dologról a Poponiak tudósíták
mindjárt az Udvar, de nem nyere sem a Püspök, sem
a Colonnellus e' s' selegedéivel semmi d'iss'etést,
Ugyan csak el vették végre a Templomot, sőt meg
a magol hárobban a magános Esteri polgálat is
meg tiltatott.

S. 117. Trenssius 1695^{ben} Frank János kerde'
nyomogatni, a Tanács bol ki hányra az Evange'
liussolot, meg tiltá hogy a Pap ne eskessen, ne ke'
repseljen, és halottak ne temessen, a' Beakolot el
kegészi, az oshola kapuját be pegerse, a' Kántors
tömbösében tevé, jüles embereket, s' csak azért hogy pá'
jüstak nem valának le tagad tata, némellyeket
vasba vesete, Deb elliseknek, Tolvajoknak nevezvén.
Nemely Apfornyokot, kik el hagyták vala a' papija
vallást, p'ellengébe meg szajátá a' bohérval, aru'
sán a' városbol is ki kiserete, mint a' t'iptásaban
p'emellyekkel poltanak vala banni, a' homman ked'
ves fejékehez viphá t'eni szabad nem vala. A' ne'
mes embereket meg parantsolták, hogy a' processio'
ban ök hódorák a' záplot; de ki tudna mindent
elő pámlálni.

S. 118. Bárfarol 1699. Kalmantri István a' Cam'
van, a' Camera Commisariusa az ott levő papos
Zablerus Jakobot ki Püspök vala, j'ával edgyütt
Exiliumba küldé, meg pedig oly keménységgel, hogy
nap le mouste előtt a' városbol el sakarodának,
és fogván az áttatlan emberre, hogy Deb ellisek.
Arusán 10 het napokkal irá a' Király personalis'
sának, hogy tudja meg, hogy az Exiliumba hajtott
Zablerus Gímöse' egress' nem est, már meg vár
lott a' Foga. - Arusán 1710^{ben} 10^{án} April a' Warssai
Biro egy Wlibámpal és egy Nimes Tiptel be mi'
ne a' Tem

ne a' Templomba, holott a' Pap ki nyoman a' Jai. 83
pár engedelmeiböl vitesse vala be, akkor végre el
tani társát, amár parantsoltja hogy Warssairol
mindjárt el mennyen, de minthogy a' Pap a' város'
le kiráuloro solaságtol a' Templombol és város'
bol is, ~~kiserete~~ vala, arusán sok könyörgésre meg
engede a' Biro, hogy a' városbol ott képen levő ko'
s'ján mehesne el, onnan viphá tere a' Biro a'
Warvehiába, holott nagy lakadalmas perzének,
mintha sok ellenséget gy örtének volna meg. A' kik
a' papot kiseretek vala, arolos fogságba vete, és né'
mellyiket 200, némellyiket több forinttal is meg
birságlá. Arusán a' Templombol k'eket, Oltárt
el ronsá. A' kereselisher valo edinyeket, két or'
gonát, p'oharokat, is egyeb oda tartozó szent epló'
zólot el p'edála, a' Király personalisa előtt.

S. 119. Kospona Szabad Királyi városban meg
parantsolták vala, hogy harmad nap alatt a' pap'
jot el mennyen, városbol is többé királyi város
nem lépén. Itt nem engedinek a' lakosok, és ki'
rályi Diploma ellen valo dolognak mondván
lemini. El v'ad oltásának azért mindjárt az Udvar'
nál Debellioval, a' homman sok nyomoruságba e'
s'inek, küldvén Leopold Király ellenek kemény
Commissios.

S. 120. Alhatatos Apfornyok
Ha valaki a' Romai Hisedel hagyta, vagy az attya
volt meg aron a' Vallason, hallatlan vesakot p'eu'
vedett, erre sok p'elda vagyon, de masadjon emle'
keresben amár alhatatosaga, a' ki Trenssien'
ben p'enedett, e' felette burgo leven, a' mely vala
lásban neveltesse vala, a' Wise halgatásalt so'
ha el nem mulatta, de minthogy Lilke fejéke
ragadott vala, ki az Evangyéliumai Vallást követ'
te, a' fejé akasztja ellen, csak éppen maga ki'
nyeböl

Tem meht vala ki, a' Biro v'essu, te'p'ogalmi, e' ki kardé hustrólini a' Templombol

nyiböl is unlatásábol a Luthera nyol Templomá,
ba el kísérté Jézus, a holott halván az Isten bepe.
Dét, ő abból gyönyörűdik vala, sőtör is el méne az,
után isak éppen hogy valamit tanuljon, a minst ő
mondja vala, mest magának sem volt gondolatja.
ban, hogy ily nagy Persecutio idején vallását meg
váltorítsa, de az Isten lelke egy munkálkodék ő
benné az ő befűde által, hogy el hagyja a Misét
végképpen, is követni kezdé nyilván a Luthera.
na Religio. Ezt épve vévén a Misérő Papok, hivat.
tyn a Plébány, kérdéri, miest hagyta volna el val.
lását? is ha nem a Jézus künperitette é? ő meg be.
pelti a dolgot egy a minst vala, fenyegeti a Pap,
hanemha viffa sériand, de más képpen pomoru
lepen, ki mentele. De errel az Appony semmit nem
gondolván, vettehik a Tömlőtben is lipfűségbeli en.
ber felesége, a holott egy ideig tartatván, sebben fog.
ják a dolgot, el bossdítják hogy gondolkodják is sé.
jen viffa, mest más képpen hohérs által sapsüvel sa.
pattják ki a városból. Ki felde: Lászik mit sele.
szűnek, de ő a mely vallást Isten kegyelmefféigéből
igarábnak esmest, azt már meg nem váltorsattya.
Alhos sok képpen intették, de sem mire vele nem me.
hessenek, adnak arután néli fél napot, arután egy o.
rát a gondolkodásra, de ő semmivel nem gondol,
sőt kéti, hogy őset ne künperitssék, hanem a mit a.
karnak velle seledéni, seledéjék hamas. Kémi
kezdik arután Jézus, qes mek iher valo sivez
peresese, gondoltja meg allapottját is séjen viffa
el hagyott vallásáca, de el miván a sok intsekedő
künperitst, arra sem miltortata őket hogy nérik
jollana. Arics a városból mindjárt ki veték az
Istenfűtő Apponyt. Ez a pomoru példája az Appony.
nek, nem hogy meg háborított volna másokat, sőt
egy nehányan arután ezt követtek. Viték el ma.
gokkal

84
gokkal isak éppen isseimő gyermekeket, kikkel az
Udvornál sorpor kéden álva esedertek ártatlan ú,
gyököröl, de meg sem tekintették őket. Öreg bissette
pomoru ságokot er ilyen Apponyoknak hogy Jézus
utámozat akarván nemmi nem engedték, nagy keserü.
ségekre. - Selymeszen mindön a Jézusvel egy ben kö.
1844 a Pap egy prémelyt, ki az előtt Romai vallást tar.
tott, is máz a Templomból kísértésnek a Harhoz,
el kapák a Jesuiták is sok nyomorgatási után
is, velle semmit nem sebesinék.

Jemetésről.

§. 121. A sulajdon magok semestő helyekről, sok
helyeken el tiltják vala őket, egy hogy a Jem.
tő Kertből a sebes viffa keltett vinni, nem en.
gedték meg, hogy a magok hasangokkal harangor.
zanak, hanem ha sok fűretéssel, melyből sok pársz
gyűjtenek vala. - Selymeszen sőt seus hogy meg
halván egy Luthera nyol ember, nem isak a Jemető
kerstben, sőt másutt sem engedé a Jesuita hogy el
sempék. Es mindön máz meg fagosodott volna
a Jest, semestnek vala egy Chatolicust, a keresztény
burga Papista Apponyok nem vévén épve a Jesui.
sát el semesték a Luthera nyol is, de máz nagy
hogy meg zuda a Sz. Atya, ki véselte orman, Az
Apponyok félvén az Istenöl ismét el semesték.
Joz a földes is, melly es a baromsol, Tolvaj sol, Pa.
gámsol nem tiltanak vala meg, a kikkel egy sz.
seus vallottak arol sol el tiltják vala. Neim el.
lyek halottaitot künperitstnek vala a határból
is ki vinni semestni.

§. 122. Trifaj dolog, a mi esik keis Plébány.
son Miara nevű faluban Nyitra Vár megyé.
ben. Erék a Parochiába sentinek ház nem seven
bi fiollanak

dárol Vitzembergába küldötte vala, az Isten bepe.
de ferius való vallásnak jobban meg tanulásán.
Wassai. Ebből volt Wassai Sigmund, ki Hejdel.
bergába ama nagy Isten embere Parcus David
mellett tanult, ebből Wassai Alos Fejedelmij.
Báthori; melyből vala ama nagy Fejedelmi em.
ber, Ejtsedi Báthori István, ki Isten felő hárasztá.
Sával Homonnai Eufrofinával, Német országból
horásván Typografus Visolyban a maga Jopá.
gában a maga költséggel leg elsőben Magyar
nyelven ki nyomtatattá a Szent Bibliát 1589.
Epeendőben, ebből volt Báthori Gábor Fejedelm,
és más Fejedelmi emberek. — Wakosi Beth.
len: ebből volt Weshlen Elek Erdélyi Vajda
Ferdinánd Csásár idejében, Weshlen Gábor, ki
az Olwáti Erdélyben és Magyar országból el
papaitván, a könnyeket és Judos embereket
el állita; az Isten Anja Szentegy hárasztá vitágra
állaposta helykeresete. — Wenckhi. Innen volt
B. Márton Magyar Ország V. Palatinus.
Wenckovitz. Wekes innen Wekes Gábor János
Király idejében igen nagy ember. —
Woskai: melyből pártmaross a boldog emléke.
ti Woskai István Fejedelm, ki nek 1608-ban Rudolf
Császárral kötött szövetségén, s. árticulussain evő.
Eddős s. maradvós is meg eddig a Reformata Ek.
telesia: Eről ugy tartyák; hogy Kásai Mihály írt.
te meg a Papi Sza Papok kébesire, igaz az, hogy
Kásait darabonként vagdalták, arézt a Woskai
Fejedelm polgai; Innen volt Woskai Er
Sibeth is Wosori Krisztof Fejedelm Istenfelő
Hárasztá

86
Hárasztá, ki az Isten kútsiny Seregének igen nagy
amya vala. — Wottjani: innen volt Wottjani István
János király idejében Parus W; ezt minthogy a Refor.
matusoknak igen nagy pártomysa vala Isabella ide.
jében, Martini s. György Barát, egy polgaját rea
beclven meg írté megegget, kit a Királyné, mint
igen kedves emberét a Fejér Vári Templomban el
temette pompáson: de ki ásatá György Barát, az
Isabella othon nem léteben a Barátok által, és a
Jamejba temette el. Innen volt Wottjani Ferencz is.
Bossani. — Walapa, innen B. Bálint Erdélyi Vajda
János király idejében. Warkozsi. Wornemphk: in.
nen Wornemphk Jodolos Stuhti Jó Kapitány.
Drágfi: innen Drágfi János, a ki sem a király,
sem a püspököt háragyokkal nem kerde gondol.
ni 1531 Ept. Refor. mátsa Nyhelget, Eddős s.
más Jopágit, és ugyan papok Asylumává teve.
Dudithy, ez, mind enfelé tudományokkal való
bölcsésséggel, s. s. enél kellety szépséggel, bepe.
dunk Educs idejéggel, mind enél elött kedves.
Séget nyehető ember vala. Anglia, Francia, y
Olof Ország bujdosati után Nétsi püspökséget
ere, jellen vala a Tridentinai gyűlésben a Ma.
gyar Ország papok képekben, a holott sok Szent
írás ellen való végerésének keményen elle.
ne is monda, aróstan onnan vippa jöven a
Reformatusokhoz alla, látván hogy nem lépén
ar. elöltöknek is vallásnak meg jobbitások.
Er B. egy más után követkerő Csásárok elött
igen kedves ember vala, arézt sok követse.
gekben is jára. — Druges: innen volt Goff
Hommonai Druges Bálint a Refor. matusok.
nak igen jó atyok. — Epteshazi, ebből volt Ept
tehari Ferencz, ki Istenfelő hárasztá Hajshazi

Ilyés hári Sopiával a' Reformata Religionak való,
ba nagy oplota való 1540 Ept. tájban.
Zorgáts: innen volt L. W. Gimesi Zorgáts Mikály, ki
1556 ban Argentoratumban és Vittenbergában ta,
mullya való az Isten bepidé pecint való ides,
sígés vallást, innen Zorgáts Péter is. - Gálfi: in.,
den Gálfi János Consiliarius 1550 Eptendöben.
Gyulafi innen Rácosi Gyulaffi András és László.
Gyulafi: innen Gyulai Pál Cancellarius és Gyulai
Ferencz Várad Kapitány. - Gyutki. - Horvát:
innen 1540 tájban Horvát Bastallyos igen vi,
ter Ur ember, ki a' Jesuiták Luther Aposto,
lániak hírnak. - Ilyés hári Péter: innen Ilyés,
hári István Magyac Orfági Palatinus. - Jászai
Péter Anna nevi örvége 1530 tájban élt, a' ki bi,
ta a' Körös és Maros vizek között való helységek,
nek nagyobb répit, is volt a' Reformatusoknak
soka elöggé meg nem dicséretes, Patronájok,
ki sok éjjel ar Istenes tudományok meg ta,
mulása végett küldött német orfiagba, hogy vif,
há jöven onol jöjögit reformáltak. Lakusit.
Károni: innen L. W. Károni István. Kamari.
Kamuti. Kapi: innen Kapi András. Kemény:
innen Kemény Boldizs, Kemény János Fejedelmij.
Kendi: innen Kendi János Consiliarius, és má,
sok sokan. - Kesessen: innen Kesessen László
Wátori Kristos Fejedelem Sogora. - Kocláti. -
Kallatovit. Kovátsatzki: innen Kovátsatzki János,
Leas Tanács Ur. - Klobusitzki. Kendeffi. Kováts.
Ladányi. - Listi: innen L. W. Listi János és István,
Losándffi, melyből volt Rakotzi György Fejedelem.
Issenfoló háras sósa, Losándffi Susanna, az Ek.,
klésiak nagy Dajhája. - Mariási: innen volt
Matyasfalvi Sigmund, ki 1556 ban Vittenbergá,
ban tanult

ban tanultya való az id veségnek uttyát. - Magósi: 87
innen volt ama nagy jószágú híres Dísér Ur Magósi,
ki Gáspár Zorna Vasmegye fő Szármnya. - Mátyási.
Mafszai. Madányi ebből volt Madányi István 1524 táj,
ban, ki a' Reformatoroknak a' Körös vize mellett jó Pa,
tronszóka való; ebből pármarost volt Madányi János
is Elyedi Professor. - Nádási: innen Góff N. Pál és János,
Nalászi. Nyári: innen L. W. Nyári István. Ortrovit: innen
O. Miklos korona örző Ur. - Otskai. Okenai. Pakotzi vagy
Pakoss. - Pereni vagy Pirnyi, melyből volt Pirnyi
Péter 1526. ki Patakot reformáltak van ott Pongráts,
mos és Osholát fundála, is idá mint most költözték
ert ar embert holta után a' Jesuiták. - Péter.
vissz innen P. Péter, ki Munkácson ar alatta va,
lokhal együtt az Isten bepidéből Kalmánschi Mátyás,
son meg vilagosított, ki arutan Jónis vást prep
Esklesiás fundála Doctor Szegedi István áltál, is
mitos Erdélyi vajda való igen segélle Erdélyben
a' Reformatiót, való pedig János Kicsálnak közel
való atyafija. - Petnehári. Petrozi Katal Vidonia
Bod Atkénár. - Pongráts. Pongostvári. Pető. Peflin.,
ges Mátyás való er Szeben Reformatiójára. - Rakotzi
er nyitá utat Szeben Reformatiójára. - Rakotzi
innen Rakotzi Sigmund, és György Fejedelem. Kinek
unolaja Rakotzi Ferencz 1664 Ept. eliner id vesi,
ges vallását el haggá. - Akhedi. innen Akh. Ferencz
ki Fejedelmek valasztott való, ar Orfiag arakat,
sya ellen, es a' Szathmári Osholát Kévdés Besken
Drusiájával együtt Malommal is ki Falukkal
meg ajándékozta. - Rejertoi János Magyac Orfiag
Cancellarius és Egri János való 1551 Ept. igen
tudos, is a' Reformata vallást burgon követő
ember, ki a' Jelső Orfiagi Tudosokkal levelbilifő,
vettséget társ való. - Révai: ebből R. Péter Korona
örző Tanács Ur. - Ruskai

minden vitéstől való

Duskai. Széki innen Széki Tamás és György.
Szirmai. Lombari: innen Dom. László Cancellarius.
Furzo: ebből J. György és Szaniszló Palatinusok.
Görök: innen J. Bálint 1526-ban ki oly jeles Uri em.,
bec volt, hogy meg Szulimannak is ki verse arál,
mat a' szeméből, mest mindön el fogatván, így
szolla neki: Nem tudom te feléle' loblem vagy
nem, de én Constaninápolyban is álmodtam ve.,
led. Er reformáltatá Debreszent és a' Duman
tul való városokat. - Telegdi: innen d. B. Telegdi
Miklós igen jeles Uri ember 1560-ban. - Tököllyi,
innen J. István és Imre. - Tziriac. Sziki: innen
J. Dienes Tamás U. 1580-ban. Veselényi. Virke.,
Leti. Valkai. Vitéz: innen Vitéz András és Ga.
bos Tamás Uak. Zríni: innen K. Miklós és
György Gófol. Zollyomi: innen Z. Dávid Pesten.
István Fejedelem Veje.

Gizenkettödik Rész.

Azokrol, kik hivalképpen átadallyoztatták
Magyar Országok és Erdélynek Reformációját.

S. 124. Nem szeretik a' sértettségnek fiait a' vilá.,
gopságot, azért mi helyen meg kerde gy uladni az
Isten befödének világa 1522 Ept. Sebénben, a' Bara.,
sok mindjárt panaszolni kerdenek az Erseknek
erről: 1.) Hogy a' Sebernek ö magok viték végben
az Isteni szolgálatot, nem a' régi szokás szerint de.,
álul. 2.) Hogy semadott olyan körösköt, hogy sok,
for priedítal. 3.) Hogy afféle Beszle pouselet vi.,
rag vasárnap is a' stusvétü Baranyrak megpen.,
selésit is semminet állították. 4.) Erer felét való.,
ba Sajnályuk vala a' Tiros komphat, erer is pa.,
napolyak vala, hogy a' Derna szitélet nem a.,
Easját meg adni, a' mint ereret láthatni az Ersek

az Ersek küldött leveléből. - A' Barátok azért
minden uton módon igyekeztek vala, ezt az Isten
befödének nap fényre való hozatását meg ala.,
Dallyoztatni. Innen esik az, hogy Kalmantschi
Sánta Márton, ki Magyar Országban sok fő embe.,
reket és városokat, Erdélynek is egy rept a' Kris.,
tus igéje szerint reformáltatá vala, el hagyatván
a' sok embert talat manyokot, Yereghápon által
lőve egy Barát 1571-ben. Innen Szatimur Mihály
életé után is nagy leselkedtek, ki Magyar Országban
a' Porompaságot reformálta, emel a' feje egéppén
kegyes vala; azért is Dípno Dímnyes fele a' pát.,
traja végben, ejtraka unkor ki akarna hárbol
mennit, azt nyugta ki elsöbben az ajtaján, mel.,
lyet maga fejének gyarítottán lenni életé után
leselkedő ebenségi útmi vesni kerdekkék, így
tastotta meg egyfés életét; az után halgatoit öriz.,
ték mind addig, míg az egik helység reformáló.,
ván fel adott a' Barátokon. Er az ember itt sok
enkeket, mellyek az Impresumban a' régi Ene.,
lek vagy Disszetek között találhatnak, nemel.,
lyetnek a' versnek kerdeitiben le tette a' nevet,
mint a' X. XII. X. III. XVII. Disszetekben meg tetrik.
Lajos Király nem kevésbe vesett vala gantsot
a' tifta tudomány folyásának 1526-ban mikor a'
Baros merzején ilyen kemény Decretumot adott
vala ki. Alulstheramsok az Országbol mind ki
gyomlátsásonak, is akas hol meg kapván paba.,
dason meg foghassák, mind belső, mind külső
kemilyeket s. meg egeshetik. De minnelötte
Executióra vették ezt a' Decretumot, ki grom.,
lala Isten ötet az erit kotholo Püspökökkel együtt,
a' Mohács merzején, a' meg maradt fő embereket
pedig

pedig mind reformálodának 1526. Ept. Emere.
Lőtte 1524. be Comissariusokat küldött vala a' ki.
rály Sebeuben, kik a' Luther könyveit meg égetnek,
holott midőn a' piasz közepén égnének a' könyvek,
hustelen nagy forgo fel támadván, fel kapja a' Lu.
ther Enclis könyveit: mellyel ma is élnek a' sz.
szob: melly lángolva a' Comissariusnak kopog
fejére le esvén, annyira meg égeti, hogy ijestében
nyavallyában esék, és meg hala halmad napra.

János Király elsőben a' Reformatusokhoz
keményebb vala, Devai Biro Mátyás, ki igen
nagy Reformatus vala, a' Tömlőrebe vetteti,
nagy Reformatus vala, a' Király maga jó
míg a' Tömlőreben tartatának, a' Király maga jó
kóváltat be vetteti a' Tömlőrebe, hogy a' paripáját
arcs vettetés vala a' Tömlőrebe, hogy a' paripáját
roppal passzolta volna, ezt Isten befűdével
meg fűtötte Devai Biro Mátyás, aronban a' Lo
meg gyogyulván a' kóváltat meg izeknek, hogy pa
bad on el mehet, Devait pedig meg égetik mint
Éretnek, melyre a' kóváltat art felele: ő örömet
szűved Devaival, abban a' Vallásban, a' melyre őt
meg tartotta arcs ő nem is meggen ki a' Töm
lőrből Devai nélkül. Ezt halván a' Király mind
a' kettős pabádon, el bocsátta, végre a' Király iza
labb hágy a' kemény ségben, sőt a' mint nemel
lyek fel jegyzették maga is reformálodott.

Sabinius János Fejérvári püspök János ki.
rály id ejében. Er egy peregny Barátot, ki art predi.
kállotta vala, hogy ar Isten a' Irens Irásban nem
fitalmarza a' hús eselt, elsőben keményen meg
fűdte, arután a' Tömlőrebe tarta, végre onnan
ki hozatván, a' hohérral egy néhány irben meg
veppörteti, és ofsan új halálnak nem evd ölete
meg, mest eleven nyulat, Lúdat, Részit, Tyulot ^{lőtte}
_{tekeraja}

köztete reája, és ar uttróm Gyula Fejérváron igy ke.
gestesvén Agarakkal, Kopokkal, és Komondorokkal
paggattatd el ar Istenelleneknek nagy nevettség.
kel, de ar Isten felöknek formos udáokkal, melyet
megis bopulla Isten, mest nem sokára elmejében
meg habordik és ugy hala meg, ki halál dör ers
ki áltya vala, a' mint rolla fel jegyzették: Ugy elsem
mint a' Diphno, ugy halok meg mint ar eb.

Martinusius György Barát er dy hísségesen
viselte magát János Királyhoz sok nyomot usag.
ban, hogy a' Várad püspök ségre promovealna, és
fiat is midőn meg halna ar ő tutságára fir.
ná. Er mindenképpen a' Reformatioz egyekeri
vala meg gásolni, mind addig míg Alvinczen
a' Ferdinand papác Kasonai Barátja sine
alatt meg ölék, holott hie hieq semesellen büp.
ködék vette a' Palotája Udvarába, és gárdogtágat
mely egyen Királyi midon talaltatik vala el pre.
dálak. Iggy firtete meg I, Isten a' Mottgani Osban, hala
láert, kis meg öletvén ganyba tom stete. 2) A' Va
radi Egy hárt haláláert, ki arcs igettetés vala meg,
hogy egy Alphouzt, ki a' kipest igen alhatatoson i.
mánya vala, profon tsapott volt, a' Bálvány orásers.
3) Doctor Segevi Irván nagy Reformatus embet.
ert, kis kegy eslemül meg vesztvén 200 könyveit
predálta vala el.

Zalkai László Epsegooni Ersek kecmi.
nyen pacsan szollya vala ar Erdellyistenek, hogy
a' kik a' Luther könyveit olvassák, ar Egéből is
ki szűtassanak.

Blandrata György felette sok aba.
dálys sön a' Reformatioanak Erdelyben, mest a
Vik János Király Udvarába jöven ar orvosi
Judomány

Judományal bejárt magát a holoss nem sora,
sa ollyan becsületet perze magának, hogy az W.
vari Papot Alsius Dienes ki perre a kiraly mel.
löl helyeibe állitván David Ferentzet, kis mar a
sz. Hatomság ellen valo Judományra vea vett va.
la, ki nek munkaja által nem tsak a kiraly, hanem
Erdélynek nagy része a Krisztus öök Istenségét sa.
gado Judomány mellé állá. Vegre Fejerváron 1568^{ba}
a kiraly elött a sz. Hatomságot 10 napot on dispu.
salának, a holoss midőn Melius, Gregli is ma.
sol által keményen porongattak nek ugy anny.
ra, hogy nem fellépheten est mondandó: ö be're.
kedt nem polhat, másképpen ö nem sz. Irás ma.
gyatáro Doctot. A honnan keményen meg fed.
dik a jelenvalo Usak, mi est a totha hat ma.
gát a Papot hivatalyokban. Arutan a Jö.
vök földre menven ott holt meg.

David Ferentz, az ööd ög nek em el na.
gyobb eplöre a Reformatio meg akadályoz.
satasasa nem volt, vala er elsőben holos.
vari Lutheranus magyar pap, igen élesen
hollo, ravaf befedi embes, solat tselikidess
a Reformatusok ellen, míg Melius Péter Debre.
sz emi pap által meg törek a parva, is Reforma.
tussa lon, arun an Blauvata egy id övel ar.
igerven, hogy piis pötki tsesik: mellyet meg is
tellyesite: le tsala a labárol, is a sz. Hatomsá.
got sagado Judományt kerde hirdetni, mel.
lyel Erdely orfágát söbb társával edgyütt
igen meg vepségete. Többré is mine a kashor.
salo Judományban Socius nál is Wandra
tanál, mess est kerde tanítani: Hogy a Kristus

a Krisztus nem öök Isten, nem is kel hat segitségül 90
hivni, nem a sz. Lelketöl, hanem a Josefföl fogantat.
toss, mint más emberek fiul öiktöl. Er est is erékter
has onto söb katonkodás aiest Wátori Kristof Fejve.
lem Synodus gy ij sete, holoss erelen hivül oly jöt.
nyü véskekkel vadola a Felesége is, hogy mind jost
meg fogatván Devára vitesnek a Tömörben,
holoss a delli esmeresnek ollyan nagy nyughatat.
lanságában esik, hogy ar epe is tellyeséggel elmen.
ven, has mad napig mind a macha nagy bögött, kip.
zels ebb en a ti nyában ööd ögöt is néli meg
jelenni, kiket uti Wásának never vala. E förmü
kimyái után példoson meg hala Damasius
6^{sz} Wájan 1579^é Eptundöben.

Wátori Páuosrol. Est a Komáromi Ekkle.
sia Academiara küldötte vala, a honnan vip.
fa jöven 1678^{ba} M. Orfiában kemény ül.
örös volna, el hagyá vallásit, nem a felelem.
nek miatta, hanem a világi ditsöfignek kivá.
násábol, ar Evangeliumos nyulvével is isasa.
val igen solat casomlá. Drott kömpvénel titu.
hupa föllö gererd. Vegre Istennel igar iséletiböl
Fejvegen betegségben esik, is a delli esmeres et.
nek ollyan nyughatatlanságába esik, hogy ke.
zeit is nyelvet el ragván, est mondandó: Nem
mitto hogy er a nyelv, is kerék, melly et ar sz.
ten annyi it poral is isápal kecsombottak
brint es is nélkül pájanak a Koporsóba. Hiti.
söl paradísának meg Szasasa kövött keseres
kimul muléké ki a világból.

Földesi Istvánrol. Er is vala Hite ha.
gyott Wolátos a Wátori is Pakotri Wvarok.
ban a Refor

ban a Reformatusoknak nagy üdvözöl 1670 ben Pün.
 kösd Havában Munkács a maga háriának jussa.
 rában Sétárván, mitox ollyas Felleges idö is nem
 volna, meg üti a mennyli a tsetsemö gzesmek
 nek, his öleben tart vala semmi változása nem
 lévén.

Az Erdélyi Reformatus Püspökökröl.

S. 125. Mint hogy Debretzen y Erdélyhez tartozik
 vala rigen, Erdélyben egy ideig különös Püspök
 nem vala, hanem a Debretzenben lakó Reformatus
 Püspök igazgattya vala az Erdélyi Ekklesiátot is,
 de miféle lévén az Insuperiens farsaknak el
 igazításokra, arést vallásának Püspököt 2^{ik}
 János Király idejében. 1.) Mesius Diénes volt el.
 5^ö Püspök Erdélyben Jenesi Pap.

- 1577. 2.) Sándor Andras Dévai Pap Báthori István Fejed. alatt.
- 1580. 3.) Gössi Máté Vásárhellyi Pap Báthori Kristóf Fejed. alatt.
- 1599. 4.) Joronai Máté Enyedi Pap Péteri János Subconátorságában.
- 1601. 5.) Ungvári János Fejed. v. Pap Báthori Kristóf Fejed. alatt.
- 1602. 6.) Késskeméti Balás Kolosvári Pap Bástia idejében.
- 7.) Gasnadi Mihály Enyedi Pap válapstátott 1605 ben
- 8.) Keserü Dajla János Weshlen Gábor Fejed. Papja vál.
 lapstátott 1618 ban
- 9.) Felei Katona István Weshlen G. István, Rakóczi
 György Fejedelmek Papja 1633^{án} Epsendöben.
- 10.) Isulai György Rakóczi György Fejedelem Papja
 válapstátott 1650 ban
- 11.) Vercsmási Gáspár Kolosvári Pap válapst. 1661 ben
- 12.) Kovácsnai Péter Kolosvári Pap válapstátott Gr. Beth.
 len János Cancellarius, Manfi Sigmund Cancellar.
 rind War jelenlétében 1668^{án} Epsendöben.
- 13.) Sipabetsi Gáspár Széki Pap válapst. 1673 ban
- 14.) Josef Mihály Szepesi Fejed. Papja válapst. 1678 ban

- 15.) Hocsi István Fogarasi Pap válapstátott 1684. 91
- 16.) Véprömi István válapstátott 1691 ben
- 17.) Kolosvári István Enyedi Professor válapstátott 1714 ben
- 18.) Soos Ferencz Kolosvári Pap válapstátott 1717 ben
- 19.) Marosvásárhellyi István Enyedi Pap válapstátott 1720^{ban}
- 20.) Yonyhai Simon György Küteüllővári Pap val. 1728^{ban}
- 21.) Prigethi Gyula István Enyedi Professor válapstátott
 1734^{ben}, ki 1738^{ban} Martinsnak 29^{ik} napjától fogva
 Károlyvára fogásában tartatott Sz. Mihály haván,
 nak 23^{ik} napjáig.
- 22.) Deáli József Kolosvári Pap válapstátott 1740^{ben}
- 23.) Pelsőri János M. Jermi Pap válapstátott 1748^{ban}
- 24.) Horosnyai János Udvarhelyi Professor válapst. 1749^{ben}
- 25.) Szathmári Sigmund Kolosvári Pap válapst. 1760^{ban}
- 26.) Vercsői György Kolosvári Professor válapst. 1760^{ban}
- 27.) Kagomi Atanka György válapstátott 1765^{ben}

Augustanus Püspökök Sorozása.

- 1.) Vierver Pál Széchenyi Pap válapstátott 1553^{ban}
- 2.) Hobler Máttyaj Széchenyi Pap válapstátott 1557^{ben}
- 3.) Ungler Lukács válapstátott 1577^{ben} alias 1572.
- 4.) Szabauer Máttyaj válapstátott 1607^{ben}
- 5.) Vejranch Zacharias válapstátott 1614^{ben}
- 6.) Graff Ferencz válapstátott 1621^{ben}
- 7.) Toblesiny György válapstátott 1622^{ben}
- 8.) Wath Kristian válapstátott 1642^{ben}
- 9.) Herman Lukács válapstátott 1660^{ban}
- 10.) Prekibus Pál válapstátott 1669^{ban}
- 11.) Adam István válapstátott 1689^{ben}

12.) Wansner

- 12.) Wausner Matthyas valasztott 1679 ben
- 13.) Haász Kristian valasztott 1682 ben
- 14.) Pantratus Mihály valasztott 1686 ban
- 15.) Herman Lukás valasztott 1706 ban
- 16.) Párfy András valasztott 1708 ban
- 17.) Kraus György valasztott 1711 ban
- 18.) Gaff Lukás valasztott 1712 ben

Unitarius Műspököke Seriepe.

- 1.) David Ferencz. 2.) Hunyadi Demeter.
- 3.) Enyedi György. 4.) Kosa János.
- 5.) Jósóskai Máté. 6.) Radetzi Mátyás.
- 7.) Csánádi Pál. 8.) Becke Dániel.
- 9.) Jászai János. 10.) Kovács Máté.
- 11.) Szendrői Dániel. 12.) Medő Pál.
- 13.) Kövecsi Mihály. 14.) Almási Mihály.
- 15.) Pálfi Sigmund. 16.) Sz. Abrahami Mihály.
- 17.) Agg. -

Finem operis posui in Domo Ecclesie Ref. M. Jger. tang.
 Scholae Rector, ego Csiprius Sámuel. Hő 1815. 11° Julij.